

รายงานการจัดทำข้อมูล
สวนสมุนไพรเพื่อการศึกษา (สวนสมุนไพรทวะเวสม์รมณีย์)

ภายใต้

โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์การสาธารณสุขและการแพทย์ไทย
ให้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทย

โดย ดร.อุษา กลิ่นหอม
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสมุนไพร

สนับสนุนทุนจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๒๕๖๖

สารบัญ

	(หน้า)
คำนิยม	2
คำนำ	3
บทนำ	4
1. ประวัติและความเป็นมาของสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์	6
2. รายชื่อและจำนวนสมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ปัจจุบัน (พ.ศ. 2565)	7
3. รายชื่อสมุนไพรที่มีการปลูกในสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2552	43
4. รายชื่อและจำนวนสมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ปัจจุบัน ที่เป็นสมุนไพรในตำรับยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ตามประกาศ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556	55
5. รายชื่อสมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ที่เป็นสมุนไพร ในงานสาธารณสุขมูลฐาน	71
6. รายชื่อสมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ปัจจุบันที่เป็นสมุนไพร ในบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2564	74
7. สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์ สวนสมุนไพรเพื่อการศึกษาและเรียนรู้	114
8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์เพื่อการศึกษาและเรียนรู้	139
ภาคผนวก	141

คำนิยม

สืบเนื่องจากเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาพิพิธภัณฑ์การสาธารณสุขและการแพทย์แผนไทยให้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทย และด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีระหว่างมูลนิธิส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงเกิดเป็นโครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์การสาธารณสุขและการแพทย์ไทยให้เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทย ระยะที่ 1

ปัจจุบัน โครงการดังกล่าวได้มีการดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับสวนสมุนไพร อาทิ การศึกษาเพื่อจำแนกสมุนไพรที่ใกล้จะสูญพันธุ์ และนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการอนุรักษ์ อาทิ การศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเพาะพันธุ์/ขยายพันธุ์สมุนไพรเพื่อจำหน่าย/แจกให้กับประชาชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีประโยชน์ทั้งในด้านการลดความเสี่ยงของการสูญพันธุ์ของพืชหายาก/พืชใกล้จะสูญพันธุ์ และส่งเสริมให้มีการรู้จักและใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่มีประโยชน์ให้กว้างขวางขึ้น ผมในฐานะอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รู้สึกยินดีและชื่นชมในความตั้งใจของคณะทำงานเป็นอย่างยิ่ง และหวังว่าการดำเนินงานในระยะต่อไปจะเป็นไปด้วยความราบรื่น ส่งผลให้การทำงานในครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ซึ่งผมจะขอเป็นกำลังใจและรอชื่นชมผลงานเมื่อโครงการดังกล่าวนี้สำเร็จลงด้วยดีและมีการใช้ประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

(นายธงชัย เลิศวิไลรัตนพงศ์)

อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

คำนำ

การแพทย์แผนไทยเป็นมรดกภูมิปัญญาของชาติที่มีการพัฒนามายาวนานในกระแสอันเชี่ยวกรากของการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัย ซึ่งทำให้การแพทย์แผนไทยประสบมรสุมรุนแรงหลายครั้ง แต่การแพทย์แผนไทยก็สามารถประคองตัวและพัฒนาจนมีสถานะที่ค่อนข้างสูงในสังคมไทยปัจจุบัน

หัวใจสำคัญประการหนึ่งของการแพทย์แผนไทยคือสมุนไพร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในวงการแพทย์แผนไทยและคนไทยทั่วไปจะต้องเรียนรู้ ให้รู้จัก และเห็นคุณค่าของสมุนไพร นำยินดีที่กรมการแพทย์แผนไทยมีการสร้างสวนสมุนไพรไว้ในอาณาบริเวณที่กรมดูแลรับผิดชอบมาตั้งแต่ก่อนการก่อตั้งกรมแล้ว แต่น่าเสียดายที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และพัฒนาให้ดีเท่าที่ควร

นายินดีที่นายแพทย์ประพจน์ เกตุรากาศ ที่มีความรักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอย่างแท้จริง โดยได้ตัดสินใจเปลี่ยนเส้นทางชีวิตราชการจากตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงพยาบาลเลิศสินมารับตำแหน่งเล็กๆ ในกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ ตั้งแต่เมื่อแรกก่อตั้ง และทำงานด้านนี้ด้วยความรัก ความเอาใจใส่อย่างแท้จริง จนแม้เมื่อเกษียณอายุแล้ว ก็ยังทำงานนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหนึ่งในความคิดริเริ่มของคุณหมอประพจน์คือการพัฒนาสวนสมุนไพรแห่งนี้ให้สามารถทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นรมณีสถานที่ทรงคุณค่าของกระทรวงสาธารณสุขและประชาชนชาวไทยได้อย่างแท้จริง

นายินดีที่งานนี้ได้ ดรอุษา กลิ่นหอม ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และมีคว.ามรักในเรื่องสมุนไพรอย่างแท้จริง มาทำการศึกษา สํารวจอย่างเป็นระบบ จนได้ข้อมูลที่ทรงคุณค่า และสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสวนแห่งนี้ อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เชื่อว่าถ้าผู้เกี่ยวข้องนำรายงานฉบับนี้ไปใช้ประโยชน์ จะเกิดคุณค่าทั้งแก่การแพทย์แผนไทยและประชาชนชาวไทยได้อย่างแท้จริง

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

ประธานมูลนิธิส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

วันพีชมงคล 2566 พฤษภาคม 11

บทนำ

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้มอบหมายให้ มูลนิธิส่งเสริมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก จัดทำ “โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานการสาธารณสุขและการแพทย์ไทยให้เป็น พิพิธภัณฑสถานชาติด้านการแพทย์แผนไทย” ระยะที่ 1 เป็นเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2565-2567) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ “พิพิธภัณฑสถานการสาธารณสุขและการแพทย์แผนไทยเป็นพิพิธภัณฑสถานชาติที่ทำหน้าที่สำคัญในการ อนุรักษ์ เก็บรักษามรดกทางภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของประเทศ และเป็นแหล่งสำคัญในการเรียนรู้และ ศึกษาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนไทยและมนุษยชาติ รวมทั้งเป็น แหล่งข้อมูลสำหรับนักศึกษาและผู้วิจัยในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและพัฒนา บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย” โดยได้รับการสนับสนุนทุนจาก กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในปีที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 26 เมษายน 2565 - 25 เมษายน 2567 และได้ขยายเวลาเป็น 30 กันยายน 2566

โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานการสาธารณสุขและการแพทย์ไทยให้เป็นพิพิธภัณฑสถานชาติด้านการแพทย์ แผนไทย มีกิจกรรมหลักในการนำเสนอสวนสมุนไพรเพื่อการศึกษา มูลนิธิส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือกจึงได้มอบหมาย **ดร.อุษา กลิ่นหอม** ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสมุนไพร ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ นายกสภาคมเครือข่ายการแพทย์พื้นบ้านและสุขภาพวิถีไท เป็นผู้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมและสำรวจพรรณไม้สมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” เพื่อ จัดทำข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ประวัติและความเป็นมาของ “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์”
2. รายชื่อและจำนวนสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน
3. รายชื่อสมุนไพรที่ปลูกใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2552 และที่ยังคงเหลืออยู่ใน ปัจจุบัน
4. รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน ที่เป็นสมุนไพรในยาสามัญประจำบ้านแผน โบราณ ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556
5. รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน ที่เป็นสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน
6. รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน ที่เป็นสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2564
7. สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ สวนสมุนไพรเพื่อการศึกษาและเรียนรู้
8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์เพื่อการศึกษาและเรียนรู้

ข้อมูล ความรู้ และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์นี้ จะนำเสนอต่อกรมการ แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” เพื่อการศึกษาและเรียนรู้สำหรับผู้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานการสาธารณสุขและการแพทย์ไทย และบุคลากรด้าน การแพทย์แผนไทยและสาธารณสุข นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ต่อไป

ประวัติและความเป็นมา สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์

สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ก่อสร้างอาคาร “พิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย” เพื่อเป็นศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลแก่นานาประเทศ เป็นที่ศึกษาดูงาน เรียนรู้ ตลอดจนนำเอาความรู้ต่างๆ มาแสดงในลักษณะของนิทรรศการและเป็นศูนย์ข้อมูล โดยได้ทำการเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2545

พิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทยเป็นที่รวบรวมขององค์ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยในภาพรวมอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งแยกพื้นที่อาคารออกเป็น 3 ชั้น ชั้นบนสุด คือ บริเวณห้องนิทรรศการ แบ่งออกเป็น 9 ห้อง ตามองค์ประกอบหลักของการแพทย์แผนไทยอย่างครบครัน ในบรรยากาศที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของศาสตร์และศิลป์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมความเป็นอยู่ วิถีชีวิตและการใช้การแพทย์แผนไทยเป็นการแพทย์หลักอีกทางหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข เน้นความสมดุลทั้งกายและจิตที่จะช่วยให้คนเราได้ “แก่อย่างสง่า ตายอย่างสงบ” ตามหลักการศาสตร์การแพทย์

อาคารเรือนไทยแบบเครื่องก่อ 9 ออกแบบโดย ศ.ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี ศิลปินแห่งชาติด้านสถาปัตยกรรมไทย และได้ช่างเขียนแบบต่าง ๆ แบ่งแยกพื้นที่อาคารออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. **ชั้นบนสุด** เป็นบริเวณห้องนิทรรศการแบ่งออกเป็น 9 ห้อง ประกอบด้วย หอพระ หอบรมครู ห้องวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทย ห้องภูมิปัญญาไทย ห้องอาหารเพื่อสุขภาพ ห้องนวดไทย ห้องยา หอนกและเรือนรับรอง
2. **ชั้นหนึ่ง (หรือชั้นกลางของอาคาร)** ประกอบไปด้วย ห้องผู้อำนวยการ ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ ห้องอาหารเพื่อสุขภาพ (ว่านน้ำ) ห้องยาและศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพแผนไทย ให้บริการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย ได้แก่ การตรวจโรค การนวดไทย การประคบสมุนไพร ยาไทย
3. **ชั้นใต้ดิน** ประกอบไปด้วย ห้องประชุมใหญ่ (ห้องเบญจกุล) ห้องประชุมเล็ก (ห้องตรีผลา) ห้องสมุด และห้องทำงานของเจ้าหน้าที่

ในส่วนของห้องจัดแสดงนิทรรศการได้นำความคิดที่ได้เรียบเรียงทั้งหมดเป็น 9 หมวด ดังนี้

1. หอพระ
2. หอบรมครูการแพทย์แผนไทย
3. ห้องวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทย
4. ห้องภูมิปัญญาไทย

5. ห้องนวดไทย
6. ห้องอาหารเพื่อสุขภาพ
7. ห้องยา
8. หอนก
9. เรือนรับรอง

รอบอาคารพิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย บนพื้นที่ 13 ไร่เศษ ยังมี ถ้าพระฤๅษีเขามอ และสวนสมุนไพร

ถ้าพระฤๅษีเขามอ

เป็นถ้าจำลองจากธรรมชาติ ต้นแบบมาจากวัดโพธิ์ ซึ่งถือว่าเป็นมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเปิดด้านการแพทย์แผนไทย) แห่งแรกของประเทศไทย ภายในถ้าประกอบไปด้วย พระพุทธรูป ครูบาอาจารย์ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ รูปปั้นบรมครูชีวกโกมารภัจจ์ รูปปั้นพระฤๅษีต่างๆ โดยเฉพาะทำฤๅษีตัดตน จำนวน 80 ท่า พื้นที่ภายในถ้า นอกจากจะเป็นที่ศึกษาดูงาน ยังเป็นที่สำหรับใช้สวดมนต์ ทำสมาธิ และเรียนการฝึกกายบริหารแบบไทยทำฤๅษีตัดตน

สวนสมุนไพร

รอบๆ อาคารพิพิธภัณฑ์หลังใหญ่ และถ้าพระฤๅษีเขามอ มีสวนสมุนไพร ซึ่งมีต้นสมุนไพรกว่า 300 ชนิด สำหรับเป็นที่ศึกษาดูงานและเรียนรู้ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป

ต่อมา ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 เป็นวาระ “ครบ 100 ปีการสาธารณสุขไทย” กระทรวงสาธารณสุขจึงกำหนดแผนจัดทำพิพิธภัณฑ์กลางของกระทรวงสาธารณสุขขึ้น เพื่อนำเสนอประวัติศาสตร์ 100 ปีของการสาธารณสุข โดยกำหนดให้ใช้ พิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย (เรือนหมอเพ็ญญา) และ อาคารกรรมการแพทย์ ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น 7 จัดตั้งเป็น “พิพิธภัณฑ์การสาธารณสุขและการแพทย์ไทย”

กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้มีการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์และศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย และได้ใช้ชื่อใหม่ว่า “พิพิธภัณฑ์การสาธารณสุขและการแพทย์ไทย” และกำหนดให้เรียกชื่อสวนสมุนไพรที่มีอยู่เป็น “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” โดยได้นำชื่อสถานที่ตั้งเดิมของกระทรวงสาธารณสุข สถานที่ตั้ง ณ วังเทวะเวสม์ มาใช้ในการตั้งชื่อสวนสมุนไพรดังกล่าว

สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี ปลูกพืชสมุนไพรน้อยใหญ่นานาชนิดมากกว่า 500 ต้น สมุนไพรแต่ละชนิดจะมีป้ายบอกชื่อและสรรพคุณทางยา มี QR Code กำกับ ซึ่งผู้สนใจสามารถสแกนเข้าไปอ่านข้อมูลสมุนไพรแต่ละชนิดได้ สวนสมุนไพรแห่งนี้ ยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักศึกษาดูงานของนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีศาลา 8 เหลี่ยม ศาลาริมน้ำ และจัดวางม้านั่งไว้ภายในสวน สำหรับเป็นที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจของผู้ที่เข้าไปชมสวนสมุนไพร

2

รายชื่อและจำนวนสมุนไพร ใน “สวนทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน

ผลการสำรวจสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรทวะเวสม์รมณีย์” พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติและสวนสมุนไพรไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 พบว่า

มีสมุนไพรจำนวน 617 ต้น

มีป้ายแสดงชนิด 230 ป้าย และไม่มีป้ายแสดงชนิดพันธุ์ จำนวน 388 ต้น

สมุนไพรไม่ทราบชนิด 22 ต้น

บางชนิด ต้นไม้ตายแล้ว เหลือเพียงป้ายที่แสดงว่าเคยมีการปลูกสมุนไพรชนิดนั้นอยู่

รายละเอียดตามตารางที่ 2.1 แสดงชนิดพันธุ์และสถานภาพของป้ายและต้นที่ปรากฏในสวนสมุนไพรทวะเวสม์รมณีย์ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำรวจในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565

เมื่อนับเฉพาะชนิด/พันธุ์สมุนไพร พบว่า

สมุนไพรจำนวน 617 ต้น มีชนิดหรือพันธุ์สมุนไพรจำนวน 301 ชนิด/พันธุ์

รายละเอียดตามตารางที่ 2.2 ชนิด/พันธุ์สมุนไพรในสวนสมุนไพรทวะเวสม์รมณีย์ที่พบจากการสำรวจในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 จำนวน 301 ชนิด

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนและพันธุ์สมุนไพร สถานภาพของป้ายและต้น ที่ปรากฏในสวนทวะเวสม์รมณีย์ สวนสมุนไพรกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำรวจในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
1	กรวยป่า?	X	✓	เป็นกอ
2	กรวยป่า?	X	✓	
3	กระเจียว?	X	✓	
4	กระแจะ (พญาายา)	X	✓	
5	กระแจะ (พญาายา)	X	✓	
6	กระดังงาจีน	✓	✓	
7	กระดาศแดง	✓	X	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป่าย	ต้น	หมายเหตุ
8	กระดุกไก่อดำ	✓	✓	
9	กระถินณรงค์	X	✓	
10	กระทงลาย	✓	✓	
11	กระท่อม	✓	✓	
12	กระทิง	✓	✓	มี 2 ป่าย อีกป่ายยังอยู่ในท่อ
13	กระทุ้มนา	X	✓	
14	กระทุ้มนา	X	✓	
15	กระเทียมเถา	X	✓	
16	กระบก	✓	✓	
17	กระป้อเจ็ดตัว	X	✓	
18	กระป้อเจ็ดตัว	✓	✓	
19	กระเบาหลัก	✓	✓	
20	กระเบาน้ำ	✓	✓	
21	กระเบาใหญ่	X	✓	
22	กระเบาใหญ่	✓	✓	
23	กระพังอาด	X	✓	พญามูลเหล็ก
24	กระพี้จั่น	✓	✓	
25	กระหนาย	✓	✓	ป่ายชำรุด
26	กระหนาย	X	✓	
27	กฤษณา	✓	✓	
28	กลิ้งกล่อม	✓	✓	
29	กลิ้งกล่อม	X	✓	
30	กลิ้งกล่อม	X	✓	
31	กลิ้งกล่อม	X	✓	
32	กวาวเครือ	✓	✓	
33	กะตังใบ	✓	✓	ป่ายล้ม
34	ก้านเกรา	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
35	การะเกดต่าง	✓	✓	
36	การบูร	✓	✓	
37	การบูร	✓	✓	ป้ายผิด
38	กาหลง	✓	X	
39	กำแพงเจ็ดชั้น	X	✓	
40	กำแพงเจ็ดชั้น	X	✓	
41	กำลั้งวัวเถลิง	X	✓	
42	กุ่มน้ำ	✓	✓	
43	กุ่มบก	✓	✓	
44	กุ่มบก	X	✓	
45	กุ่มบก	X	✓	
46	เกต	✓	✓	
47	เกต	X	✓	
48	เกาลัดไทย	✓	✓	แต่เป็นต้นขงโค
49	แกแล	✓	✓	
50	แก้ว	X	✓	
51	แก้ว	X	✓	
52	แก้ว	X	✓	
53	แก้ว	✓	✓	
54	แก้ว	X	✓	
55	แก้ว	X	✓	
56	แก้ว	X	✓	
57	แก้วเจ้าจอม	X	✓	
58	แก้วเจ้าจอม	X	✓	
59	แก้วเจ้าจอม	✓	✓	
60	โกโก้	✓	✓	
61	ขมิ้น	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป่วย	ต้น	หมายเหตุ
62	ขมิ้น	X	✓	
63	ขมิ้นเครือ	X	✓	
64	ขยันท?	✓	✓	
65	ข่อย	X	✓	
66	ข่อย	X	✓	
67	ขันทองพยาบาท	X	✓	
68	ขันทองพยาบาท	X	✓	
69	ขันทองพยาบาท	✓	✓	ต้นล้ม
70	ชำ	X	✓	
71	ขางปอยหนู 41	X	✓	
72	ชำต้น	✓	✓	มีมะกล่ำข้างขึ้นอยู่ด้วย
73	ขานาง	X	✓	
74	ขานาง	X	✓	
75	ขานาง	X	✓	
76	ขานาง?	X	✓	
77	ชำหลวงหลังลาย	X	✓	3 ต้น
78	ชำหลวงหลังลาย	X	✓	
79	ชำเหล็ก	X	✓	
80	ชำเหล็ก	X	✓	
81	ชำเหล็ก418	✓	✓	ป่วยชำรุด
82	ชำเหล็กบ้าน	X	✓	
83	เข็ม	X	✓	
84	เข็มขาว	✓	✓	
85	เข็มพิกุล	✓	✓	โสกน้ำ
86	เขยตาย	X	✓	
87	เขยตาย	X	✓	
88	เขยตาย	X	✓	ป่วยเป็นขมิ้นเครือ

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
89	เขยต่าย	X	✓	
90	เขยต่าย	X	✓	
91	เขยต่าย	X	✓	
92	เขยต่าย	X	✓	
93	เขยต่าย	✓	✓	
94	เขยต่าย 49	X	✓	
95	ไข่มุก 23, 243	X	✓	
96	คางคกเดือด	✓	✓	
97	คนทีสอ	✓	✓	
98	คล้า	X	✓	
99	คล้ายมะเกลือ	X	✓	ต้นเล็ก
100	คล้ายมะเกลือ	X	✓	ต้นเล็ก
101	คัตเค้าเครือ	✓	✓	
102	คันทรง	✓	✓	มีหลายต้น
103	ค้ำมอกหลวง	X	✓	ต้นเล็กมาก งอกใหม่
104	ค้ำมอกหลวง	✓	✓	
105	คูน	X	✓	
106	คูน	✓	✓	
107	คูน	X	✓	
108	เครือเขามวก	✓	✓	
109	แคขาว	✓	✓	
110	แคฝรั่ง	✓	X	ต้นตายแล้ว
111	โคคลาน	✓	✓	
112	โคคลาน	✓	✓	
113	โคคลาน	X	✓	
114	โคคลาน (แหม่ม)	X	✓	
115	จัน	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
116	จันทน์	✓	✓	
117	จันทน์แดง	X	✓	
118	จันทน์แดง 605	✓	✓	
119	จันทน์แดง	X	✓	อยู่ที่เรือนหมอคง
120	จันทน์ผา	✓	✓	
121	จันทน์ผา+เล็ก 2 ต้น	✓	✓	ควรเป็นจันทน์แดง
122	จันทน์นา	X	✓	
123	จันทน์หอม 420	X	✓	แซะ 419 (มี 2 ป้าย)
124	จามจุรี	✓	✓	
125	จำปา	X	✓	
126	จำปาเทศ	X	✓	กระหนาย ?
127	จิกเส	✓	✓	
128	จิกสวน	X	✓	
129	จิกสวน	X	✓	
130	จิกสวน	X	✓	
131	จิกสวน	X	✓	
132	จิกสวน	X	✓	
133	เจตพังคี	X	✓	
134	เฉียงพ้านางแอ	✓	✓	
135	ชบา	✓	✓	
136	ชบาหนู	✓	✓	
137	ชมนาด	X	✓	
138	ชมนาด	X	✓	
139	ชมพูพันธุ์ทิพย์	✓	✓	
140	ช้องแมว	✓	✓	
141	ชะมวง	✓	✓	
142	ชะเอมไทย	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
143	ชะเอมไทย	X	✓	
144	ชาข่อย	X	✓	
145	ชาข่อย	✓	✓	
146	ช้าน้ำ	X	✓	
147	ช้าน้ำ	✓	✓	
148	ช้าน้ำ	✓	✓	
149	ชาตัด	X	✓	ปลูกเป็นรั้ว
150	ชาตัด	X	✓	
151	ชาตัด	✓	✓	
152	ข้าพลุ	X	✓	
153	ข้าพลุ	X	✓	
154	ช้ำมะเลียง	X	✓	
155	ช้ำมะเลียง	✓	✓	
156	ช้ำมะเลียง	✓	✓	
157	ชุมเห็ดเทศ	✓	✓	
158	เซอริบราซิล	✓	✓	
159	เซอริบราซิล	✓	✓	
160	เขียด	✓	✓	ป้ายชำรุด
161	เขียด	X	✓	
162	ต้นเถาวัลย์เปรียงแต่ป้าย เป็นชะเอมป่า	✓	✓	
163	ตรีชวา	✓	✓	
164	ตองแตก	X	✓	
165	ตองแตก	X	✓	
166	ต้อยติ่งญี่ปุ่น	X	✓	
167	ตะโกนา	✓	✓	
168	ตะโกนา	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
169	ตะโกสวน E91	X	✓	
170	ตะขบควาย	X	✓	
171	ตะขบฝรั่ง	✓	✓	
172	ตะเคียน	X	✓	
173	ตะเคียน	X	✓	
174	ตะเคียน	X	✓	
175	ตะเคียนทอง	✓	✓	
176	ตะเคียนทอง	✓	✓	
177	ตะเคียนทอง	X	✓	
178	ตะเคียนทอง	X	✓	
179	ตะเคียนทอง	X	✓	
180	ตะแบกเลือด	✓	✓	
181	ตะลิงปลิง	✓	✓	
182	ต้นหยง	X	✓	
183	ต้นหยง	X	✓	
184	ต้นหยง	X	✓	
185	ตาเสือ	X	✓	
186	ตีนเป็ดน้ำ	✓	✓	
187	เตยต่าง	X	✓	
188	เต่าร้าง	X	✓	
189	เต่าร้าง	X	✓	
190	เต่าร้าง	✓	✓	
191	เต่าร้าง	X	✓	
192	เต่าร้าง	✓	✓	
193	เต่าร้าง	X	✓	
194	เต่าร้าง	X	✓	
195	เถา ?	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
196	เถาไฟ?	X	✓	
197	เถาวัลย์เปรียง	X	✓	
198	เถาวัลย์เปรียง	✓	✓	
199	เถาวัลย์เปรียง	X	✓	
200	เถาเอ็นอ่อน	✓	✓	
201	ทองกวาว	X	✓	
202	ทองกวาว	X	✓	
203	ทองพันชั่ง	✓	✓	
204	ทับทิม	X	✓	อยู่หัวมุม
205	ทิงถ่อน	X	✓	
206	ทิงถ่อน	✓	✓	ป้ายล้ม
207	ทิงถ่อน	X	✓	
208	ทิวา	✓	✓	
209	ทุงฟ้า	X	✓	
210	ทุงฟ้า	X	✓	
211	ทุงฟ้า	X	✓	
212	เท้ายายม่อม	X	✓	
213	เทียนกิ่ง	✓	✓	
214	เทียนกิ่ง	X	✓	
215	เทียนข้าวเปลือก	✓	X	
216	เทียนหยด	✓	✓	
217	ไทร	X	✓	
218	ไทร?	X	✓	
219	ไทรใบแหลม	X	✓	
220	ไทรย้อย	X	✓	
221	ไทรย้อยใบแหลม	✓	✓	ต้นใหญ่
222	นนทรี	X	✓	ต้นใหญ่มาก

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
223	นนทรี	✓	✓	
224	นมแมว	X	✓	
225	นมแมว	✓	✓	
226	น้อยหน่า	X	✓	
227	น้อยหน่า	✓	✓	
228	น้อยหน่า	X	✓	
229	น้อยโหน่ง	X	✓	
230	น้อยโหน่ง	✓	✓	
231	นางแลว	X	✓	
232	นาวน้ำ	✓	✓	ป้ายชำรุด
233	น้ำเต้าต้น	✓	✓	
234	น้ำเต้าต้น	X	✓	
235	นิโครธ	X	✓	
236	นิโครธ	X	✓	
237	โนรา	✓	✓	
238	ในนาค	✓	X	
239	บันไดลิง	X	✓	
240	บันไดลิง	✓	✓	
241	บันไดลิง	X	✓	
242	บัวสวรรค์	✓	✓	
243	บัวสวรรค์	X	✓	
244	บัวสาย	X	✓	
245	บัวสาย	X	✓	
246	บุนนาค	X	✓	ตายแล้ว
247	บุหงาส่าหรี	✓	✓	
248	โบทัน (ใบแบน)	X	✓	
249	ใบเงิน	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
250	ใบเงิน	X	✓	จำนวนมาก
251	ใบเงิน	✓	✓	จำนวนมาก
252	ใบทอง	✓	✓	
253	ใบทอง	X	✓	
254	ปรงทะเล	X	✓	
255	ประจำไก่	X	✓	
256	ประจำไก่?	X	✓	
257	ประดู่	X	✓	
258	ประดู่	X	✓	
259	ประดู่กิ่งอ่อน	X	✓	
260	ประดู่แดง	X	✓	
261	ประดู่แดง	✓	✓	
262	ประดู่แดง?	X	✓	หน้ารูปปั้นชีวภา
263	ประดู่บ้าน	✓	✓	
264	ประดู่บ้าน	X	✓	
265	ประดู่บ้าน	X	✓	
266	ประดู่บ้าน	X	✓	
267	ประดู่บ้าน	X	✓	
268	ประดู่บ้าน	X	✓	
269	ประดู่บ้าน	X	✓	
270	ประทัดใหญ่	✓	X	
271	ประยงค์	✓	✓	
272	ปฐู	X	✓	
273	ปฐู	✓	✓	
274	ปฐู	✓	✓	ป้ายชำรุด
275	ปฐู	X	✓	
276	ปกกะสา	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
277	ปึกไก่อดำ	X	✓	
278	ปึกไก่อดำ	X	✓	
279	ปีบ	X	✓	
280	ปีปทอง	X	✓	
281	เปล้าน้อย	X	✓	
282	เปล้าน้อย	X	✓	ต้นเล็ก
283	เปล้าใหญ่	✓	✓	
284	ผักไชยยา	✓	✓	
285	ผักไชยยา	X	✓	อยู่ในกระถาง
286	ผักหวานบ้าน	✓	✓	
287	ผักหวานบ้าน	✓	✓	
288	ไผ่คั่นร่ม	X	✓	
289	ไผ่ฟิลิปปินส์	X	✓	
290	ไผ่ไร่	X	✓	
291	ฝรั่ง	✓	✓	
292	ฝรั่ง	✓	✓	
293	ฝรั่งเสนา	✓	✓	
294	พญากาสัก	X	✓	
295	พญาอ	✓	✓	
296	พญาไร่ใบ	✓	X	
297	พริกไทย	✓	X	
298	พลองกินลูก	X	✓	
299	พลองเหมือด	✓	✓	ติดป้ายผิด
300	พลับพลึง	X	✓	
301	พลับพลึงตีนเป็ด	✓	✓	
302	พวงคราม	✓	✓	
303	พวงครามไทย	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
304	พวงครามไทย	X	✓	
305	พะยอม	✓	✓	
306	พะยอม	✓	✓	
307	พะยอม	X	✓	
308	พะยอม?	X	✓	
309	พันจ๋า	✓	X	
310	พิกุล	✓	✓	
311	พิกุล	X	✓	
312	พิกุล	✓	✓	
313	พิกุล	X	✓	
314	พิลังกาสา	X	✓	
315	พิลังกาสา	✓	✓	
316	พิลังกาสา	X	✓	
317	พิลังกาสา	X	✓	
318	พิลังกาสา	✓	✓	
319	พีชวงศ์ชิง	X	✓	มีอย่างน้อย 2 ชนิด
320	พีชวงศ์ชิง	X	✓	
321	พีชวงศ์ชิง	X	✓	
322	พุดจีบ	✓	✓	
323	พุดจีบ	X	✓	
324	พุดชมพู	X	✓	มีหลายต้น
325	พุดซ้อน	X	✓	ต้นเล็กมาก
326	พุดซ้อน	✓	✓	
327	เพกา	✓	✓	
328	เพกา	✓	✓	ป้ายชำรุด
329	โพธิ์	✓	✓	
330	โพธิ์ทะเล	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป่าย	ต้น	หมายเหตุ
331	โพธิ์ทะเล	X	✓	
332	เฟื่องฟ้า	X	✓	ปลูกเป็นรั้ว
333	มะกล่ำข้าง	X	✓	อยู่ในกระบะเดียวกัน
334	มะกล่ำข้าง	X	✓	
335	มะกล่ำต้น	X	✓	
336	มะกล่ำต้น	X	✓	
337	มะกล่ำตาข้าง	X	✓	ต้นใหญ่มาก
338	มะกล่ำตาข้าง	X	✓	
339	มะกอก	✓	✓	2 ต้นคู่
340	มะกอกป่า	X	✓	
341	มะกา	✓	✓	
342	มะกา?	X	✓	
343	มะกาต้น?	X	✓	ต้นล้ม
344	มะกาต้น?	X	✓	
345	มะเกลือ	✓	✓	
346	มะเกลือ	X	✓	
347	มะเกลือ	X	✓	ต้นเล็ก
348	มะเกลือ	✓	✓	ต้นใหญ่
349	มะเกลือ	✓	✓	อยู่บนเนิน ป่ายชำรุด
350	มะเกลือ	✓	✓	
351	มะเกลือ?	X	✓	
352	มะขาม	X	✓	
353	มะขาม	✓	✓	
354	มะขาม	X	✓	
355	มะขาม	X	✓	
356	มะขามเทศ	✓	✓	ป่ายชำรุด
357	มะค่าโมง	X	✓	ต้นเล็กมาก

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
358	มะค่าโมง	X	✓	
359	มะค่าโมง	X	✓	ต้นเล็ก
360	มะค่าโมง	✓	✓	
361	มะค่าโมง	X	✓	
362	มะค่าโมง	X	✓	
363	มะค่าไก่	✓	✓	
364	มะค่าไก่	X	✓	
365	มะค่าตีควาย	✓	✓	
366	มะค่าตีควาย	X	✓	
367	มะค่าตีควาย	✓	✓	
368	มะคันทัน	X	✓	
369	มะคันทัน	X	✓	
370	มะคันทัน 510	✓	✓	
371	มะคอก	✓	✓	
372	มะเดื่อ	X	✓	
373	มะเดื่อชุมพร	✓	✓	
374	มะเดื่อป้อม	X	✓	
375	มะเดื่ออุทุมพร	✓	✓	
376	มะตูม	✓	✓	
377	มะตูม	X	✓	
378	มะนาว	✓	✓	
379	มะนาว	✓	✓	
380	มะนาว	✓	✓	ป้ายชำรุด
381	มะนาวเทศ	✓	✓	ป้ายชำรุด
382	มะนาวไห่	X	✓	
383	มะนาวไห่	X	✓	
384	มะปรางหวาน	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
385	มะพลับ?	X	✓	
386	มะเฟือง	X	✓	
387	มะเฟือง	X	✓	
388	มะแฟน	X	✓	
389	มะม่วง	X	✓	
390	มะเฒ่า	X	✓	
391	มะเฒ่าช้าง 646	X	✓	
392	มะเฒ่าใหญ่	X	✓	
393	มะยม	✓	✓	
394	มะยมป่าx มะยม	✓	✓	ป้ายผิด
395	มะรุมป่า	✓	✓	
396	มะลิลา	✓	X	
397	มะสัง	✓	✓	
398	มะหาด	✓	✓	
399	มะหาด	✓	✓	
400	มะหาด	X	✓	
401	มะหาด 552	X	✓	ต้นเล็ก
402	มะหาด?	X	✓	
403	มะฮอกกานี	X	✓	
404	มะฮอกกานี	X	✓	
405	มะฮอกกานี	X	✓	
406	มะฮอกกานี	X	✓	
407	มะฮอกกานี	X	✓	
408	มะฮอกกานีใบใหญ่	✓	✓	
409	ม้ากระทืบโรง	✓	X	
410	มิกกี้เมาส์	X	✓	อยู่เป็นกลุ่ม
411	มิกกี้เมาส์	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
412	เม่าไข่ปลา	X	✓	
413	เม่าไข่ปลา	X	✓	
414	เม่าช้าง 513	X	✓	
415	โหมกบ้าน	X	✓	
416	โหมกบ้าน	X	✓	
417	โหมกบ้าน	X	✓	
418	โหมกบ้าน	X	✓	
419	โหมกบ้าน	✓	✓	
420	โหมกมัน	X	✓	
421	โหมกมัน	✓	✓	
422	ยมหิน	X	✓	
423	ยอ	✓	✓	
424	ยอบ้าน	X	✓	
425	ยอป่า	X	✓	
426	ยางนา	✓	✓	
427	ยางนา 608	✓	✓	
428	ยางนา?	X	✓	
429	ยางนา?	X	✓	
430	ย่านาง	✓	✓	
431	ย่านาง (ในกระถาง)	X	✓	
432	ยี่โถ	✓	✓	
433	แย้มปีนัง	✓	✓	
434	รวงผึ้ง	✓	✓	
435	รสสุคนธ์	X	✓	
436	รสสุคนธ์	X	✓	
437	รสสุคนธ์	X	✓	
438	รางจืด	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
439	รางจืด	✓	✓	
440	รางจืด	X	✓	
441	รางแดง	X	✓	
442	รางแดง	X	✓	
443	รางแดง	X	✓	
444	รางแดง	X	✓	
445	ราชดัด	X	✓	
446	ราชดัด	X	✓	
447	ราชพฤกษ์ (คุณ)	✓	✓	
448	ราชพฤกษ์ (คุณ)	✓	✓	
449	รำเพย	✓	X	
450	ลดาวัลย์	✓	✓	
451	ละมุด	✓	✓	
452	ละมุดสีดา	X	✓	
453	ละมุดสีดา	✓	✓	
454	ลั่นทม	X	✓	
455	ลั่นทมขาว	✓	✓	
456	ลั่นทมแดง	X	✓	
457	ลำดวน	X	✓	
458	ลำดวน	X	✓	
459	ลำดวน 344	X	✓	
460	ลั่นมังกรเขียว	X	✓	
461	เล็บมือนาง	X	✓	อยู่ที่ชุ่มประตู กรมการแพทย์
462	เลี่ยน	✓	✓	
463	เลี่ยน	X	✓	ต้นเล็ก
464	ว่านงาช้าง	X	✓	
465	ว่านธรณีสาร	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป่วย	ต้น	หมายเหตุ
466	ว่านธรณีสาร	X	✓	
467	ว่านธรณีสาร	✓	✓	
468	ว่านเพชรหึง	X	✓	
469	ว่านมหาเมฆ	✓	✓	
470	ว่านมหาเมฆ	✓	✓	
471	ว่านสี่ทิศ	✓	X	
472	ว่านทางจรเข้	✓	✓	
473	ว่านทางช้าง	✓	✓	ป่วยผิด
474	ว่านทางเสือ	X	✓	
475	วาสนา	X	✓	
476	ศรีตรัง	X	✓	
477	ส้ม?	X	✓	
478	ส้มกบ	✓	✓	
479	ส้มจี๊ด	✓	✓	
480	ส้มป่อย	✓	✓	
481	ส้มป่อย	✓	✓	
482	สมอติง	✓	✓	
483	สมอไทย	✓	✓	
484	สมอไทย	X	✓	
485	สมอไทย	X	✓	
486	สมอไทย	X	✓	
487	สมอไทย	X	✓	
488	สมอไทย	X	✓	
489	สมอไทย	X	✓	
490	สมอพิเภก	✓	✓	
491	สมอพิเภก	X	✓	
492	สมอพิเภก	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป่วย	ต้น	หมายเหตุ
493	สมอพิเภก	X	✓	
494	สมอพิเภก	✓	✓	
495	ส้มโอ	✓	✓	
496	สมุลแว้ง	X	✓	
497	สร้อยสุมาลี	✓	✓	
498	ส่องฟ้า	X	✓	
499	สะเดา	✓	✓	
500	สะเดา	X	✓	
501	สะเดา	✓	✓	
502	สะเดาเย็น 426,183	X	✓	
503	สัก	✓	✓	
504	สัก	X	✓	
505	สัก	✓	✓	ป่วยซ้ำโรค
506	สามสิบ	✓	✓	ถูกคลุมจนมองไม่เห็น
507	สารภี	X	✓	
508	สารภี	X	✓	
509	สารภี	✓	✓	
510	สารภี	X	✓	
511	สารภี	✓	✓	
512	สาละลังกา	X	✓	
513	สาละลังกา	✓	✓	
514	สาละลังกา	X	✓	
515	สาละลังกา	✓	✓	
516	สำมะงา	X	✓	
517	สำโรง	✓	✓	ป่วยซ้ำโรค
518	สำโรง	X	✓	
519	สิงหโมรา	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
520	สิรินธรวัลดี	✓	✓	ป้ายชำรุด
521	สีเสียดต้น 741	X	✓	
522	เสนียด	✓	✓	อยู่ในกระบะ ขอบทาง
523	เสลดพังพอน	X	✓	
524	เสลดพังพอนตัวเมีย	✓	✓	ป้ายผิด
525	เสลา	✓	✓	
526	เสลา?	X	✓	ต้นใหญ่
527	แสงจันทร์	X	✓	
528	แสงใจ	X	✓	
529	แสงใจ	X	✓	
530	แสงพันเถา	✓	✓	
531	โสกน้ำ	X	✓	
532	โสกน้ำ	X	✓	
533	หญ้าแฝก	X	✓	
534	หนวดปลาตุ๊กยักษ์	X	✓	
535	หนามแดง	X	✓	
536	หนามแดง	✓	✓	
537	หมอน้อย	✓	X	
538	หมาก	X	✓	
539	หมากสง	✓	✓	
540	หมากสง	X	✓	
541	หม้าย 614	X	✓	
542	หมุย	X	✓	
543	หว่า	X	✓	
544	หว่า	X	✓	
545	หว่า 314	X	✓	
546	หวาย	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
547	หวาย?	X	✓	
548	หางนกยูงฝรั่ง	X	✓	
549	หางนกยูงฝรั่ง	X	✓	
550	หางไหลขาว	X	✓	
551	หางไหลขาว	✓	✓	
552	หูกวาง	X	✓	
553	หูกวาง	X	✓	
554	หูกวาง	X	✓	
555	หูกวาง	X	✓	
556	หูกวาง	X	✓	
557	หูกวาง	X	✓	
558	หูกวาง	X	✓	
559	หูกวาง	X	✓	
560	หูกวาง	X	✓	
561	หูกวาง	X	✓	
562	หูกวาง	X	✓	
563	เหมือนตาเสือ	X	✓	ต้นขนาดใหญ่
564	เหมือนตาเสือ	X	✓	ต้นขนาดใหญ่
565	เหริยง	✓	✓	
566	เหลืองปรีดิยาธร	✓	✓	
567	เหลืองอินเดีย	X	✓	
568	แหenna	X	✓	
569	อบเชย	X	✓	
570	อบเชย	X	✓	
571	อบเชย	✓	✓	ป้ายชำรุด
572	อบเชย	X	✓	
573	อบเชยญวน	✓	✓	ป้ายชำรุด

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
574	อบเชยญวน	✓	✓	ป้ายชำรุด
575	อบเชยญวน	X	✓	
576	แอมะซอน	X	✓	อยู่ขอบสระ
577	อวบน้ำ	✓	✓	
578	อ้อยช้าง 205	X	✓	
579	อ้อยช้าง 54	X	✓	
580	อ้อยแสนสวน	X	✓	
581	อังกฤษญี่ปุ่น?	✓	✓	อังกฤษญี่ปุ่น ?
582	อังกฤษหนู	X	✓	
583	อังกฤษหนู	X	✓	
584	อิน-จัน	X	✓	
585	อิน-จัน	X	✓	
586	อิน-จัน	X	✓	
587	อิน-จัน	X	✓	
588	อิน-จัน 207	X	✓	
589	อิน-จัน 208	X	✓	
590	อินทนิลน้ำ	X	✓	
591	อุโลก 606	X	✓	
592	ฮ่อสะพายควาย	✓	✓	
593	แฮม	X	✓	
594	ไฮ	X	✓	
595	ไฮ 603	X	✓	
596	ไม่รู้ชื่อ 245	X	✓	
597	ไม่รู้ชื่อ 532	X	✓	
598	ไม่รู้ชื่อ 656	X	✓	ไม่เลี้ยงอยู่กับแสงใจ
599	ไม่รู้ชื่อ 1071	X	✓	
600	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ป้าย	ต้น	หมายเหตุ
601	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
602	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
603	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ไม้เลื้อย
604	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
605	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ไม้ยืนต้น มีช่อดอก
606	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ต้นเล็กมาก
607	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
608	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ใบหยาบ ต้นเล็ก
609	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
610	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ไม่เห็นใบ ไม้ยืนต้น
611	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
612	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
613	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
614	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
615	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	
616	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ไม้ยืนต้น มุมรั้วทิศตะวันออก
617	ไม่รู้ชื่อ	X	✓	ไม้เลื้อย

ตาราง 2.2 แสดงชนิด/พันธุ์สมุนไพรในสวนสมุนไพรทะเลาะเวสร์มณีย์ที่พบจากการสำรวจในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 จำนวน 301 ชนิด/พันธุ์

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	กรวยป่า	<i>Casearia grewifolia</i> Vent.
2	กระเจียว	<i>Curcuma sessilis</i> Gage
3	กระดังงาจีน การเวก	<i>Artabotrys siamensis</i> Miq.
4	กระดาดแดง กระดาดขาว	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G. Don
5	กระดุกไก่อดำ	<i>Justicia valida</i> Ridl.
6	กระถินณรงค์	<i>Acacia auriculiformis</i> A. Cunn. ex Benth.
7	กระทงลาย	<i>Celastrus paniculatus</i> Willd.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
8	กระท่อม	<i>Mitragyna speciosa</i> Korth.
9	กระทิง	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.
10	กระทูมณา	<i>Mitragyna diversifolia</i> (Wall. ex G.Don) Havil.
11	กระเทียมเถา	<i>Mansoa alliacea</i> (Lam.) A.H.Gentry
12	กระบก	<i>Irvingia malayana</i> Oliv. ex A.W.Benn.
13	กระป๋องเจ็ดตัว	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.
14	กระเบา กระเบา ^{น้ำ} กระเบา ใหญ่	<i>Hydnocarpus castaneus</i> Hook.f. & Thomson
15	กระเบาหลัก	<i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King
16	กระพี้จั่น	<i>Millettia brandisiana</i> Kurz
17	กระหนาย จำปาเทศ	<i>Pterospermum littorale</i> Craib
18	กฤษณา เนื้อไม้	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte
19	กลิ้งกล่อม	<i>Polyalthia suberosa</i> (Roxb.) Thwaites
20	กวาวเครือ	<i>Pueraria mirifica</i> Airy Shaw & Suvat.
21	กะตังใบ	<i>Leea indica</i> (Burm.f.) Merr.
22	กะพังอาด พญามูลเหล็ก	<i>Strychnos lucida</i> R.Br.
23	ก้านเกรา	<i>Cyrtophyllum fragrans</i> (Roxb.) DC.
24	การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl
25	การะเกดต่าง	<i>Pandanus tectorius</i> Parkinson ex Du Roi
26	กำลังช้างสาร ช้างน้ำว	<i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.
27	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray
28	กาหลง	<i>Bauhinia acuminata</i> L.
29	กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Salacia chinensis</i> L.
30	กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.
31	กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.
32	เกด	<i>Manilkara hexandra</i> (Roxb.) Dubard
33	เกาลัดไทย	<i>Sterculia monosperma</i> Vent.
34	แกแล	<i>Maclura cochinchinensis</i> (Lour.) Corner

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
35	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack
36	แก้วเจ้าจอม	<i>Guaiacum officinale</i> L.
37	โกโก้	<i>Theobroma cacao</i> L.
38	ขนุน กรัก (แก่นขนุน)	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.
39	ขมิ้นเครือ แฮ่ม	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.
40	ขมิ้นชัน ขมิ้น	<i>Curcuma longa</i> L.
41	ขยันทัน	<i>Lysiphyllum strychnifolium</i> (Craib) A.Schmitz
42	ช่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.
43	ชันทองพญาบาท	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.
44	ชำ ชำใหญ่	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.
45	ขางปอยหนู	<i>Acalypha</i> sp.
46	ชำตัน	<i>Cinnamomum ilicioides</i> A.Chev.
47	ขานาง	<i>Homalium tomentosum</i> (Vent.) Benth.
48	ชำหลวงหลังลาย	<i>Asplenium nidus</i> L.
49	ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) H.S.Irwin & Barneby
50	เข็ม	<i>Ixora chinensis</i> Lam.
51	เข็มขาว	<i>Ixora lucida</i> R.Br. ex Hook. f.
52	เขยต่าย	<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Retz.) DC.
53	ไข่น้ำ	<i>Vitex glabrata</i> R.Br.
54	คางคกเดียด	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre ex Radlk.
55	คนทีสอ	<i>Vitex trifolia</i> L.
56	คล้า	<i>Ctenanthe lubbersiana</i> (É.Morren) Eichler ex Petersen
57	คัตเค้าเครือ	<i>Oxyceros horridus</i> Lour.
58	คันทรง	<i>Colubrina asiatica</i> (L.) Brongn.
59	ค้ำมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.
60	คูน ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
61	เครือเขามวก สร้อยสุมาลี	<i>Urceola laevigata</i> (Juss.) D.J.Middleton & Livsh.
62	แคขาว	<i>Dolichandrone serrulata</i> (Wall. ex DC.) Seem.
63	แคฝรั่ง	<i>Gliricidia sepium</i> (Jacq.) Kunth
64	โคคลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.
65	จันดง	<i>Diospyros dasyphylla</i> Kurz
66	จันทน์ขาว จันทนา	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.
67	จันทน์ชะมด จันทน์หอม	<i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.
68	จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.
69	จันทน์แดง จันทน์ผา	<i>Dracaena cochinchinensis</i> (Lour.) S.C.Chen
70	จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre
71	จามจุรี	<i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.
72	จิกเล จิกทะเล	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz
73	จิกสวน	<i>Barringtonia racemosa</i> (L.) Spreng.
74	เจตพังคี เปล้าน้ำเงิน	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.
75	เฉียงพ้านางแอ	<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.
76	ชบา	<i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.
77	ชบาหนู	<i>Malvaviscus arboreus</i> Dill. ex Cav.
78	ชมนาด	<i>Vallaris glabra</i> (L.) Kuntze
79	ชมพูพันธุ์ทิพย์	<i>Tabebuia rosea</i> (Bertol.) Bertero ex A.DC.
80	ช้องแมว	<i>Gmelina philippensis</i> Cham.
81	ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb. ex Choisy
82	ชะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.
83	ชาข่อย	<i>Acalypha kerrii</i> Craib
84	ชาดัด	<i>Ehretia microphylla</i> Lam.
85	ชำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.
86	ชำมะเลียง	<i>Lepisanthes fruticosa</i> (Roxb.) Leenh.
87	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
88	เซอริบราซิล	<i>Eugenia brasiliensis</i> Lam.
89	เซียต	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume
90	ตรีชวา	<i>Nicotaba betonica</i> (L.) Lindau
91	ตองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh
92	ต้อยติ่งญี่ปุ่น ต้อยติ่งฝรั่ง	<i>Ruellia simplex</i> C.Wright
93	ตะโกนา	<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz
94	ตะโกสวน	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel.
95	ตะขบควาย	<i>Flacourtia jangomas</i> (Lour.) Raeusch
96	ตะขบฝรั่ง	<i>Muntingia calabura</i> L.
97	ตะเคียน ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.
98	ตะแบกเลือด	<i>Terminalia corticosa</i> Pierre ex Craib & Hutch.
99	ตะลิงปลิง	<i>Averrhoa bilimbi</i> L.
100	ต้นหยง	<i>Libidibia coriaria</i> (Jacq.) Schltldl.
101	ตาเสือ	<i>Aphanamixis polystachya</i> (Wall.) R.Parker
102	ตีนเป็ดน้ำ	<i>Cerbera odollam</i> Gaertn.
103	เตยต่าง	<i>Pandanus tectorius</i> Parkinson ex Du Roi
104	เต่าร้าง	<i>Caryota urens</i> L.
105	เถาไฟ	<i>Phanera integrifolia</i> (Roxb.) Benth.
106	เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.
107	เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schult.
108	ทองกวาว	<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Kuntze
109	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz
110	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.
111	ทิ้งถ่อน	<i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.
112	ทิวา	<i>Cestrum auriculatum</i> L'Hér.
113	หุ้มฟ้า	<i>Alstonia macrophylla</i> Wall. ex G.Don

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
114	เท้ายายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore
115	เทียนกิ่ง	<i>Lawsonia inermis</i> L.
116	เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.
117	เทียนหยด	<i>Duranta erecta</i> L.
118	ไทรย้อย ไทร ไฮ ไทรย้อยใบแหลม	<i>Ficus benjamina</i> L.
119	นนทรี	<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex K.Heyne
120	นมแมว	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders
121	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.
122	น้อยโหน่ง	<i>Annona mucosa</i> Jacq.
123	นางแลว	<i>Aspidistra</i> sp.
124	นาวน้ำ	<i>Artabotrys spinosus</i> Craib
125	น้ำเต้าต้น	<i>Crescentia cujete</i> L.
126	นิโครธ	<i>Ficus benghalensis</i> L.
127	โนรา	<i>Hiptage benghalensis</i> (L.) Kurz
128	บันไดลิง กระจับปี่	<i>Phanera scandens</i> (L.) Lour. ex Raf.
129	บัวสวรรค์	<i>Gustavia gracillima</i> Miers
130	บัวสาย	<i>Nymphaea lotus</i> L.
131	บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.
132	บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.
133	บุหงาส่าหรี	<i>Citharexylum spinosum</i> L.
134	โบทัน (ใบแบน)	<i>Epiphyllum hookeri</i> Haw.
135	ใบเงิน ใบทอง ใบนาค	<i>Graptophyllum pictum</i> (L.) Griff.
136	ปรังทะเล	<i>Acrostichum aureum</i> L.
137	ประดู่ ประดู่บ้าน ประดู่กิ่งอ่อน	<i>Pterocarpus indicus</i> Willd.
138	ประดู่แดง	<i>Barnebydendron riedelii</i> (Tul.) J.H.Kirkbr.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
139	ประทัดใหญ่	<i>Quassia amara</i> L.
140	ประยงค์	<i>Aglaia odorata</i> Lour.
141	ปฐุ ปฐุ	<i>Alangium indochinense</i> W.J.de Wilde & Duyfjes
142	ปอกะสา	<i>Broussonetia papyrifera</i> (L.) L'Hér. ex Vent.
143	ปีกไก่ดำ	<i>Justicia gendarussa</i> Burm.f.
144	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f.
145	ปีบทอง (กาสะลองคำ)	<i>Mayodendron igneum</i> (Kurz) Kurz
146	เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> H.Ohba
147	เปล้าใหญ่	<i>Croton persimilis</i> Müll.Arg.
148	ผักไชยยา	<i>Cnidocolus aconitifolius</i> subsp. <i>aconitifolius</i>
149	ผักหวานบ้าน	<i>Breynia androgyna</i> (L.) Chakrab. & N.P.Balacr.
150	ไผ่คั่นร่ม	<i>Bambusa</i> sp.
151	ไผ่ฟิลิปปินส์	<i>Dracaena surculosa</i> Lindl.
152	ไผ่ไร่	<i>Gigantochloa albociliata</i> (Munro) Kurz
153	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.
154	ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.
155	แฝกหอม หญ้าแฝก	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty
156	พญาอากาศ	<i>Leea macrophylla</i> Roxb. ex Hornem.
157	พญาอ เสลดพังพอนตัวเมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau
158	พญาตา (กระแจะ)	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson
159	พญาไร้ใบ	<i>Euphorbia tirucalli</i> L.
160	พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.
161	พลองกินลูก	<i>Memecylon ovatum</i> Sm.
162	พลองเหมือด	<i>Memecylon edule</i> Roxb.
163	พลับพลึง	<i>Crinum asiaticum</i> L.
164	พลับพลึงตีนเป็ด	<i>Hymenocallis littoralis</i> (Jacq.) Salisb.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
165	พวงคราม	<i>Petrea volubilis</i> L.
166	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G.Don
167	พันจ๋า	<i>Vatica odorata</i> (Griff.) Symington
168	พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard
169	พิลังกาสง	<i>Ardisia elliptica</i> Thunb. <i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.
170	พุดจีบ	<i>Tabernaemontana divaricata</i> (L.) R.Br. ex Roem. & Schult.
171	พุดชมพู	<i>Kopsia fruticosa</i> (Roxb.) A.DC.
172	พุดซ้อน	<i>Gardenia jasminoides</i> J.Ellis
173	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz
174	โพ โปศรัมหาโพ	<i>Ficus religiosa</i> L.
175	โพทะเล	<i>Thespesia populnea</i> (L.) Sol. ex Corrêa
176	เฟื่องฟ้า	<i>Bougainvillea</i> spp.
177	มะกล่ำต้น มะกล่ำช้าง	<i>Adenantha pavonina</i> L.
178	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz
179	มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.
180	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.
181	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.
182	มะขามเทศ	<i>Pithecellobium dulce</i> (Roxb.) Benth.
183	มะค่าไก่	<i>Putranjiva roxburghii</i> Wall.
184	มะค่าดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.
185	มะค่าโมง	<i>Azelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib
186	มะดัน	<i>Garcinia schomburgkiana</i> Pierre
187	มะดุก	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.
188	มะเดื่อ มะเดื่อชิง	<i>Ficus botryocarpa</i> Miq.
189	มะเดื่อชุมพร มะเดื่ออุทุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
190	มะเดื่อป่อง มะเดื่อปล้อง	<i>Ficus hispida</i> L.f.
191	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa
192	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle
193	มะนาวเทศ	<i>Triphasia trifolia</i> (Burm.f.) P.Wilson
194	มะนาวโห่ (หนามแดง)	<i>Carissa carandas</i> L.
195	มะปราง มะปรางหวาน	<i>Bouea macrophylla</i> Griff.
196	มะพลับ	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel.
197	มะเฟือง	<i>Averrhoa carambola</i> L.
198	มะแฟน	<i>Protium serratum</i> (Wall. ex Colebr.) Engl.
199	มะม่วง	<i>Mangifera indica</i> L.
200	มะเฒ่า มะเฒ่าช้าง	<i>Antidesma puncticulatum</i> Miq.
201	มะยม	<i>Phyllanthus acidus</i> (L.) Skeels
202	มะรุมป่า พฤษภ	<i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.
203	มะลิ มะลิลา	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton
204	มะสัง	<i>Feroniella lucida</i> (Scheff.) Swingle
205	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb.) Leenh.
206	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Buch.-Ham.
	มะหาด	<i>Artocarpus thailandicus</i> C.C.Berg
207	มะฮอกกานี	<i>Swietenia mahagoni</i> (L.) Jacq.
208	มะฮอกกานีใหญ่	<i>Swietenia macrophylla</i> King
209	ไม้กระถินโรง	<i>Ficus sarmentosa</i> Buch.-Ham. ex Sm.
210	มิกกี้เฒ่า	<i>Ochna kirkii</i> Oliv.
211	เฒ่าไขปลา	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.
212	โมกบ้าน	<i>Wrightia religiosa</i> (Teijsm. & Binn.) Benth. ex Kurz
213	โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.
214	ไม้สัก สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.
215	ยมหิน	<i>Chukrasia tabularis</i> A.Juss.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
216	ยอบ้าน	<i>Morinda citrifolia</i> L.
217	ยอป่า	<i>Morinda elliptica</i> (Hook.f.) Ridl.
218	ยางนา	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb. ex G.Don
219	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels
220	ยี่โถ	<i>Nerium oleander</i> L.
221	แย้มปีนัง บานทน	<i>Strophanthus gratus</i> (Wall. & Hook.) Baill.
222	รวงผึ้ง	<i>Schoutenia glomerata</i> King
223	รสสุคนธ์	<i>Tetracera indica</i> (Christm. & Panz.) Merr.
224	รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.
225	รางแดง	<i>Ventilago denticulata</i> Willd.
226	ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.
227	รำเพย	<i>Cascabela thevetia</i> (L.) Lippold
228	ลดาวัลย์	<i>Porana volubilis</i> Burm.f.
229	ละมุด	<i>Manilkara zapota</i> (L.) P.Royen
230	ละมุดสีดา	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard
231	ลั่นทม ลั่นทมขาว	<i>Plumeria alba</i> L.
232	ลั่นทมแดง	<i>Plumeria rubra</i> L.
233	ลำดวน	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders
234	ลั่นมังกรเขียว ว่านหางเสื่อ	<i>Dracaena trifasciata</i> (Prain) Mabb.
235	เล็บมือนาง	<i>Combretum indicum</i> (L.) DeFilipps
236	เลี่ยน	<i>Melia azedarach</i> L.
237	ว่านงาช้าง	<i>Dracaena stuckyi</i> (God.-Leb.) Byng & Christenh.
238	ว่านธรณีสาร ธรณีสาร	<i>Phyllanthus pulcher</i> Wall. ex Müll.Arg.
239	ว่านเพชรหึง	<i>Grammatophyllum speciosum</i> Blume
240	ว่านมหาเมฆ	<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC.
241	ว่านสีทิด	<i>Hippeastrum puniceum</i> (Lam.) Voss

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
242	ว่านหางจระเข้ ยาดำ	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.
243	ว่านงาช้าง	<i>Dracaena stuckyi</i> (God.-Leb.) Byng & Christenh.
244	ว่านหางเสื่อ	<i>Dracaena trifasciata</i> (Prain) Mabb.
245	วาสนา	<i>Dracaena fragrans</i> (L.) Ker Gawl.
246	ศรีตรัง	<i>Jacaranda obtusifolia</i> subsp. <i>obtusifolia</i>
247	ส้ม	<i>Citrus</i> spp.
248	ส้มจี๊ด	<i>Citrus japonica</i> Thunb.
249	ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose
250	สมอติง	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.
251	สมอไทย สมอ	<i>Terminalia chebula</i> Retz.
252	สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.
253	ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merr.
254	สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet
255	สร้อยสุมาลี	<i>Urceola laevigata</i> (Juss.) D.J.Middleton & Livsh.
256	ส่องฟ้า	<i>Bergera koenigii</i> L.
257	สะเดา สะเดาไทย	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.
258	สะเดาเหียน	<i>Salacia macrophylla</i> Blume
259	สามสิบ	<i>Asparagus racemosus</i> Willd.
260	สามมะงา	<i>Volkameria inermis</i> L.
261	สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson
262	สาละลังกา	<i>Couroupita guianensis</i> Aubl.
263	สำโรง	<i>Sterculia foetida</i> L.
264	สิงหโมรา	<i>Cyrtosperma johnstonii</i> (W.Bull ex T.Moore & Mast.) N.E.Br.
265	สิรินธรวัลลี	<i>Phanera sirindhorniae</i> (K.Larsen & S.S.Larsen) Mackinder & R.Clark
266	สีเสียดไทย สีเสียดต้น	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H.Hurter & Mabb.

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
267	เสนียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.
268	เสลดพังพอนตัวผู้	<i>Barleria lupulina</i> Lindl.
269	เสลา	<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.
270	แสงจันทร์	<i>Ceodes grandis</i> (R.Br.) D.Q.Lu
271	แสลงใจ	<i>Strychnos nux-vomica</i> L.
272	แสลงพันเถา	<i>Phanera involucellata</i> (Kurz) de Wit
273	โสมน้ำ (เข็มพิกุล)	<i>Saraca indica</i> L.
274	หญ้าแฝก	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty
275	หนวดปลาหมึกยักษ์	<i>Heptapleurum actinophyllum</i> (Endl.) Lowry & G.M.Plunkett
276	หนามแดง	<i>Gymnosporia marcanii</i> Craib
277	หมอน้อย	<i>Cyanthillium cinereum</i> (L.) H.Rob.
278	หมากสง หมาก	<i>Areca catechu</i> L.
279	หม้าย	<i>Diospyros undulata</i> Wall. ex G.Don
280	หมุย หัสศุณ	<i>Micromelum minutum</i> (G.Forst.) Wight & Arn.
281	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels
282	หวาย	<i>Calamus caesius</i> Blume
283	หางนกยูงฝรั่ง	<i>Delonix regia</i> (Bojer ex Hook.) Raf.
284	หางไหลขาว	<i>Derris montana</i> Benth.
285	หูกวาง	<i>Terminalia catappa</i> L.
286	เหรีียง	<i>Parkia timoriana</i> (DC.) Merr.
287	เหลียงปรีติยาร	<i>Tabebuia aurea</i> (Silva Manso) Benth. & Hook.f. ex S.Moore
288	เหลียงอินเดีย	<i>Handroanthus chrysanthus</i> (Jacq.) S.O.Grose
289	แหenna	<i>Terminalia glaucifolia</i> Craib
290	อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
291	อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees
292	แอมะซอน	<i>Aquarius cordifolius</i> (L.) Christenh. & Byng
293	อวบน้ำ	<i>Chionanthus ramiflorus</i> Roxb.
294	อ้อยช้าง	<i>Lanea coromandelica</i> (Houtt.) Merr.
295	อ้อยแสนสวน	<i>Myriopteron extensum</i> (Wight) K.Schum.
296	อังกาบญี่ปุ่น (อังกาบสีปูน)	<i>Barleria repens</i> Nees
297	อังกาบหนู	<i>Barleria prionitis</i> L.
298	อิน-จัน จัน	<i>Diospyros decandra</i> Lour.
299	อินทนิลน้ำ	<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.
300	อุโลก ส้มกบ	<i>Hymenodictyon orixense</i> (Roxb.) Mabb.
301	ฮ่อสะพายควาย	<i>Sphenodesme pentandra</i> Jack

3

รายชื่อสมุนไพรที่ปลูกใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์” ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 และที่ยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2565)

ตามข้อมูลของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในปี พ.ศ. 2552 มีการปลูกสมุนไพรในสวนเทวะเวสร์มณีย์ จำนวน 276 ชนิด และจากการสำรวจพบว่า ยังมีสมุนไพรเหลืออยู่จำนวน 158 ชนิด

ตามตารางที่ 3.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่ปลูกใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และสมุนไพรที่พบว่ายังคงมีอยู่

ตาราง 3.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่ปลูกใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และสมุนไพรที่ยังคงมีอยู่

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
1	กรรณิการิ์	<i>Nyctanthes arbor-tristis</i> L.	
2	กระเจี๊ยบแดง	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	
3	กระดังงา กระดังงาไทย	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	
4	กระดังงาจีน การเวก	<i>Artabotrys siamensis</i> Miq.	1
5	กระดังงาสงขลา	<i>Cananga odorata</i> Hook.f. et Th. var. <i>fruticosa</i> (Craib) J. Sincl.	
6	กระดาดดำ	<i>Xanthosoma sagittifolium</i> (L.) Schott	
7	กระดุกไก่ดำ	<i>Justicia valida</i> Ridl.	2
8	กระโดน	<i>Careya arborea</i> Roxb.	
9	กระถินณรงค์	<i>Acacia auriculiformis</i> A.Cunn. ex Benth.	3
10	กระถินเทศ	<i>Vachellia farnesiana</i> (L.) Wight & Arn.	
11	กระทงลาย	<i>Celastrus paniculatus</i> Willd.	4
12	กระทิง	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.	5

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรทะเลสมรรมณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
13	กระทุงหมาบ้า	<i>Wattakaka volubilis</i> (L.f.) Stapf	
14	กระทุมना	<i>Mitragyna diversifolia</i> (Wall. ex G.Don) Havil.	6
15	กระทุมบก	<i>Breonia chinensis</i> (Lam.) Capuron	
16	กระป้อเจ็ดตัว	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.	7
17	กระเบา กระเบา ^{น้ำ} กระเบาใหญ่	<i>Hydnocarpus castaneus</i> Hook.f. & Thomson	8
18	กระเบากลัก	<i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King	9
19	กฤษณา เนื้อไม้	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	10
20	กลิ้งกล่อม	<i>Polyalthia suberosa</i> (Roxb.) Thwaites	11
21	กะตังใบ	<i>Leea indica</i> (Burm.f.) Merr.	12
22	กะเพรา กะเพราขาว กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	
23	กันเกรา	<i>Cyrtophyllum fragrans</i> (Roxb.) DC.	13
24	กัลปพฤกษ์	<i>Cassia bakeriana</i> Craib	
25	การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	14
26	กำลังเสือโคร่ง	<i>Betula alnoides</i> Buch.-Ham. ex D.Don	
27	กาหลง	<i>Bauhinia acuminata</i> L.	15
28	กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Salacia chinensis</i> L.	16
29	กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.	17
30	กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.	18
31	กุหลาบมอญ	<i>Rosa</i> sp.	
32	เกต	<i>Manilkara hexandra</i> (Roxb.) Dubard	19
33	แกแล	<i>Maclura cochinchinensis</i> (Lour.) Corner	20
34	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	21
35	แก้วเจ้าจอม	<i>Guaiacum officinale</i> L.	22

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรทะเละเวสมรณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
36	โกโก้	<i>Theobroma cacao</i> L.	23
37	โกสน	<i>Codiaeum variegatum</i> (L.) Rumph. ex A.Juss.	
38	ขนุน กรัก (แก่นขนุน)	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	24
39	ขมิ้นเครือ แฮ่ม	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.	25
40	ขลุ่	<i>Pluchea indica</i> (L.) Less.	
41	ข่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	26
42	ขันทองพญาบาท	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	27
43	ข่า ข่าใหญ่	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	28
44	ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	
45	ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) H.S.Irwin & Barneby	29
46	ขี้เหล็กเลือด	<i>Senna timoriensis</i> (DC.) H.S.Irwin & Barneby	
47	เขยตาย	<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Retz.) DC.	30
48	คางคกเดียด	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre ex Radlk.	31
49	คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	
50	คนทีเขมา	<i>Vitex negundo</i> L.	
51	คนทีสอ	<i>Vitex trifolia</i> L.	32
52	คอร์เดีย	<i>Cordia sebestena</i> L.	
53	คัตเค้าเครือ	<i>Oxyceros horridus</i> Lour.	33
54	คำไทย คำแสด	<i>Bixa orellana</i> L.	
55	คำมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.	34
56	คูน ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L.	35
57	เครือเขามวก สร้อยสุมาลี	<i>Urceola laevigata</i> (Juss.) D.J.Middleton & Livsh.	36
58	แคแสด	<i>Spathodea campanulata</i> P.Beauv.	
59	แคหางค่าง	<i>Fernandoa adenophylla</i> (Wall. ex G.Don) Steenis	
60	โคกกระออม	<i>Cardiospermum halicacabum</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะเขือเทศใน “สวน สมุนไพรมะเขือเทศ ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะเขือเทศ ที่ เหลืออยู่
61	จันทน์แดง จันทน์ผา	<i>Dracaena cochinchinensis</i> (Lour.) S.C.Chen	37
62	จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	38
63	จามจุรี	<i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.	39
64	จิกนา	<i>Barringtonia acutangula</i> (L.) Gaertn.	
65	จิกเล จิกทะเล	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz	40
66	เจตพังคี เปล้าน้ำเงิน	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	41
67	เจตมูลเพลิงขาว	<i>Plumbago zeylanica</i> L.	
68	เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	
69	ชบา	<i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.	42
70	ชมนาด	<i>Vallaris glabra</i> (L.) Kuntze	
71	ช้องนางใหญ่	<i>Thunbergia erecta</i> (Benth.) T.Anderson	
72	ชะมดต้น	<i>Abelmoschus moschatus</i> Medik.	
73	ชะอม	<i>Senegalia pennata</i> (L.) Maslin	
74	ชะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.	43
75	ชาข่อย	<i>Acalypha kerrii</i> Craib	44
76	ชาดัด	<i>Ehretia microphylla</i> Lam.	45
77	ข้าพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	46
78	ชิงช้าชาลี	<i>Tinospora baenzigeri</i> Forman	
79	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	47
80	ดิหมี	<i>Acalypha spiciflora</i> Burm.f.	
81	เด็อย	<i>Coix lacryma-jobi</i> L.	
82	โตไม่รู้ล้ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	
83	ต่อไล่	<i>Allophylus cobbe</i> (L.) Forsyth f.	
84	ตะโกนา	<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz	48
85	ตะขบป่า	<i>Flacourtia indica</i> (Burm.f.) Merr.	

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะเขือเทศใน “สวน สมุนไพรมะเขือเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะเขือเทศ ที่ เหลืออยู่
86	ตะขบฝรั่ง	<i>Muntingia calabura</i> L.	49
87	ตะคร้อ	<i>Schleichera oleosa</i> (Lour.) Oken	
88	ตะเคียน ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.	50
89	ตะไคร้	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	
90	ตะไคร้หอม	<i>Cymbopogon nardus</i> (L.) Rendle	
91	ตะแบกนา	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack	
92	ตะลิงปลิง	<i>Averrhoa bilimbi</i> L.	51
93	ต้นหยง	<i>Libidibia coriaria</i> (Jacq.) Schtdl.	52
94	ตานหม่อน ตาลทั้งห้า	<i>Tarlmounia elliptica</i> (DC.) H.Rob., S.C.Keeley, Skvarla & R.Chan	
95	ตำลึง	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt	
96	ตาเสือ	<i>Aphanamixis polystachya</i> (Wall.) R.Parker	53
97	ตัวขน	<i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Benth. & Hook.f. ex Dyer	
98	ตีนเป็ดน้ำ	<i>Cerbera odollam</i> Gaertn.	54
99	เตยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb. ex Lindl.	
100	เต้าร้าง	<i>Caryota urens</i> L.	55
101	เต้าร้างแดง	<i>Caryota mitis</i> Lour.	
102	เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	56
103	เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schult.	57
104	ทองกวาว	<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Kuntze	58
105	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	59
106	ทองกลางใบมน ทองกลาง	<i>Erythrina fusca</i> Lour.	
107	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	60
108	ทิงถ่อน	<i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.	61

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรทะเลสมรรมณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
109	หูกฟ้า	<i>Alstonia macrophylla</i> Wall. ex G.Don	62
110	เทียนกิ่ง	<i>Lawsonia inermis</i> L.	63
111	เทียนขาว ยี่ห่วย	<i>Cuminum cyminum</i> L.	
112	ไทรย้อย ไทรโฮ ไทรย้อยใบแหลม	<i>Ficus benjamina</i> L.	64
113	นนทรี	<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex K.Heyne	65
114	นมแมว	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders	66
115	นมวัว (นมควาย)	<i>Uvaria rufa</i> (Dunal) Blume	
116	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	67
117	น้อยโหน่ง	<i>Annona mucosa</i> Jacq.	68
118	นางแย้ม	<i>Clerodendrum chinense</i> (Osbeck) Mabb.	
119	นาวน้ำ	<i>Artabotrys spinosus</i> Craib	69
120	น้ำเต้าต้น	<i>Crescentia cujete</i> L.	70
121	นุ่น	<i>Ceiba pentandra</i> (L.) Gaertn.	
122	เนียมหูเสือ	<i>Coleus amboinicus</i> Lour.	
123	โนรา	<i>Hiptage benghalensis</i> (L.) Kurz	71
124	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	72
125	บันไดลิง กระดังงู	<i>Phanera scandens</i> (L.) Lour. ex Raf.	73
126	บัวสวรรค์	<i>Gustavia gracillima</i> Miers	74
127	บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	75
128	บุณนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	76
129	บุหงาส่าหรี	<i>Citharexylum spinosum</i> L.	77
130	ใบระบาด	<i>Argyreia nervosa</i> (Burm.f.) Bojer	

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรทะเลสมรรมณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
131	ประคูดู่ ประคูดู่บ้าน ประคูดู่กิ่ง อ่อน	<i>Pterocarpus indicus</i> Willd.	78
132	ประคูดู่ป่า	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	
133	ประทัดใหญ่	<i>Quassia amara</i> L.	79
134	ประยงค์	<i>Aglaiia odorata</i> Lour.	80
135	ปรง ปรงู	<i>Alangium indochinense</i> W.J.de Wilde & Duyfjes	81
136	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f.	82
137	เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> H.Ohba	83
138	เปล้าใหญ่	<i>Croton persimilis</i> Müll.Arg.	84
139	ผักคราดหัวแหวน	<i>Acmella oleracea</i> (L.) R.K.Jansen	
140	ผักเชียงดา	<i>Gymnema inodorum</i> (Lour.) Decne.	
141	ผักปลัง	<i>Basella alba</i> L.	
142	ผักหวานบ้าน	<i>Breynia androgyna</i> (L.) Chakrab. & N.P.Balacr.	85
143	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.	86
144	ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	87
145	ฝ้ายแดง	<i>Gossypium arboreum</i> L.	
146	ผื่นต้น	<i>Jatropha multifida</i> L.	
147	พญาฮอย เสดดพังพอนตัวเมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	88
148	พญาฮอย กระแจะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson	89
149	พญาสัตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R.Br.	
150	พลองเหมือด	<i>Memecylon edule</i> Roxb.	90
151	พลับพลึง	<i>Crinum asiaticum</i> L.	91
152	พลับพลึงตีนเป็ด	<i>Hymenocallis littoralis</i> (Jacq.) Salisb.	92
153	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G.Don	93
154	พังกูเขียว	<i>Stachytarpheta jamaicensis</i> (L.) Vahl	
155	พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	94

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรทะเลเวสมร์มณีย์” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพร ที่ เหลืออยู่
156	พิลังกาสง	<i>Ardisia elliptica</i> Thunb. <i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	95
157	พุดจีบ	<i>Tabernaemontana divaricata</i> (L.) R.Br. ex Roem. & Schult.	96
158	พุดซ้อน	<i>Gardenia jasminoides</i> J.Ellis	97
159	พุดตะแคง	<i>Brunfelsia americana</i> L.	
160	พุดตาน	<i>Hibiscus mutabilis</i> L.	
161	พุทธรักษา	<i>Canna indica</i> L.	
162	พุทรา	<i>Ziziphus mauritiana</i> Lam.	
163	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	98
164	เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	
165	โพ โปศรัมหาโพ	<i>Ficus religiosa</i> L.	99
166	โพทะเล	<i>Thespesia populnea</i> (L.) Sol. ex Corrêa	100
167	ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	
168	ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	
169	มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	
170	มะกล่ำเครือ มะกล่ำตาหนู	<i>Abrus precatorius</i> L.	
171	มะกล่ำเฟือก	<i>Abrus melanospermus</i> subsp. <i>melanospermus</i>	
172	มะกอกน้ำ	<i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz	
173	มะกอกฝรั่ง	<i>Spondias dulcis</i> Parkinson	
174	มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.	101
175	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	102
176	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	103
177	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	
178	มะคำไก่	<i>Putranjiva roxburghii</i> Wall.	104
179	มะคำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	105

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะนาวที่ปลูกใน “สวน สมุนไพรมะนาวเขตวชิรธรรมชัย” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะนาว ที่ เหลืออยู่
180	มะนาว	<i>Citrus medica</i> L.	
181	มะดัน	<i>Garcinia schomburgkiana</i> Pierre	106
182	มะเดื่อ มะเดื่อขี้ผึ้ง	<i>Ficus botryocarpa</i> Miq.	107
183	มะเดื่อชุมพร มะเดื่ออุทุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	108
184	มะตาด	<i>Dillenia indica</i> L.	
185	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	109
186	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	110
187	มะนาวเทศ	<i>Triphasia trifolia</i> (Burm.f.) P.Wilson	111
188	มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> L.	
189	มะพลับ	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel.	112
190	มะเฟือง	<i>Averrhoa carambola</i> L.	113
191	มะไฟ	<i>Baccaurea ramiflora</i> Lour.	
192	มะม่วง	<i>Mangifera indica</i> L.	114
193	มะยมป่า	<i>Acronychia pedunculata</i> (L.) Miq.	
194	มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	
195	มะรุมป่า พฤษะพี	<i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.	115
196	มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	
197	มะสัง	<i>Feroniella lucida</i> (Scheff.) Swingle	116
198	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb.) Leenh.	117
199	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Buch.-Ham.	118
200	มะฮอกกานีใหญ่	<i>Swietenia macrophylla</i> King	119
201	มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	
202	มังตาน	<i>Schima wallichii</i> (DC.) Korth.	
203	มันแกว	<i>Pachyrhizus erosus</i> (L.) Urb.	
204	มันปู	<i>Glochidion littorale</i> Blume	

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะเขือเทศใน “สวน สมุนไพรมะเขือเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะ เขือเทศ ที่ เหลืออยู่
205	โมกบ้าน	<i>Wrightia religiosa</i> (Teijsm. & Binn.) Benth. ex Kurz	120
206	โมกหลวง	<i>Holarrhena pubescens</i> Wall. ex G.Don	
207	ยอบ้าน	<i>Morinda citrifolia</i> L.	121
208	ยางนา	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb. ex G.Don	122
209	ยี่โถ	<i>Nerium oleander</i> L.	123
210	แย้มปิ่น บานทน	<i>Strophanthus gratus</i> (Wall. & Hook.) Baill.	124
211	รูกฟ้า	<i>Terminalia elliptica</i> Willd.	
212	รสสุคนธ์	<i>Tetracera indica</i> (Christm. & Panz.) Merr.	125
213	ระย่อม ระย่อมน้อย	<i>Rauwolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz	126
214	รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	127
215	รางแดง	<i>Ventilago denticulata</i> Willd.	128
216	ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	129
217	ราชาวดีป่า	<i>Buddleja asiatica</i> Lour.	
218	รำเพย	<i>Cascabela thevetia</i> (L.) Lippold	130
219	ลั่นทมแดง	<i>Plumeria rubra</i> L.	131
220	ลำเจียก	<i>Pandanus odorifer</i> (Forssk.) Kuntze	
221	ลำควน	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders	132
222	ลั่นจูเห่า	<i>Clinacanthus siamensis</i> Bremek.	
223	เล็บมือนาง	<i>Combretum indicum</i> (L.) DeFilipps	133
224	เลี่ยน	<i>Melia azedarach</i> L.	134
225	เลียบ	<i>Ficus lacor</i> Buch.-Ham.	
226	ว่านธรณีสาร ธรณีสาร	<i>Phyllanthus pulcher</i> Wall. ex Müll.Arg.	135
227	ศรีตรัง	<i>Jacaranda obtusifolia</i> subsp. <i>obtusifolia</i>	136
228	ส้มเขียวหวาน ส้มตะรุังกะนู	<i>Citrus × aurantium</i> f. <i>deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะเขือเทศใน “สวน สมุนไพรมะเขือเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะเขือเทศ ที่ เหลืออยู่
229	ส้มแขก	<i>Garcinia atroviridis</i> Griff. ex T.Anderson	
230	ส้มจี๊ด	<i>Citrus japonica</i> Thunb.	137
231	ส้มซ่า	<i>Citrus x aurantium</i> L.	
232	ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	138
233	ส้มมือ	<i>Citrus medica</i> L.	
234	สมอติง	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	139
235	สมอไทย สมอ	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	140
236	สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	141
237	สร้อยอินทนิล	<i>Thunbergia grandiflora</i> Roxb.	
238	สะเดา สะเดาไทย	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	142
239	สะตอ	<i>Parkia speciosa</i> Hassk.	
240	สับปะรด	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	
241	สาคุ(วิลาส)	<i>Donax canniformis</i> (G.Forst.) K.Schum.	
242	ส้านชะวา	<i>Dillenia suffruticosa</i> (Griff.) Martelli	
243	ส้านใหญ่	<i>Dillenia obovata</i> (Blume) Hoogland	
244	สาบเสือ	<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R.M.King & H.Rob.	
245	ลำมะงา	<i>Volkameria inermis</i> L.	143
246	สายน้ำผึ้ง	<i>Lonicera japonica</i> Thunb.	
247	สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	144
248	สาละลังกา	<i>Couroupita guianensis</i> Aubl.	145
249	สำโรง	<i>Sterculia foetida</i> L.	146
250	สีเสียดเปลือก	<i>Pentace burmanica</i> Kurz	
251	เสนียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.	147
252	เสม็ด	<i>Melaleuca quinquenervia</i> (Cav.) S.T.Blake	
253	เสลา	<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.	148

ลำดับ	ชื่อไทย สมุนไพรมะเขือเทศใน “สวน สมุนไพรมะเขือเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับ สมุนไพรมะเขือเทศ ที่ เหลืออยู่
254	เสาวรส	<i>Passiflora edulis</i> Sims	
255	แสงจันทร์	<i>Ceodes grandis</i> (R.Br.) D.Q.Lu	149
256	หญ้าปักกิ่ง	<i>Murdannia loriformis</i> (Hassk.) R.S.Rao & Kammathy	
257	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	
258	หนามแดง	<i>Gymnosporia marcanii</i> Craib	150
259	หนุมานประสานกาย	<i>Heptapleurum leucanthum</i> (R.Vig.) Y.F.Deng	
260	หม่อน	<i>Morus alba</i> L.	
261	หมากผู้หมากเมีย	<i>Cordyline fruticosa</i> (L.) A.Chev.	
262	หมากสง หมาก	<i>Areca catechu</i> L.	151
263	หมีเหม็น	<i>Litsea glutinosa</i> (Lour.) C.B.Rob.	
264	หมี หัสคุณ	<i>Micromelum minutum</i> (G.Forst.) Wight & Arn.	152
265	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	153
266	หางไหลแดง	<i>Derris elliptica</i> (Wall.) Benth.	
267	หูกวาง	<i>Terminalia catappa</i> L.	154
268	เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	
269	เหียง	<i>Dipterocarpus obtusifolius</i> Teijsm. ex Miq.	
270	โหระพา	<i>Ocimum basilicum</i> L.	
271	อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	155
272	อ้อยช้าง	<i>Lanea coromandelica</i> (Houtt.) Merr.	156
273	อัญชัน	<i>Clitoria ternatea</i> L.	
274	อิน-จัน จัน	<i>Diospyros decandra</i> Lour.	157
275	อินทนิลบก	<i>Lagerstroemia macrocarpa</i> Kurz	
276	อุโลก ส้มกบ	<i>Hymenodictyon orixense</i> (Roxb.) Mabb.	158

4

รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” ปัจจุบัน
ที่เป็นสมุนไพรในตำรับยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ
ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556

สมุนไพรในตำรับยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 337 ชนิด

พบว่า มีสมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์จำนวน 103 ชนิด ที่เป็นสมุนไพรในตำรับยาสามัญประจำบ้าน ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556

ดังรายละเอียดตามตาราง 4.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” จำนวน 103 ชนิดที่เป็นสมุนไพรในยาสามัญประจำบ้าน ตามประกาศของกระทรวง พ.ศ. 2556

ตาราง 4.1 สมุนไพรในสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ จำนวน 103 ชนิดที่เป็นสมุนไพรตามประกาศของกระทรวงให้เป็นยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ. 2556 (หมายเลข 1) จำนวน 337 ชนิด

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพรในสวนเทวะเวสม์รมณีย์ที่อยู่ในตำรับยาสามัญประจำบ้าน
1	กรรณิการ์	<i>Nyctanthes arbor-tristis</i> L.	
2	กระจับ	<i>Trapa natans</i> L.	
3	กระเจี๊ยบแดง	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	
4	กระชาย	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	
5	กระดอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	
6	กระดังงา กระดังงาไทย	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	
7	กระดาดแดง กระดาดขาว	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G.Don	1
8	กระโดน	<i>Careya arborea</i> Roxb.	
9	กระท้อน	<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสท์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
10	กระทิง	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.	2
11	กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	
12	กระเบา กระเบา ^{น้ำ} กระเบาใหญ่	<i>Hydnocarpus castaneus</i> Hook.f. & Thomson	3
13	กระเบียน	<i>Ceriscoides turgida</i> (Roxb.) Tirveng.	
14	กระพังโหม	<i>Paederia foetida</i> L.	
15	กระพังโหม	<i>Paederia linearis</i> Hook.f.	
16	กระพี้เขาควาย	<i>Dalbergia cultrata</i> T.S.Ralph	
17	กระลำพัก (ตาตุ่มทะเล)	<i>Excoecaria agallocha</i> L.	
18	กระลำพัก (สลัดไดป่า)	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	
19	กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	
20	กรุงเขมา	<i>Cissampelos pareira</i> L.	
21	กฤษณา เนื้อไม้	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	4
22	กล้วยตึบ	<i>Musa</i> (ABB group) "Kluai Tib"	
23	กล้วยน้ำว้า	<i>Musa</i> ABB cv. Kluai 'Namwa'	
24	กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst.	
25	กอมขม	<i>Picrasma javanica</i> Blume	
26	กะทือ	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	
27	กะเพรา กะเพราขาว กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	
28	ก้านเกรา	<i>Cyrtophyllum fragrans</i> (Roxb.) DC.	5
29	ก้างปลาขาว	<i>Flueggea virosa</i> (Roxb. ex Willd.) Royle	
30	ก้างปลาแดง	<i>Phyllanthus reticulatus</i> Poir.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเพาะ เวสรมณีนี้อยู่ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
31	กำจัด (พริกหอม)	<i>Zanthoxylum rhetsa</i> (Roxb.) DC.	
32	กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	
33	กำยาน	<i>Styrax benzoin</i> Dryand.	
34	กำลังช้างสาร ช้างน้ำ	<i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.	6
35	กำลังเสือโคร่ง	<i>Betula alnoides</i> Buch.-Ham. ex D.Don (ภาคเหนือ) <i>Ziziphus attopensis</i> Pierre (ภาคอีสาน)	
36	กำลังหนูมาน	<i>Dracaena conferta</i> Ridl.	
37	กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.	7
38	กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.	8
39	เก็กฮวย	<i>Chrysanthemum indicum</i> L.	
40	เกล็ดตระแห่น	<i>Mentha × villosa</i> Huds.	
41	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	9
42	โถงกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	
43	โถงกักกรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	
44	โถงก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	
45	โถงเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	
46	โถงจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	
47	โถงขุมมังสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	
48	โถงเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	
49	โถงน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	
50	โถงพุงปลา (Terminalia Gall)	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
51	โกฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	
52	โกฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	
53	ขนุน กรัก (แก่นขนุน)	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	10
54	ขมิ้นเครือ แอ้ม	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.	11
55	ขมิ้นชัน ขมิ้น	<i>Curcuma longa</i> L.	12
56	ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	
57	ขลุ่	<i>Pluchea indica</i> (L.) Less.	
58	ชันทองพยาบาท	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	13
59	ข่า ข่าใหญ่	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	14
60	ข่าตัน	<i>Cinnamomum ilicioides</i> A.Chev.	15
61	ข่าตาแดง	<i>Alpinia siamensis</i> K.Schum.	
62	ข่าลิง	<i>Alpinia conchigera</i> Griff.	
63	ข้าวโพด	<i>Zea mays</i> L.	
64	ข้าวเย็นใต้	<i>Premna herbacea</i> Roxb. (อีसान)	
65	ข้าวเย็นใต้	<i>Smilax glabra</i> Roxb. (ทั่วไป)	
66	ข้าวเย็นเหนือ	<i>Smilax corbularia</i> Kunth	
67	ข้าวสาร	<i>Cynanchum pulchellum</i> (Wall.) Liede & Khanum	
68	ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	
69	ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	
70	ขี้กาขาว	<i>Trichosanthes pilosa</i> Lour.	
71	ขี้กาแดง	<i>Trichosanthes scabra</i> Lour.	
72	ขี้ครอก	<i>Urena lobata</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสท์มณีที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
73	ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) H.S.Irwin & Barneby	16
74	ขี้ฮ้าย	<i>Terminalia triptera</i> Stapf	
75	เขยตาย	<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Retz.) DC.	17
76	ไข่น้ำ	<i>Vitex glabrata</i> R.Br.	18
77	คางคกเดียด	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre ex Radlk.	19
78	คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	
79	คนที่เขมา	<i>Vitex negundo</i> L.	
80	คนที่สอ	<i>Vitex trifolia</i> L.	20
81	คำไทย คำแสด	<i>Bixa orellana</i> L.	
82	คูน ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L.	21
83	แค	<i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	
84	โคกกระสุน	<i>Tribulus terrestris</i> L.	
85	โคกกระออม	<i>Cardiospermum halicacabum</i> L.	
86	โคคลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	22
87	งา	<i>Sesamum indicum</i> L.	
88	จ้าว	<i>Bombax ceiba</i> L.	
89	จักรนารายณ์	<i>Gynura divaricata</i> (L.) DC.	
90	จันทน์ขาว	<i>Santalum album</i> L.	
91	จันทน์ขาว จันทนา	<i>Tarenna hoaensis</i> Pit.	23
92	จันทน์ชะมด จันทน์หอม	<i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.	24
93	จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	25
94	จันทน์แดง จันทน์ผา	<i>Dracaena cochinchinensis</i> (Lour.) S.C.Chen	26
95	จันทน์เทศ ดอกจันทน์ ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Hoult.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทเวะ เวสม์รมณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
96	จันทน์แปดกลีบ	<i>Illicium verum</i> Hook.f.	
97	จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	27
98	จำปี	<i>Magnolia × alba</i> (DC.) Figlar	
99	จามจุรี	<i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.	28
100	จิกเล จิกทะเล	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz	29
101	เจตพังคี เปล้าน้ำเงิน	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	30
102	เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	
103	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax	
104	เฉียงพรวงนางแอ	<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.	31
105	ชบา	<i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.	32
106	ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	
107	ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	
108	ชา	<i>Camellia sinensis</i> (L.) Kuntze	
109	ข้าวปลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	33
110	ชิงช้าชาลี	<i>Tinospora baenzigeri</i> Forman	
111	ชิงชี	<i>Capparis micracantha</i> DC.	
112	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	34
113	ชิก	<i>Dalbergia parviflora</i> Roxb.	
114	ดองดึง	<i>Gloriosa superba</i> L.	
115	ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	
116	เด็อย	<i>Coix lacryma-jobi</i> L.	
117	โตไม่รู้ล้ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	
118	ตองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh	35
119	ต้อยติ่ง	<i>Ruellia tuberosa</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสท์รมณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
120	ตะไคร้	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	
121	ตັบเต้าน้อย	<i>Polyalthia debilis</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	
122	ตັบเต้าใหญ่	<i>Diospyros ehretioides</i> Wall. ex G.Don	
123	ตานขโมย ตาลทั้งห้า	<i>Apostasia nuda</i> R.Br.	
124	ตานหมอน ตาลทั้งห้า	<i>Tarlmounia elliptica</i> (DC.) H.Rob., S.C.Keeley, Skvarla & R.Chan	
125	ตาลดำ ตานทั้งห้า	<i>Diospyros montana</i> Roxb.	
126	ตาลโตนด ตานทั้งห้า ตาล	<i>Borassus flabellifer</i> L.	
127	ตาลเสี้ยน ตานทั้งห้า	<i>Dendrobium indivisum</i> (Blume) Miq.	
128	ตำลึง	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt	
129	ตีนเป็ดน้ำ	<i>Cerbera odollam</i> Gaertn.	36
130	เตยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb. ex Lindl.	
131	ถอบแถบเครือ	<i>Connarus semidecandrus</i> Jack	
132	ถั่วเขียว	<i>Vigna radiata</i> (L.) R.Wilczek	
133	ถั่วพู	<i>Psophocarpus tetragonolobus</i> (L.) DC.	
134	เถาแมวขาว	<i>Urceola minutiflora</i> (Pierre) D.J.Middleton	
135	เถาแมวแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	
136	เถาเมื่อย	<i>Gnetum montanum</i> Markgr.	
137	เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	37
138	เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schantz	38
139	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	39
140	ทองหลางใบมน ทองหลาง	<i>Erythrina fusca</i> Lour.	
141	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	40

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสรมณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
142	เทพทาโร	<i>Cinnamomum parthenoxylon</i> (Jack) Meisn.	
143	เท้ายายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore	41
144	เทียน เทียนบ้าน	<i>Impatiens balsamina</i> L.	
145	เทียนกิ่ง	<i>Lawsonia inermis</i> L.	42
146	เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	
147	เทียนขาว ยี่หระ	<i>Cuminum cyminum</i> L.	
148	เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	43
149	เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	
150	เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	
151	เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	
152	เทียนตาตุ๊กแตน ผักชีลา ผักชีลาว	<i>Anethum graveolens</i> L.	
153	เทียนเขาวพาดณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	
154	เทียนสัตตบุขย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	
155	ไทรย้อย ไทร ไฮ ไทรย้อยใบแหลม	<i>Ficus benjamina</i> L.	44
156	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	45
157	น้ำเต้า	<i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl.	
158	นิโครธ	<i>Ficus benghalensis</i> L.	46
159	เนระพูสี	<i>Tacca chantrieri</i> André	
160	บวบเหลี่ยม	<i>Luffa acutangula</i> (L.) Roxb.	
161	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	
162	บัวขม	<i>Nymphaea lotus</i> L. var. <i>pubescens</i> Hook.f. & Th.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
163	บัวจกกลนี้	<i>Nymphaea siamensis</i> Puripany.	
164	บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	
165	บัวเผื่อน	<i>Nymphaea nouchali</i> Burm.f.	
166	บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	47
167	บานไม่รู้โรยดอกขาว	<i>Gomphrena globosa</i> L.	
168	บุก (บุกคางคก)	<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> (Dennst.) Nicolson	
169	บุขนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	48
170	เบญจกานี	<i>Quercus infectoria</i> G.Olivier	
171	ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	
172	ปอบิด	<i>Helicteres isora</i> L.	
173	เปราะป่า	<i>Kaempferia roscoeana</i> Wall.	
174	เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	
175	เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> H.Ohba	49
176	เปล้าใหญ่	<i>Croton persimilis</i> Müll.Arg.	50
177	ผักกระฉิม	<i>Limnophila rugosa</i> (Roth) Merr.	
178	ผักกาดน้ำ (หญ้าเอ็นยัด)	<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>	
179	ผักโขมหัด	<i>Amaranthus viridis</i> L.	
180	ผักโขมหิน	<i>Boerhavia diffusa</i> L.	
181	ผักชี	<i>Coriandrum sativum</i> L.	
182	ผักชีล้อม	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	
183	ผักแพวแดง	<i>Persicaria odorata</i> (Lour.) Soják	
184	ผักเสี้ยนผี	<i>Cleome viscosa</i> L.	
185	ผักหวานบ้าน	<i>Breynia androgyna</i> (L.) Chakrab. & N.P.Balagr.	51

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
186	ไผ่ป่า	<i>Bambusa bambos</i> (L.) Voss	
187	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.	52
188	ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	53
189	ฝ้ายแดง	<i>Gossypium arboreum</i> L.	
190	ตีนตัน	<i>Jatropha multifida</i> L.	
191	แฝกหอม หญ้าแฝก	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	54
192	พญาอ เสลดพังพอนตัว เมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	55
193	พญาชา กระแจะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson	56
194	พญารากขาว	<i>Desmoscelis villosa</i> (Aubl.) Naudin	
195	พระจันทร์ครึ่งซีก	<i>Lobelia chinensis</i> Lour.	
196	พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	57
197	พริกหาง	<i>Piper cubeba</i> L.f.	
198	พลับจีน	<i>Diospyros kaki</i> L.f.	
199	พลู	<i>Piper betle</i> L.	
200	พลูแก	<i>Piper wallichii</i> (Miq.) Hand.-Mazz.	
201	พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	58
202	พิมเสนตัน	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	
203	พิลังกาสา	<i>Ardisia elliptica</i> Thunb. <i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	59
204	พิชนาศน์	<i>Sophora exigua</i> Craib	60
205	พุงทะลาย (สำโรง)	<i>Scaphium macropodum</i> (Miq.) Beumée ex K.Heyne	
206	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	61
207	เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสท์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
208	แพงพวยน้ำ	<i>Ludwigia adscendens</i> (L.) H.Hara	
209	ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	
210	ฟักข้าว	<i>Momordica cochinchinensis</i> (Lour.) Spreng.	
211	ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	
212	มหาสดำ	<i>Gymnosphaera podophylla</i> (Hook.) Copel.	
213	มหาหิงคุ์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	
214	มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	
215	มะกล่ำเครือ มะกล่ำตาหนู	<i>Abrus precatorius</i> L.	
216	มะกล่ำต้น มะกล่ำข้าง	<i>Adenantha pavonina</i> L.	62
217	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	63
218	มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.	64
219	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	65
220	มะขามแขก	<i>Senna alexandrina</i> Mill.	
221	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	
222	มะเขือขื่น	<i>Solanum aculeatissimum</i> Jacq.	
223	มะค้ำไก่	<i>Putranjiva roxburghii</i> Wall.	66
224	มะค้ำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	67
225	มะงั่ว	<i>Citrus medica</i> L.	
226	มะดัน	<i>Garcinia schomburgkiana</i> Pierre	68
227	มะเดื่อชุมพร มะเดื่ออุทุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	69
228	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	70
229	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	71
230	มะปราง มะปรางหวาน	<i>Bouea macrophylla</i> Griff.	72
231	มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนทะเล เวสท์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
232	มะเฟือง	<i>Averrhoa carambola</i> L.	73
233	มะเฒ่า มะเฒ่าช้าง	<i>Antidesma puncticulatum</i> Miq.	74
234	มะยม	<i>Phyllanthus acidus</i> (L.) Skeels	75
235	มะระขี้นก	<i>Momordica charantia</i> L.	
236	มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	
237	มะละกอ	<i>Carica papaya</i> L.	
238	มะลิ มะลิลา	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	76
239	มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	
240	มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	
241	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Buch.-Ham.	77
242	มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	
243	โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.	78
244	โมกหลวง	<i>Holarrhena pubescens</i> Wall. ex G.Don	
245	ไมยราบ	<i>Mimosa pudica</i> L.	
246	ไม้สัก สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.	79
247	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	80
248	ยูคาลิปตัส	<i>Eucalyptus globulus</i> Labill.	
249	รงทอง	<i>Garcinia hanburyi</i> Hook.f.	
250	ระกำ	<i>Salacca wallichiana</i> Mart.	
251	ระย่อม ระย่อมน้อย	<i>Rauwolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz	
252	รางแดง	<i>Ventilago denticulata</i> Willd.	81
253	ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	82
254	เร่ว	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
255	ลำเจียก	<i>Pandanus odorifer</i> (Forssk.) Kuntze	
256	ลำดวน	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders	83
257	ลำพันขาว ลำพันแดง ลำพันหางหมู	<i>Enhalus acoroides</i> (L.f.) Royle	
258	ลูกชืด	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	
259	ลูกใต้ใบ	<i>Phyllanthus amarus</i> Schumach. & Thonn.	
260	เล็บมือนาง	<i>Combretum indicum</i> (L.) DeFilipps	84
261	เล็บเหยี่ยว	<i>Ziziphus oenopolia</i> (L.) Mill.	
262	ว่านกีบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (G.Forst.) Hoffm.	
263	ว่านนางคำ	<i>Curcuma aromatica</i> Salisb.	
264	ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	
265	ว่านมหากาฬ	<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC.	
266	ว่านร้อนทอง	<i>Ludisia discolor</i> (Ker Gawl.) A.Rich.	
267	ว่านหางจระเข้ ยาดำ	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	85
268	ว่านเอ็นเหลือง	<i>Curcuma</i> sp.	
269	สน ยางสน	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	
270	สนเทศ	<i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco	
271	ส้มกุ่ม	<i>Embelia ribes</i> Burm.f.	
272	ส้มเขียวหวาน ส้ม ตะรังกะนู	<i>Citrus × aurantium</i> f. <i>deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	
273	ส้มจี๊ด	<i>Citrus japonica</i> Thunb.	86
274	ส้มจีน	<i>Citrus × sinensis</i> (L.) Osbeck	
275	ส้มจุก	<i>Citrus × tangerina</i> Yu.Tanaka	
276	ส้มซ่า	<i>Citrus × aurantium</i> L.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
277	ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	87
278	ส้มมือ	<i>Citrus medica</i> L. (ชื่อวิทยาศาสตร์เหมือนส้มมะงั่ว)	
279	สมอติ่ง	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	88
280	สมอทะเล	<i>Shirakiopsis indica</i> (Willd.) Esser	
281	สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	
282	สมอไทย สมอ	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	89
283	สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	90
284	ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merr.	91
285	สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	92
286	สวาด	<i>Guilandina bonduc</i> L.	
287	สะแก	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz	
288	สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	
289	สะเดา สะเดาไทย	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	93
290	สะบ้ามอญ	<i>Entada rheedei</i> Spreng.	
291	สะระแหน่	<i>Melissa officinalis</i> L.	
292	สักขี	<i>Dalbergia candenatensis</i> (Dennst.) Prain	
293	สันพร้ามอญ	<i>Eranthemum pulchellum</i> Andrews	
294	สันพร้าหอม	<i>Eupatorium fortunei</i> Turcz.	
295	สับปะรด	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	
296	สำมะงา	<i>Volkameria inermis</i> L.	94
297	สายน้ำผึ้ง	<i>Lonicera japonica</i> Thunb.	
298	สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> L.	
299	สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	95
300	สีเสียดเทศ	<i>Uncaria gambir</i> (W.Hunter) Roxb.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
301	สีเสียดไทย สีเสียดต้น	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H.Hurter & Mabb.	96
302	สีเสียดเปลือก	<i>Pentace burmanica</i> Kurz	
303	สุรามฤต	<i>Cocculus laurifolius</i> DC.	
304	เสนียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.	97
305	เสลดพังพอนตัวผู้	<i>Barleria lupulina</i> Lindl.	98
306	แส้มาทะลาย	<i>Erycibe paniculata</i> Roxb.	
307	หญ้าขัดมอน	<i>Sida acuta</i> Burm.f.	
308	หญ้าคา	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) P.Beauv.	
309	หญ้าชันกาด	<i>Panicum repens</i> L.	
310	หญ้าไซ หญ้าไทร	<i>Leersia hexandra</i> Sw.	
311	หญ้าตีนนก	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koeler	
312	หญ้าไต้ใบ	<i>Phyllanthus urinaria</i> L.	
313	หญ้าถอดปล้อง	<i>Equisetum ramosissimum</i> var. <i>huegelii</i> (Milde)) Christenh. & Husby	
314	หญ้าปล้อง	<i>Hymenachne amplexicaulis</i> (Rudge) Nees	
315	หญ้าฝรั่ง	<i>Crocus sativus</i> L.	
316	หญ้าพันงู	<i>Achyranthes aspera</i> L.	
317	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	
318	หนอนตายหยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.	
319	หม่อน	<i>Morus alba</i> L.	
320	หมากผู้หมากเมีย	<i>Cordyline fruticosa</i> (L.) A.Chev.	
321	หมากสง หมาก	<i>Areca catechu</i> L.	99
322	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	100
323	หวายตะค้า	<i>Calamus longisetus</i> Griff.	

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลำดับสมุนไพร ในสวนเทวะ เวสร์มณีย์ที่ อยู่ในตำรับยา สามัญประจำ บ้าน
324	หอม	<i>Allium cepa</i> L.	
325	หอมแดง	<i>Eleutherine bulbosa</i> (Mill.) Urb.	
326	หัสศุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	
327	เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	
328	เหมือดคน	<i>Heliciopsis terminalis</i> (Kurz) Sleumer	
329	แห้วไทย	<i>Cyperus esculentus</i> L.	
330	แห้วหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	
331	โหระพา	<i>Ocimum basilicum</i> L.	
332	อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	101
333	อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	102
334	อ้อยแดง	<i>Saccharum officinarum</i> L.	
335	อัคคีทวาร	<i>Rothea serrata</i> (L.) Steane & Mabb.	
336	อินทนิลน้ำ	<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.	103
337	อีเหนียวเล็ก	<i>Pleurolobus gangeticus</i> (L.) J.St.-Hil. ex H.Ohashi & K.Ohashi	

5

รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรทะเลเวสร์มณี” ที่เป็นสมุนไพรงานสาธารณสุขมูลฐาน

พบว่า สมุนไพรในสวนสมุนไพรทะเลเวสร์มณี จำนวน 301 ชนิด/พันธุ์ เป็นสมุนไพรที่อยู่ในสาธารณสุขมูลฐาน จำนวน 22 ชนิด (สมุนไพรสาธารณสุขมูลฐานมีจำนวน 67 ชนิด) ตามตาราง 5.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรทะเลเวสร์มณี” ที่เป็นสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน

ตาราง 5.1 รายชื่อสมุนไพร 22 ชนิด ใน “สวนสมุนไพรทะเลเวสร์มณี” ที่เป็นสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ได้รับการประกาศให้เป็นสมุนไพรสาธารณสุขมูลฐาน (จำนวน 67 ชนิด)

ลำดับ	ชื่อสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน 67 ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ ไม่พบ (X) ในสวนสมุนไพร
1	กระเจี๊ยบ	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	X
2	กระชาย	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
3	กระเทียม	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	X
4	กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
5	กระเพรา	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
6	กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
7	กล้วยน้ำว้า	<i>Musa</i> ABB cv. Kluai 'Namwa'	X
8	กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
9	ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	✓
10	ขลุ่	<i>Pluchea indica</i> (L.) Less.	X
11	ข่า	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	✓
12	ข้าวกล้อง	<i>Oryza sativa</i> L.	X
13	จิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
14	ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) H.S.Irwin & Barneby	✓
15	คำฝอย	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	X
16	คำแสด	<i>Bixa orellana</i> L.	X
17	คูน	<i>Cassia fistula</i> L.	✓
18	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	✓
19	ชุมเห็ดไทย	<i>Senna tora</i> (L.) Roxb.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพรในงาน สาธารณสุขมูลฐาน 67 ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ ไม่พบ (X) ในสวนสมุนไพร
20	ตีป्ली	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
21	ตะไคร้	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	X
22	ตำลึง	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt	X
23	เตยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb. ex Lindl.	X
24	ถั่วพู	<i>Psophocarpus tetragonolobus</i> (L.) DC.	X
25	ถั่วเหลือง	<i>Glycine max</i> (L.) Merr.	X
26	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	✓
27	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	✓
28	เทียนบ้าน	<i>Impatiens balsamina</i> L.	X
29	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	✓
30	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
31	บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	X
32	ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	X
33	ผักบุ้งทะเล	<i>Ipomoea pes-caprae</i> (L.) R.Br.	X
34	ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	✓
35	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.	✓
36	พญาปล้องทอง เสลดพังพอนตัวเมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	✓
37	พลู	<i>Piper betle</i> L.	X
38	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	✓
39	ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
40	ฟักทอง	<i>Cucurbita moschata</i> Duchesne	X
41	ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X
42	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	✓
43	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	✓
44	มะขามแขก	<i>Senna alexandrina</i> Mill.	X
45	มะค้ำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	✓
46	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	✓
47	มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> L.	X
48	มะละกอ	<i>Carica papaya</i> L.	X
49	มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	X
50	มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	X
51	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Buch.-Ham.	✓
52	มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพรในงาน สาธารณสุขมูลฐาน 67 ชนิด	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ ไม่พบ (X) ในสวนสมุนไพร
53	แมงลัก	<i>Ocimum basilicum</i> L.	X
54	ยอ	<i>Morinda citrifolia</i> L.	✓
55	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	✓
56	เร่ว	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
57	เล็บมือนาง	<i>Combretum indicum</i> (L.) DeFilipps	✓
58	ว่านหางจระเข้	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	✓
59	สะแก	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz	X
60	สับปะรด	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	X
61	สีเสียดเหนือ	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H.Hurter & Mabb.	X
62	เสลดพังพอน เสลดพังพอนตัวผู้	<i>Barleria lupulina</i> Lindl.	✓
63	หญ้าคา	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) P.Beauv.	X
64	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	X
65	แห้วหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	X
66	อ้อยแดง	<i>Saccharum officinarum</i> L.	X
67	อัญชัญ	<i>Clitoria ternatea</i> L.	X

**รายชื่อสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์”
ที่เป็นสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2564**

รายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564

มี ตำรับยาจากสมุนไพร 94 ตำรับ ประกอบด้วย พืชสมุนไพรจำนวน 234 ชนิด

ในจำนวน 234 ชนิด พบว่ามีพืชสมุนไพรใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” จำนวน 71 ชนิด

ตาราง 6.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2564 จำนวน 234 ชนิด และพบในสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ จำนวน 71 ชนิด

ตาราง 6.2 แสดงรายชื่อสมุนไพรในแต่ละตำรับยาจากสมุนไพร 94 ตำรับ ในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564

ตาราง 6.1 แสดงรายชื่อสมุนไพร 234 ชนิดที่อยู่ในตำรับยาจากสมุนไพร 94 ตำรับ ในรายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564 และมีอยู่ใน “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” จำนวน 71 ชนิด

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
1	กระจับ	<i>Trapa natans</i> L.	X
2	กระเจี๊ยบแดง	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	X
3	กระชาย	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
4	กระตอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	X
5	กระดังงา	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	✓
6	กระดาดขาว กระดาดแดง*	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G.Don	X
7	กระตู่ไก่ดำ	<i>Justicia gendarussa</i> Burm.f.	X
8	กระเทียม	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	X
9	กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
10	กระพังโหม	<i>Paederia linearis</i> Hook.f.	X
11	กระลำพัก (ตาตุ่มทะเล)	<i>Excoecaria agallocha</i> L.	X
12	กระลำพัก (สลัดไต่ป่า)	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	X
13	กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
14	กรูงเขมา	<i>Cissampelos pareira</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
15	กฤษณา เนื้อไม้	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	✓
16	กล้วยตึบ	<i>Musa</i> (ABB group) "Kluai Tib"	X
17	กล้วยน้ำว้า	<i>Musa</i> sp.(ABB group) "Klui Nam Wa"	X
18	กล้วยหัทธมุก	<i>Musa</i> sp. (ABB group) "triploid" cv	X
19	กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst.	X
20	กะเพรา กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
21	กะเม็ง	<i>Eclipta prostrata</i> (L.) L.	X
22	กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
23	กัญชาเทศ	<i>Leonurus glaucescens</i> Bunge	X
24	กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
25	การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	✓
26	กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Salacia chinensis</i> L.	✓
27	กำยาน กำยานญวน	<i>Styrax tonkinensis</i> (Pierre) Craib ex Hartwich	X
28	กำยาน กำยานสุมาตรา	<i>Styrax benzoin</i> Dryand.	X
29	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray	✓
30	กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.	✓
31	กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.	✓
32	เก็กฮวย	<i>Chrysanthemum indicum</i> L.	X
33	แกแล	<i>Maclura cochinchinensis</i> (Lour.) Corner	✓
34	โถงกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
35	โถงกักรรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	X
36	โถงก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
37	โถงเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
38	โถงจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
39	โถงชฎามังสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	X
40	โถงเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
41	โถงน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
42	โถงพงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
43	โถงสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
44	โถงหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
45	ขนุน	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	✓
46	ขมิ้นเครือ	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.	✓
47	ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	✓
48	ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
49	ขอบชะนางขาว ขอบชะนางแดง	<i>Gonostegia pentandra</i> (Roxb.) Miq.	X
50	ข่า	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	✓
51	ข่าต้น	<i>Cinnamomum ilicioides</i> A.Chev.	✓
52	ข้าวสาร (ราก)	<i>Cynanchum pulchellum</i> (Wall.) Liede & Khanum	X
53	ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
54	ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
55	ขี้กาขาว	<i>Trichosanthes pilosa</i> Lour.	X
56	ขี้กาแดง	<i>Trichosanthes scabra</i> Lour.	X
57	ขี้ไต้	<i>Terminalia triptera</i> Stapf	X
58	คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	X
59	คำไทย	<i>Bixa orellana</i> L.	X
60	คำฝอย	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	X
61	คูน	<i>Cassia fistula</i> L.	✓
62	แค	<i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	X
63	โคคลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	✓
64	จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	✓
65	จันทน์แดง (จันทน์ผา)	<i>Dracaena cochinchinensis</i> (Lour.) S.C.Chen	✓
66	จันทน์ขาว	<i>Santalum album</i> L.	X
67	จันทน์ขาว (จันทนา)	<i>Tarenna hoagensis</i> Pit.	✓
68	จันทน์ชะมด	<i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.	✓
69	จันทน์เทศ (ดอกจันทน์ ลูกจันทน์)	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
70	จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	✓
71	จิงจ้อ (จิงจ้อเหลือง)	<i>Camonea vitifolia</i> (Burm.f.) A.R.Simões & Staples	X
72	เจตพังคี	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	✓
73	เจตมูลเพลิง เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
74	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax	X
75	ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
76	ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
77	ชะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.	✓
78	ข้าพลุ ชะพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	✓
79	ชิงชี	<i>Capparis micracantha</i> DC.	X
80	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	✓
81	ซิก (มะรุมป่า พฤษภ)	<i>Albizia lebeck</i> (L.) Benth.	✓
82	ดองดึง	<i>Gloriosa superba</i> L.	X
83	ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
84	ดุกใส (ขันทองพญาบาท)	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	✓
85	ดุกหิน (มะดุก)	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.	✓
86	โตไม้รูดัม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	X
87	ตองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh	✓
88	ตะไคร้ ตะไคร้บ้าน	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	X
89	ตานหม่อน	<i>Tarlmounia elliptica</i> (DC.) H.Rob., S.C.Keeley, Skvarla & R.Chan	X
90	เถาแมวขาว	<i>Urceola minutiflora</i> (Pierre) D.J.Middleton	X
91	เถาแมวแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	X
92	เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	✓
93	เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schult.	✓
94	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	✓
95	ทองกลาง	<i>Erythrina fusca</i> Lour.	X
96	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	✓
97	เทียน (บ้าน)	<i>Impatiens balsamina</i> L.	X
98	เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	X
99	เทียนกลบ	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
100	เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
101	เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
102	เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
103	เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
104	เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
105	เทียนตาตั๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
106	เทียนยาวพาลี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
107	เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
108	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	✓
109	น้ำดอกไม้เทศ	<i>Rosa × damascena</i> Herrm.	X
110	เนระพูสี	<i>Tacca chantrieri</i> André	X
111	บ๊วย	<i>Prunus mume</i> (Siebold) Siebold & Zucc.	X
112	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
113	บัวชม	<i>Nymphaea lotus</i> L. var. <i>pubescens</i> Hook.f. & Th.	X
114	บัวจกกลนี	<i>Nymphaea siamensis</i> Puripany.	X
115	บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	X
116	บัวเผื่อน	<i>Nymphaea nouchali</i> Burm.f.	X
117	บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	✓
118	บุก	<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> (Dennst.) Nicolson	X
119	บุกโร	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	X
120	บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	✓
121	เบญจกานี	<i>Quercus infectoria</i> G.Olivier	X
122	ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	X
123	เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
124	ผักกระฉอม	<i>Limnophila rugosa</i> (Roth) Merr.	X
125	ผักชี	<i>Coriandrum sativum</i> L.	X
126	ผักชีล้อม	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
127	ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
128	ผักแพวแดง	<i>Persicaria odorata</i> (Lour.) Soják	X
129	ผักเสี้ยนผี	<i>Cleome viscosa</i> L.	X
130	ไผ่ป่า	<i>Bambusa bambos</i> (L.) Voss	X
131	ฝาง ฝางเสน	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	✓
132	ฝิ่นต้น	<i>Jatropha multifida</i> L.	X
133	แฝกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	✓
134	พญารากขาว	<i>Desmoscelis villosa</i> (Aubl.) Naudin	X
135	พริก	<i>Capsicum annum</i> L., <i>Capsicum frutescens</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
136	พริกไทย พริกไทยดำ พริกไทยอ่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
137	พลู	<i>Piper betle</i> L.	X
138	พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	✓
139	พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
140	พิลังกาสา	<i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	✓
141	พิกษาศน์	<i>Sophora exigua</i> Craib	X
142	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	✓
143	เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	X
144	ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
145	ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X
146	มดยอบ	<i>Commiphora myrrha</i> (T.Nees) Engl.	X
147	มหาสดำ	<i>Gymnosphaera podophylla</i> (Hook.) Copel.	X
148	มหาหิงคุ์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	X
149	มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
150	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	✓
151	มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.	✓
152	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	✓
153	มะขามแขก	<i>Senna alexandrina</i> Mill.	X
154	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
155	มะค่าดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	✓
156	มะงั่ว	<i>Citrus medica</i> L.	X
157	มะเดื่อชุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	✓
158	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	✓
159	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	✓
160	มะปรางหวาน	<i>Bouea macrophylla</i> Griff.	✓
161	มะระขี้นก	<i>Momordica charantia</i> L.	X
162	มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	X
163	มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	✓
164	มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	X
165	มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	X
166	มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	X
167	น้ำกระเทียมโรง	<i>Ficus sarmentosa</i> Buch.-Ham. ex Sm.	✓
168	โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.	✓

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
169	ไม้เท้ายายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore	✓
170	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	✓
171	รงทอง	<i>Garcinia hanburyi</i> Hook.f.	X
172	ระย่อม	<i>Rauvolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz	X
173	รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	✓
174	ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	✓
175	เร่ว เร่วหอม	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
176	ลำพันแดง ลำพันหางหมู	<i>Enhalus acoroides</i> (L.f.) Royle	X
177	ว่านกีบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (G.Forst.) Hoffm.	X
178	ว่านชักมดลูก	<i>Curcuma zanthorrhiza</i> Roxb.	X
179	ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
180	ว่านร้อนทอง	<i>Ludisia discolor</i> (Ker Gawl.) A.Rich.	X
181	ว่านหางจระเข้ ยาดำ	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	X
182	สน	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	X
183	สนเทศ	<i>Platyclusus orientalis</i> (L.) Franco	X
184	ส้มเขียวหวาน	<i>Citrus × aurantium</i> f. <i>deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	X
185	ส้มจีน	<i>Citrus × sinensis</i> (L.) Osbeck	X
186	ส้มซ่า	<i>Citrus × aurantium</i> L.	X
187	ส้มตรังกานูหรือส้มจุก	<i>Citrus × aurantium</i> f. <i>deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	X
188	ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	✓
189	สมอติงู	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	✓
190	สมอทะเล	<i>Shirakiopsis indica</i> (Willd.) Esser	X
191	สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	X
192	สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	✓
193	สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	✓
194	ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merr.	✓
195	สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	✓
196	สวาด	<i>Guilandina bonduc</i> L.	X
197	สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
198	สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	✓
199	สะบ้ามอญ	<i>Entada rheedei</i> Spreng.	X
200	สะระแหน่	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
201	สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.	✓
202	สักขี	<i>Dalbergia candenatensis</i> (Dennst.) Prain	X
203	สันพร้าวหอม	<i>Eupatorium fortunei</i> Turcz.	X
204	สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> L.	X
205	สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	✓
206	สีเสียดเทศ	<i>Uncaria gambir</i> (W.Hunter) Roxb.	X
207	สีเสียดไทย	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H.Hurter & Mabb.	✓
208	สุรามฤต	<i>Cocculus laurifolius</i> DC.	X
209	เสนียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.	✓
210	เสลดพังพอนตัวเมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	✓
211	เสมหะเล	<i>Avicennia marina</i> (Forssk.) Vierh.	X
212	เสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) H.S.Irwin & Barneby	X
213	หญ้าดอกขาว	<i>Cyanthillium cinereum</i> (L.) H.Rob.	X
214	หญ้าตีนนก	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koeler	X
215	หญ้าไทร	<i>Leersia hexandra</i> Sw.	X
216	หญ้าปากกิ้ง	<i>Murdannia loriformis</i> (Hassk.) R.S.Rao & Kammathy	X
217	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	X
218	หมากผู้	<i>Cordyline fruticosa</i> (L.) A.Chev.	X
219	หมากเมีย	<i>Areca catechu</i> L.	✓
220	หล่อฮั้งก้วย	<i>Siraitia grosvenorii</i> (Swingle) C.Jeffrey ex A.M.Lu & Zhi Y.Zhang	X
221	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	✓
222	หวายตะค้า	<i>Calamus longisetus</i> Griff.	X
223	หัวหอม	<i>Allium cepa</i> L.	X
224	หัสศคุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
225	เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	X
226	เหมือดคน	<i>Heliciopsis terminalis</i> (Kurz) Sleumer	X
227	แห้วไทย	<i>Cyperus esculentus</i> L.	X

ลำดับ	ชื่อสมุนไพร	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓)/ไม่พบ (X) ในสวน
228	แห้วหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	X
229	โหระพา	<i>Ocimum basilicum</i> L.	X
230	อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	✓
231	อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	✓
232	อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
233	อ้อย (น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลกรวด)	<i>Saccharum officinarum</i> L.	X
234	อัคคีทวาร	<i>Rothea serrata</i> (L.) Steane & Mabb.	X

ตาราง 6.2 แสดงรายชื่อสมุนไพรในแต่ละตำรับยาจากสมุนไพร 94 ตำรับ ในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 1 ยาเขียวหอม		
1. พิมเสน	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
1. ผักกระเฉด	<i>Limnophila rugosa</i> (Roth) Merr.	X
2. หมากผู้	<i>Cordyline fruticosa</i> (L.) A.Chev.	X
3. หมากเมีย	<i>Areca catechu</i> L.	/
4. สันพร้าวหอม	<i>Eupatorium fortunei</i> Turcz.	X
5. แฝกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	/
6. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
7. จันทน์ขาวหรือจันทน์ชะมด	<i>Tarenna hoensis</i> Pit. <i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.	/
8. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
9. ว่านกีบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (G.Forst.) Hoffm.	X
10. ว่านร้อนทอง	<i>Ludisia discolor</i> (Ker Gawl.) A.Rich.	X
11. เนระพูสี	<i>Tacca chantrieri</i> André	X
12. พิชนาศน์	<i>Sophora exigua</i> Craib	X
13. มหาสดำ	<i>Gymnosphaera podophylla</i> (Hook.) Copel.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
14. พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
15. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
16. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T. Anderson	/
17. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
18. ผักชี	<i>Coriandrum sativum</i> L.	X
ตำรับยา 2 ยาเถาวัลย์เปรียง		
เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	/
ตำรับยา 3 ยาเบญจกุล		
1. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
2. ช้าพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	X
3. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
4. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
5. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
ตำรับยา 4 ยาเปลือกมังคุด		
มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	X
ตำรับยา 5 ยาเมล็ดน้อยหน่า		
น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	/
ตำรับยา 6 ยาเหลียงปิดสมุทร		
1. ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
1. ชันย้อย (มาจาก ยางไม้หลายชนิด)		
2. ครั่ง		
3. สีเสียดเทศ	<i>Uncaria gambir</i> (W. Hunter) Roxb.	X
4. สีเสียดไทย	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H. Hurter & Mabb.	/
5. เทียน (บ้าน)	<i>Impatiens balsamina</i> L.	X
6. ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	/
7. หัวหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	X
8. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
9. เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	/
10. กล้วยตีบ	<i>Musa</i> (ABB group) "Kluai Tib"	X
11. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
12. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
13. แคน	<i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	X
14. ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	/

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 7 ยาแก้ไอผสมگانพลู		
1. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
2. บัวย	<i>Prunus mume</i> (Siebold) Siebold & Zucc.	X
3. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
4. อ้อย (น้ำตาลกรวด)	<i>Saccharum officinarum</i> L.	X
5. เกล็ดสระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
6. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
7. มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	X
8. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
9. สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
10.อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	/
11.มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
12.เก็กฮวย	<i>Chrysanthemum indicum</i> L.	X
13.หล่อฮั้งก้วย	<i>Siraitia grosvenorii</i> (Swingle) C.Jeffrey ex A.M.Lu & Zhi Y.Zhang	X
14.ส้มจีน	<i>Citrus x sinensis</i> (L.) Osbeck	X
ตำรับยา 8 ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม (ยาน้ำ) สูตรตำรับที่ 1		
1. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
2. เสียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.	/
3. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
4. เกล็ดสระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
ตำรับยา 9 ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม (ยาน้ำ) สูตรตำรับที่ 2		
1. มะขามป้อม		X
2. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
3. เกล็ดสระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
4. ส้มจีน	<i>Citrus x sinensis</i> (L.) Osbeck	X
5. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
6. สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
7. บัวย	<i>Prunus mume</i> (Siebold) Siebold & Zucc.	X
8. มะนาวดองแห้ง	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
9. หล่อฮั้งก้วย	<i>Siraitia grosvenorii</i> (Swingle)	X
10. น้ำตาลทรายแดง	<i>Saccharum officinarum</i> L.	X
ตำรับยา 10 ยาแก้ไอผสมมะนาวดอง		

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
1. มะนาวดอง	<i>Citrus x aurantifolia</i> (Christm.) Swingle	/
2. บ๊วย	<i>Prunus mume</i> (Siebold) Siebold & Zucc.	X
3. ซะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
4. ซะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.	/
5. มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	X
6. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
7. อบเชยญวณ	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	/
8. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
9. เก๋าคัดสระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
ตำรับยา 11 ยาแก้ไอพื้นบ้านอีสาน		
1. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
2. ซะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.	/
3. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
4. ซะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
5. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
6. กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
7. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
8. ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
9. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
10. ข้ำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
11. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
12. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
13. น้ำตาลทรายแดง	<i>Saccharum officinarum</i> L.	X
14. เก๋าคัดสระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
ตำรับยา 12 ยาไหล		
ไหล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
ตำรับยา 13 ยากระเจียบแดง		
กระเจียบแดง	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	X
ตำรับยา 14 ยากล้วย		
1. กล้วยน้ำว้า	<i>Musa</i> sp.(ABB group) "Klui Nam Wa	X
2. กล้วยหักมุก	<i>Musa</i> sp. (ABB group) "triploid" cv	X
ตำรับยา 15 ยาขมิ้นชัน		
ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
ตำรับยา 16-17 ยาขี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ 1 และ 2		

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
1. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
2. น้ำมันระกำ		
ตำรับยา 18 ยาจันทลีลา		
1. โกงสุล	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
2. โกงสุลเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
3. โกงสุลหาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
4. จันทน์ขาวหรือ จันทน์ชะมด	<i>Tarenna hoaensis</i> Pit. <i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.	/
5. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
6. กระตอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	X
7. บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
8. ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	X
ตำรับยา 19 ยาชุมเห็ดเทศ		
ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	/
ตำรับยา 20 ยาตรีผลา		
1. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
2. สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
3. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
ตำรับยา 21 ยาถ่ายดีเกลือฝรั่ง		
1. มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.	/
2. มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	/
3. ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	/
4. คูน	<i>Cassia fistula</i> L.	/
5. ขี้กาแดง	<i>Trichosanthes scabra</i> Lour.	X
6. ขี้กาขาว	<i>Trichosanthes pilosa</i> Lour.	X
7. ทองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh	/
8. ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	/
9. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
10. สมอติ่ง	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	/
11. เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	/
12. หัวหอม	<i>Allium cepa</i> L.	X
13. หญ้าไทร	<i>Leersia hexandra</i> Sw.	/
14. ใบไผ่ป่า	<i>Bambusa bambos</i> (L.) Voss	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 22 ยาหิงเจอร์ทองพันชั่ง		
ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	/
ตำรับยา 23 ยาหิงเจอร์พลู		
พลู	<i>Piper betle</i> L.	X
ตำรับยา 24 ยาราดูบรรจบ		
1. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
2. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
3. ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
4. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
5. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
6. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
7. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
8. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
9. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
10. เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
11. เทียนเขาวพาดิณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
12. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
13. ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
14. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
15. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
16. กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
17. ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
18. พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
19. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
20. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
21. แคน	<i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	X
22. สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	/
23. ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	/
ตำรับยา 25 ยาราดูอบเชย		
1. อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
2. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
3. กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
4. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
5. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
6. เกล็ดสะระแหน่	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
ตำรับยา 26 ยาน้ำมันไพล		
ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
ตำรับยา 27 ยาบัวบก		
บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	X
ตำรับยา 28 ยาบำรุงโลหิต		
1. ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	/
2. คำไทย	<i>Bixa orellana</i> L.	/
3. ชิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
4. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
5. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
6. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
7. ข้ำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
8. ขมิ้นเครือ	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.	X
9. เถามวกแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	X
10. กำลั้งวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray	/
11. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	/
12. พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
13. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
14. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
15. ดอกจันทน์ ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
16. กระจวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
17. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
18. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
19. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
20. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
21. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
22. เทียนตาตุ๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
23. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
24. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
25.โกฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
26.โกฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
27.โกฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
28.สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
29.สมอदीง	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	/
30.สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
31.ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
32.อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
33.จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
34.แสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) H.S.Irwin & Barneby	X
35.แสมทะเล	<i>Avicennia marina</i> (Forssk.) Vierh.	X
36.กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
37.คำไทย	<i>Bixa orellana</i> L.	X
38.คำฝอย	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	X
ตำรับยา 29 ยาประคบ		
1. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
2. มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	/
3. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
4. ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
5. ตะไคร้	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	X
6. ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	/
7. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
ตำรับยา 30 ยาประสะเจตพังคี		
1. เจตพังคี	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	/
2. ข่า	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	/
3. ระย่อม	<i>Rauwolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz	X
4. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
5. บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
6. ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
7. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
8. กระจวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
9. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
10.กรูงเขมา	<i>Cissampelos pareira</i> L.	X
11.สมอทะเล	<i>Shirakiopsis indica</i> (Willd.) Esser	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
12.พญารากขาว	<i>Desmoscelis villosa</i> (Aubl.) Naudin	X
13.หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	/
ตำรับยา 31 ยาประสะกะเพรา		
1. กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
2. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
3. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
4. มหาหิงค์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	X
5. พริกไทยล่อน (พริกไทย พริกไทยดำ)	<i>Piper nigrum</i> L.	X
6. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
7. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
8. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
ตำรับยา 32 ยาประสะกานพลู		
1. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
2. ชิก	<i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.	/
3. ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
4. เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	/
5. ขี้ไต้	<i>Terminalia triptera</i> Stapf	X
6. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
7. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
8. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
9. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
10. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
11. ข้ำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
12. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
13. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
14. กระจाय	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
15. ฝัปกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	/
16. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
17. กรุงเขมา		
18. กระจาว	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
19. ฝักขี้ลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
20. เนื้อไม้ (กฤษณา)	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
21. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
22. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
23. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
24. โกงสุอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
25. โกงสุกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
26. ข้าวสาร (ราก)	<i>Cynanchum pulchellum</i> (Wall.) Liede & Khanum	X
27. แฉง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax	X
ตำรับยา 33 ยาประสะจันทน์แดง		
1. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
2. เหมือดคน	<i>Heliciopsis terminalis</i> (Kurz) Sleumer	X
3. มะปรางหวาน	<i>Bouea macrophylla</i> Griff.	X
4. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
5. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
6. โกงสุหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
7. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
8. ฝางเสน	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	X
9. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
10. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
11. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.)	/
12. มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
ตำรับยา 34 ยาประสะมะแว้ง		
1. มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	X
2. มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	X
3. สवाद	<i>Guilandina bonduc</i> L.	X
4. ตานหม่อน	<i>Tarlmounia elliptica</i> (DC.) H.Rob., S.C.Keeley, Skvarla & R.Chan	X
5. กะเพรา	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
6. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
7. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
ตำรับยา 35 ยาปราบชมพูทวีป		
1. เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	X
2. พริกไทยดำ	<i>Piper nigrum</i> L.	X
3. กัญชาเทศ	<i>Leonurus glaucescens</i> Bunge	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
4. หัสศุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
5. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
6. บุกรอ	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	X
7. สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	X
8. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
9. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
10. ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
11. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
12. เทียนตาดักแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
13. เทียนกลบ	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
14. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
15. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
16. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
17. พิลังกาสา	<i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	/
18. ลำพันทางหมู	<i>Enhalus acoroides</i> (L.f.) Royle	X
19. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
20. ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
21. กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	
ตำรับยา 36 ยาพญายอ		
เสลดพังพอนตัว เมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	/
ตำรับยา 37 ยาพริก		
พริก	<i>Capsicum annum</i> L., <i>Capsicum frutescens</i> L.	X
ตำรับยา 38 ยาฟ้าทะลายโจร		
ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X
ตำรับยา 39 ยามะขามแขก		
มะขามแขก	<i>Senna alexandrina</i> Mill.	X
ตำรับยา 40 ยามะระขึ้นก		
มะระขึ้นก	<i>Momordica charantia</i> L.	X
ตำรับยา 41 ยามันทรธาตุ		
1. ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
2. เบญจกานี้	<i>Quercus infectoria</i> G.Olivier	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
3. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
4. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
5. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
6. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
7. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
8. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
9. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
10. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
11. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
12. เทียนตาคู่	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
13. ผักชีล้อม	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
14. ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
15. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
16. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
17. โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.	/
18. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
19. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
20. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
21. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
22. ข้ำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
23. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
24. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
25. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
26. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
ตำรับยา 42 ยารางจืด		
รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	/
ตำรับยา 43 ยาริดสีดวงมหากาฬ		
1. มดยอบ	<i>Commiphora myrrha</i> (T.Nees) Engl.	X
2. ขอบชะนางแดง	<i>Gonostegia pentandra</i> (Roxb.) Miq.	X
3. ขอบชะนางขาว	<i>Gonostegia pentandra</i> (Roxb.) Miq.	X
4. โกรฐกั๊กกรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
5. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
6. โกรฐจุฬาลำพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
7. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
8. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
9. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
10. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
11. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
12. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
13. เทียนตาตุ๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
14. สนเทศ	<i>Platyclusus orientalis</i> (L.) Franco	X
15. ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
16. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
17. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
18. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
19. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
20. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
21. อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
ตำรับยา 44 ยาวานทางจระเข้		
วานทางจระเข้	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	X
ตำรับยา 45 ยาวิสัมพยาใหญ่		
1. กระจวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
2. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
3. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.)	X
4. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
5. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
6. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
7. โกรฐจุฬาลำพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
8. อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	/
9. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
10. สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	X
11. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
12. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
13. บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
14. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
15. พญารากขาว	<i>Desmoscelis villosa</i> (Aubl.) Naudin	X
ตำรับยา 46 ยาสเปรย์กระดูกไก่ดำ		
กระดูกไก่ดำ	<i>Justicia gendarussa</i> Burm.f.	X
ตำรับยา 47 ยาสารสกัดขมิ้นชัน		
ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
ตำรับยา 48 ยาสารสกัดผงฟ้าทะลายโจร		
ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X
ตำรับยา 49 ยามสมเพชรสังฆาต สูตรที่ 1		
1. เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	X
2. อัคคีทวาร	<i>Rothea serrata</i> (L.) Steane & Mabb.	X
3. โกงฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
ตำรับยา 50 ยามสมเพชรสังฆาต สูตรที่ 2		
1. เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	X
2. โกงฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
3. กะเม็ง	<i>Eclipta prostrata</i> (L.) L.	X
4. กระจाय	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
ตำรับยา 51-52 ยามสมโคคลาน สูตรตำรับที่ 1 และ 2		
1. โคคลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	/
2. โตไม่รู้ล้ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	X
3. ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	/
4. มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	/
ตำรับยา 53 ยามสมโคคลาน สูตรตำรับที่ 3		
1. โคคลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	/
2. โตไม่รู้ล้ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	X
3. ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	/
4. เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schult.	/
5. ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	/
6. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
ตำรับยา 54 ยาหญ้าดอกขาว		
หญ้าดอกขาว	<i>Vernonia cinerea</i> (L.) Less.	X
ตำรับยา 55 ยาหญ้าหนวดแมว		
หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 56 ยาหอมเทพจิตร		
1. พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
2. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
3. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T. Anderson	/
4. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
5. บัวขม	<i>Nymphaea lotus</i> L. var. <i>pubescens</i> Hook.f. & Th.	X
6. บัวเผื่อน	<i>Nymphaea nouchali</i> Burm.f.	X
7. มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
8. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
9. มะงั่ว	<i>Citrus medica</i> L.	X
10. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
11. ส้มตรังกานู หรือ ส้มจุก	<i>Citrus x aurantium f. deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	X
12. ส้มจีน	<i>Citrus x sinensis</i> (L.) Osbeck	X
13. ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merr.	/
14. ส้มเขียวหวาน	<i>Citrus x aurantium f. deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	X
15. ส้มซ่า	<i>Citrus x aurantium</i> L.	X
16. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
17. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
18. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
19. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
20. โกรฐกระตุก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
21. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
22. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
23. โกรฐขุมมังสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	X
24. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
25. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
26. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
27. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
28. เทียนตาตุ๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
29. เทียนยาวพาดณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
30. เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
31. เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
32. เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	X
33. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
34. ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
35. กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
36. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
37. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
38. จันทน์ขาว	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.	/
39. กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
40. กระลำพัก	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	X
41. ขอนดอก		
42. ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
43. อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	/
44. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
45. แฝกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	/
46. พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
47. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
ตำรับยา 57 ยาหอมแก้ลมวิงเวียน		
1. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
2. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
3. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
4. โกรฐเขี้ยว	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
5. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
6. แฝกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	/
7. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
8. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	X
9. อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	X
10. อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
11. กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
12. กระลำพัก	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	/
13. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
14. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
15. ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
16. ขอนดอก		
17. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
18. พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
19. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T. Anderson	/
20. เถาแมวแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	/
21. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
ตำรับยา 58 ยาหอมทิพโอสถ		
1. พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
2. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
3. สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T. Anderson	/
4. มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
5. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
6. กระจ่างา	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	/
7. จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	
8. บัวจงกลนี้		X
9. หัวไทย	<i>Cyperus esculentus</i> L.	X
10. กระจับ	<i>Trapa natans</i> L.	X
11. ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	/
12. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
13. จันทน์ขาว	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.	/
14. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
15. กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
16. ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
17. อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	/
18. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
19. สนเทศ	<i>Platyclusus orientalis</i> (L.) Franco	X
20. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
21. กระจ่าง	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
22. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
23. คำไทย	<i>Bixa orellana</i> L.	X
24. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
25. สุรามฤต	<i>Cocculus laurifolius</i> DC.	X
26. ข่าต้น	<i>Cinnamomum ilicioides</i> A.Chev.	/
27. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
28. ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
29. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
30. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
31. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
32. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
33. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
34. โกรฐกระตุก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
35. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
36. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
37. โกรฐชุกามังสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	X
38. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
39. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
40. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
41. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
42. เทียนตาตุ๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
43. เทียนยาวพาดณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
44. เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
45. เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	X
46. เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	X
47. พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
48. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
ตำรับยา 59 ยาหอมนวโกรฐ		
1. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
2. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
3. โกรฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
4. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
5. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
6. โกรฐกระตุก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
7. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
8. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
9. โกรฐชุกามังสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	X
10. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
11. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
12.เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
13.เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
14.เทียนตาดักแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
15.เทียนเยาวพาดณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	
16.เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
17.เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	X
18.เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	X
19.สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
20.หญ้าตีนนก	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koeler	X
21.แฝกหอม	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	/
22.ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
23.เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
24.กระลำพัก	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	X
25.ขอนดอก		
26.กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
27.ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
28.ตีป्ली	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
29.เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
30.สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
31.ข้าพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
32.แห้วหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	X
33.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
34.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
35.ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
36.ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
37.อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	/
38.ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
39.แก่นสน	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	X
40.สักชี	<i>Dalbergia candenatensis</i> (Dennst.) Prain	X
41.ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	X
42.สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> L.	X
43.จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
44.จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
45.กระดอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
46.บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
47.บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
48.บุณฑริก	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
49.พิทูล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
50.สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	/
51.มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
52.สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
53.มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
54.ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
55.พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
ตำรับยา 60 ยาหอมอินทจักร์		
1. เถาสะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
2. ช้าพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
3. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
4. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
5. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
6. ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
7. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
8. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
9. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
10. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
11. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	
12. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
13. โกรฐกั๊กกรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	X
14. โกรฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
15. โกรฐกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
16. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
17. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
18. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
19. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
20. เทียนยาวพาดณี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
21. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
22.จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	
23.เถาม่วงแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	X
24.เถาม่วงขาว	<i>Urceola minutiflora</i> (Pierre) D.J.Middleton	X
25.ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	/
26.ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	X
27.อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	/
28.สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
29.กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	/
30.กระลำพัก	<i>Excoecaria agallocha</i> L.	X
31.บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	X
32.กระดอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	X
33.กำยาน	<i>Styrax tonkinensis</i> (Pierre) Craib ex Hartwich <i>Styrax benzoin</i> Dryand.	X X
34.ขอนดอก		
35.ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
36.ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
37.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
38.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
39.ลำพันแดง	<i>Enhalus acoroides</i> (L.f.) Royle	X
40.สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	/
41.พิศุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
42.บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
43.จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	/
44.กระดังงา	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	/
45.มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
46.คำไทย	<i>Bixa orellana</i> L.	X
47.ฝางเสน	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	/
48.ตี้ว		
49.พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
ตำรับยา 61 ยาห้าราก		
1. ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	/
2. คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	X
3. มะเดื่อชุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	/
4. ชิงชี	<i>Capparis micracantha</i> DC.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
5. ไม้เท้ายายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore	X
ตำรับยา 62 ยาอำมฤควาที		
1. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
2. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
3. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
4. ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
5. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
6. สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
7. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
ตำรับยา 63 ยาเลื่อดงาม		
1. ชิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
2. ตะไคร้บ้าน	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	X
3. สะระแหน่	<i>Melissa officinalis</i> L.	X
4. กระชาย	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
5. กระเทียม	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	X
6. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
7. มะนาว	<i>Citrus x aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	/
8. กะเพรา	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	X
9. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
10. เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	/
11. โกรฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
12. ข้ำพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
13. ร่ำหอม	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
14. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
15. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
16. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
17. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
18. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
19. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
20. ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
ตำรับยา 64 ยาไฟประลัยกัลป์		
1. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
2. แสมทะเล	<i>Avicennia marina</i> (Forssk.) Vierh.	X
3. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
4. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
5. กระทือ	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	X
6. ข่า	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	/
7. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
8. มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	X
9. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
10. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
11. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
12. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
ตำรับยา 65 ยาไฟห่ากอง		
1. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
2. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
3. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
4. ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	/
ตำรับยา 66 ยากษัยเส้น		
1. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
2. ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
3. ชะพลู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
4. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
5. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
6. โคลกลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	/
7. กำลิ่งวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray	/
8. เถาว์ลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	/
9. พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	X
10. ไม้กระที่บโรง	<i>Ficus sarmentosa</i> Buch.-Ham. ex Sm.	/
11. กระจाय	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	X
12. แสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) H.S.Irwin & Barneby	X
13. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
14. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	
15. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
16. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
17. กระทือ	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	X
18. กระจวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
19. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
20.ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
21.อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	X
22.ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
23.โกฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
24.มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
25.พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
26.บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
27.สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	/
28.บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
ตำรับยา 67 ยาชิง		
ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
ตำรับยา 68 ยารรณีสันตะฆาต		
1. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
2. ยาตำมะตุ	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	X
3. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
4. มหาหิงค์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	X
5. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
6. รงทอง	<i>Garcinia hanburyi</i> Hook.f.	X
7. ผักแพวแดง	<i>Persicaria odorata</i> (Lour.) Soják	X
8. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
9. ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
10.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
11.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
12.เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
13.เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
14.ดองดึง	<i>Gloriosa superba</i> L.	X
15.บุก	<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> (Dennst.) Nicolson	X
16.กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst.	X
17.กระตาดขาว	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G.Don	X
18.กระตาดแดง	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G.Don	X
19.เร่ว	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
20.ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
21.ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
22.เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
23.โกฐกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
24.โกฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
25. โกฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
ตำรับยา 69 ยาน้ำมันสารสกัดกัญชา ที่มี delta-9 tetrahydrocannabinol (THC) และ cannabidiol (CBD) ในอัตราส่วน 1:1		
กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
ตำรับยา 70 ยาน้ำมันสารสกัดกัญชา ที่มี delta-9 tetrahydrocannabinol (THC) ไม่เกิน 0.5 mg./drop		
กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
ตำรับยา 71 ยาประสะเปราะใหญ่		
1. เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	X
2. โกฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
3. โกฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
4. โกฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	X
5. โกฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
6. โกฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	X
7. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
8. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
9. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
10.เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
11.เทียนตาดักแด้น	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
12.ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
13.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
14.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
15.จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
16.จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
17.บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
18.สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.)	/
19.พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
20.บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
21.น้ำดอกไม้เทศ	<i>Rosa x damascena</i> Herrm.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 72 ยาประสะไพล		
1. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
2. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
3. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
4. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
5. หัวหอม	<i>Allium cepa</i> L.	X
6. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
7. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
8. ชิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
9. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
10. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
ตำรับยา 73 ยาปลุกไฟธาตุ		
1. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
2. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
3. ข้ำพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
4. ผักแพวแดง	<i>Persicaria odorata</i> (Lour.) Soják	X
5. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
6. ชิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
7. ผักชีล้อม	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
8. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
9. หัวหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	X
10. มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	X
11. พิลั่งกาสา	<i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	/
ตำรับยา 74 ยามหาจักรใหญ่		
1. กระพังโหม	<i>Paederia linearis</i> Hook.f.	X
2. ยาดำสะตุ (ว่านหางจระเข้)	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	X
3. โกรฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.)	X
4. โกรฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
5. โกรฐพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
6. โกรฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
7. โกรฐกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
8. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
9. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
10.เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
11.เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
12.เทียนยาวพาดิ	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	X
13.สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
14.สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
15.มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
16.ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
17.ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
18.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
19.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
20.ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	X
21.โหระพา	<i>Ocimum basilicum</i> L.	X
22.ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
23.สารส้มสะตุ		
24.ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
25.กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
ตำรับยา 75 ยามหานิลแห่งทอง		
1. สะบ้ามอญ	<i>Entada rheedei</i> Spreng.	X
2. หวายตะค้า	<i>Calamus longisetus</i> Griff.	X
3. มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	/
4. มะคำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	/
5. สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.	/
6. จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	/
7. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
8. พิมเสน	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	X
9. ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	/
ตำรับยา 76 ยาสตรีหลังคลอด		
1. แกแล	<i>Maclura cochinchinensis</i> (Lour.) Corner	/
2. ขนุน	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	/
3. ว่านชักมดลูก	<i>Curcuma zanthorrhiza</i> Roxb.	X
4. ฟางเสน	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	/
5. สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	X
6. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
7. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
8. โกรฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	X
9. กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Salacia chinensis</i> L.	/
10.พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
11.ข้าวพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	/
12.คำฝอย	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	X
13.มะลิ	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	/
14.พิทูล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	/
15.บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
16.สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	/
17.บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
ตำรับยา 77 ยาสหัตถารา		
1. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
2. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
3. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
4. หัตถ์คุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
5. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
6. ทองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh	/
7. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
8. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
9. ดอกจันทร์ ลูกจันทร์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
10.เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
11.เทียนตาดักแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
12.มหาหิงคุ์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	X
13.เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	X
14.เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
15.จิงจ้อ	<i>Camonea vitifolia</i> (Burm.f.) A.R.Simões & Staples	X
16.เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
17.โกลู๊กักกรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	X
18.โกลู๊กเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
19.โกลู๊ก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	X
20.โกลู๊กพุงปลา	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	X
ตำรับยา 78 ยาสารสกัดเถาวัลย์เปรียง		

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	/
ตำรับยา 79-80 ยาผสมเถาวัลย์เปรียง สูตรตำรับที่ 1 และ 2		
1. เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	/
2. ดอกหิน (มะตุ๊ก)	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.	/
3. ดอกใส (ชั้นทองพยับบาท)	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	/
4. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
ตำรับยา 81 ยาหัวดอกขาว		
หัวดอกขาว	<i>Vernonia cinerea</i> (L.) Less.	X
ตำรับยา 82 ยาแก้ลมแก้เส้น		
1. พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	X
2. กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
3. เจตมูลเพลิง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
4. ชিং	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	X
5. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
6. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
7. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
ตำรับยา 83 ยาแก้ลมอัมพฤกษ์		
1. ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	X
2. ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	X
3. ข่า	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	/
4. กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	X
5. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
6. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
7. ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
8. ผักเสี้ยนผี	<i>Cleome viscosa</i> L.	X
9. ทองหลาง	<i>Erythrina fusca</i> Lour.	X
10. กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.	/
11. กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.	/
ตำรับยา 84 ยาตรีเษรมาศ		
1. ผินตัน	<i>Jatropha multifida</i> L.	X
2. บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	/
3. มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	/

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
ตำรับยา 85 ยาตรีฟักัด		
1. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
2. สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	/
3. มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	X
4. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
5. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
6. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
7. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
ตำรับยา 86 ยาทำลายพระสุเมรุ		
1. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
2. หัสศุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
3. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Prest	/
4. สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	X
5. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
6. บุกรอ	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	X
7. เจตมูลเพลิง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
8. กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
9. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
10.เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
11.เทียนตาตั๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
12.เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
13.เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
14.เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
15.โกฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
16.โกฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	X
17.ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X
18.ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
19.กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
20.กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
21.ลูกจันทน์ ดอกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
ตำรับยา 87 ยาบรรเทาโรคผิวหนัง		
1. เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	X

รายชื่อสมุนไพรในตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
2. เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	X
3. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
4. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
5. ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	/
6. โกงฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	X
7. ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	/
ตำรับยา 88 ยาคุขไสยาสน์		
1. กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
2. ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	X
3. ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	X
4. พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	X
5. บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	/
6. ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
7. โกงฐกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	X
8. เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	X
9. สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	/
10. หัสศุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
11. สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	/
12. การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	/
ตำรับยา 89 ยาอภัยสาลี		
1. หัสศุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	X
2. พริกไทยล่อน	<i>Piper nigrum</i> L.	X
3. จันทน์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
4. เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	X
5. บุกรอ	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	X
6. สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	/
7. สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	X
8. เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	X
9. เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	X
10. เทียนตาตุ๊กแตน	<i>Anethum graveolens</i> L.	X
11. เทียนขาว	<i>Cuminum cyminum</i> L.	X
12. โกงฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	X
13. โกงฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.)	X
14. ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	X

รายชื่อสมุนไพรใน ตำรับยา	ชื่อวิทยาศาสตร์	พบ (✓) ไม่พบ (X) ในสวน
15. กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	X
16. กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	X
17. ดอกจันทร์ ลูกจันทร์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	X
18. พิลั่งกาสา	<i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	/
ตำรับยา 90 ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากช่อดอก ซึ่งยามี delta-9 tetrahydrocannabinol (THC) 2.0 mg/ml		
กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
ตำรับยา 91 ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากราก ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ดอก และเมล็ด		
กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
ตำรับยา 92 ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี cannabidiol (CBD) delta-9 tetrahydrocannabinol 100 mg/ml และมี delta-9 tetrahydrocannabinol (THC) ในอัตราส่วนที่ CBD:THC มากกว่าหรือเท่ากับ 20:1		
กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	X
ตำรับยา 93 ยาสารสกัดฟ้าทะลายโจร		
ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X
ตำรับยา 94 ยาจากผงฟ้าทะลายโจร		
ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	X

สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์

สวนสมุนไพรเพื่อการศึกษาและเรียนรู้

สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์เป็นส่วนหนึ่งของ “พิพิธภัณฑสถานและศูนย์ฝึกอบรมการแพทย์แผนไทย” หรือปัจจุบันใช้ชื่อว่า “พิพิธภัณฑสถานสาธารณสุขและการแพทย์ไทย” ทั้งนี้เพราะภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้นเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ การบำบัดรักษาความเจ็บป่วย การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ด้วยสมุนไพรและยาจากสมุนไพร ดังนั้น แพทย์แผนไทยและชาวบ้านจึงต้องรู้จักสมุนไพรที่มีอยู่ในธรรมชาติเป็นอย่างดี จึงจะสามารถนำมาปรุงยาและอาหารเพื่อการดูแลสุขภาพและเยียวยาความเจ็บป่วยได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิผล

สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์จึงเป็น **พิพิธภัณฑสถานการแพทย์แผนไทยที่รวบรวมพืชสมุนไพรที่มีชีวิตและรวบรวมองค์ความรู้ของพืชสมุนไพรที่นำมาเป็นยาจากสมุนไพรประเภทต่างๆ** สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์จึงเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพร ดังนี้

- 7.1 สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์รวบรวมสมุนไพรทั้งหมด 301 พันธุ์ จากจำนวนที่ปลูกทั้งหมดกว่า 617 ต้น ตามตารางที่ 2.1 และ 2.2
- 7.2 สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์มีสมุนไพรจำนวน 103 พันธุ์ที่ใช้เป็นตำรับยาสามัญประจำบ้าน ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556 (สมุนไพรตามตำรับยาสามัญประจำบ้านมีจำนวน 337 ชนิด) ตามตาราง 4.1
- 7.3 สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์มีสมุนไพรจำนวน 22 พันธุ์ที่ใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานมีจำนวน 67 ชนิด) ตามตาราง 5.1
- 7.4 สวนสมุนไพรเทวะเวสร์มณีย์มีสมุนไพรจำนวน 71 พันธุ์ ที่ใช้ในตำรับยาจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564 (ตำรับยาจากสมุนไพร 94 ตำรับ ประกอบด้วยพืชสมุนไพรจำนวน 234 ชนิด) ตามตารางที่ 6.1

ตาราง 7.1 แสดงรายชื่อสมุนไพรทั้งสิ้น 568 ชนิด/พันธุ์ที่มีความสำคัญ โดยเป็น

หมายเลข 1 สมุนไพรที่มีการรวบรวมปลูกในสวนสมุนไพรเทวะเวสม์สมัยปัจจุบัน จำนวน 301 พันธุ์

หมายเลข 2 สมุนไพรที่ใช้ในตำรับยาสามัญประจำบ้าน ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556 จำนวน 337 ชนิด

หมายเลข 3 สมุนไพรที่ใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐานจำนวน 67 ชนิด

หมายเลข 4 สมุนไพรที่ใช้ในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564 (จำนวน 94 ตำรับ ประกอบด้วยพืชสมุนไพรจำนวน 234 ชนิด)

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
1	กรรณิการิ	<i>Nyctanthes arbor-tristis</i> L.	2
2	กรวยป่า	<i>Casearia grewifolia</i> Vent.	1
3	กระจับ	<i>Trapa natans</i> L.	2, 4
4	กระเจี๊ยบแดง	<i>Hibiscus sabdariffa</i> L.	2, 3, 4
5	กระเจียว	<i>Curcuma sessilis</i> Gage	1
6	กระชาย	<i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	2, 3, 4
7	กระดอม	<i>Trichosanthes costata</i> Blume	2, 4
8	กระดังงา กระดังงาไทย	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook.f. & Thomson	2, 4
9	กระดังงาจีน การะเวก	<i>Artabotrys siamensis</i> Miq.	1
10	กระดาดแดง กระดาดขาว	<i>Alocasia macrorrhizos</i> (L.) G.Don	1, 2, 4
11	กระดุกไก่อดำ	<i>Justicia valida</i> Ridl.	1, 4
12	กระโดน	<i>Careya arborea</i> Roxb.	2
13	กระถินณรงค์	<i>Acacia auriculiformis</i> A.Cunn. ex Benth.	1
14	กระทงลาย	<i>Celastrus paniculatus</i> Willd.	1
15	กระท้อน	<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.	2
16	กระท่อม	<i>Mitragyna speciosa</i> Korth.	1
17	กระทิง	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.	1, 2
18	กระทุ่มนา	<i>Mitragyna diversifolia</i> (Wall. ex G.Don) Havil.	1
19	กระทือ	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	4
20	กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	2, 3, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
21	กระเทียมเถา	<i>Mansoa alliacea</i> (Lam.) A.H.Gentry	1
22	กระบก	<i>Irvingia malayana</i> Oliv. ex A.W.Benn.	1
23	กระป้อเจ็ดตัว	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.	1
24	กระเบา กระเบา ^{น้ำ} กระเบาใหญ่	<i>Hydnocarpus castaneus</i> Hook.f. & Thomson	1, 2
25	กระเบาหลัก	<i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King	1
26	กระเบียน	<i>Ceriscoides turgida</i> (Roxb.) Tirveng.	2
27	กระพังโหม	<i>Paederia foetida</i> L.	2
28	กระพังโหม	<i>Paederia linearis</i> Hook.f.	2, 4
29	กระพีเขาควาย	<i>Dalbergia cultrata</i> T.S.Ralph	2
30	กระพีจั่น	<i>Millettia brandisiana</i> Kurz	1
31	กระลำพัก (ตาตุ่มทะเล)	<i>Excoecaria agallocha</i> L.	2, 4
32	กระลำพัก (สลัดไต่ป่า)	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	2, 4
33	กระวาน	<i>Wurfbainia testacea</i> (Ridl.) Škorničk. & A.D.Poulsen	2, 3, 4
34	กระหนาย จำปาเทศ	<i>Pterospermum littorale</i> Craib	1
35	กรูงเขมา	<i>Cissampelos pareira</i> L.	2, 4
36	กฤษณา เนื้อไม้	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte	1, 2, 4
37	กล้วยตึบ	<i>Musa</i> (ABB group) "Kluai Tib"	2, 4
38	กล้วยน้ำว้า	<i>Musa</i> ABB cv. Kluai 'Namwa'	2, 3, 4
39	กล้วยหักมุก	<i>Musa</i> sp. (ABB group) "triploid" cv	4
40	กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst.	2, 4
41	กลิ้งกล่อม	<i>Polyalthia suberosa</i> (Roxb.) Thwaites	1
42	กวาวเครือ	<i>Pueraria mirifica</i> Airy Shaw & Suvat.	1
43	กอมขม	<i>Picrasma javanica</i> Blume	2
44	กะตังใบ	<i>Leea indica</i> (Burm.f.) Merr.	1
45	กะทือ	<i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	2, 3

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
46	กะพังอาด พญามูลเหล็ก	<i>Strychnos lucida</i> R.Br.	1
47	กะเพรา กะเพราขาว กะเพราแดง	<i>Ocimum tenuiflorum</i> L.	2, 3, 4
48	กะเม็ง	<i>Eclipta prostrata</i> (L.) L.	4
49	กันเกรา	<i>Cyrtophyllum fragrans</i> (Roxb.) DC.	1, 2
50	กัญชา	<i>Cannabis sativa</i> L.	4
51	กัญชาเทศ	<i>Leonurus glaucescens</i> Bunge	4
52	ก้างปลาขาว	<i>Flueggea virosa</i> (Roxb. ex Willd.) Royle	2
53	ก้างปลาแดง	<i>Phyllanthus reticulatus</i> Poir.	1, 2
54	กำจัด (พริกหอม)	<i>Zanthoxylum rhetsa</i> (Roxb.) DC.	2
55	กานพลู	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry	2, 3, 4
56	กำยาน (กำยานสุมาตรา)	<i>Styrax benzoin</i> Dryand.	2, 4
57	กำยาน กำยานญวน	<i>Styrax tonkinensis</i> (Pierre) Craib ex Hartwich	4
58	การบูร	<i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J.Presl	1, 4
59	การะเกดต่าง	<i>Pandanus tectorius</i> Parkinson ex Du Roi	1
60	กำลังช้างสาร ช้างน้ำ	<i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.	1, 2
61	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray	1, 4
62	กำลังเสือโคร่ง	<i>Betula alnoides</i> Buch.-Ham. ex D.Don (ภาคเหนือ) <i>Ziziphus attopensis</i> Pierre (ภาคอีสาน)	2
63	กำลังหนุमान	<i>Dracaena conferta</i> Ridl.	2
64	กาหลง	<i>Bauhinia acuminata</i> L.	1
65	กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Salacia chinensis</i> L.	1, 4
66	กุ่มน้ำ	<i>Crateva religiosa</i> G.Forst.	1, 2, 4
67	กุ่มบก	<i>Crateva adansonii</i> DC.	1, 2, 4
68	เก็กฮวย	<i>Chrysanthemum indicum</i> L.	2, 4
69	เกด	<i>Manilkara hexandra</i> (Roxb.) Dubard	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
70	เกล็ดสะระแห่น	<i>Mentha x villosa</i> Huds.	2
71	เกาลัดไทย	<i>Sterculia monosperma</i> Vent.	1
72	แกแล	<i>Maclura cochinchinensis</i> (Lour.) Corner	1, 4
73	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	1, 2
74	แก้วเจ้าจอม	<i>Guaiacum officinale</i> L.	1
75	โกโก้	<i>Theobroma cacao</i> L.	1
76	โกฐกระดูก	<i>Dolomiaea costus</i> (Falc.) Kasana & A.K.Pandey	2, 4
77	โกฐกั๊กกรา	<i>Pistacia chinensis</i> subsp. <i>integerrima</i> (J.L.Stewart) Rech.f.	2, 4
78	โกฐก้านพร้าว	<i>Picrorhiza kurroa</i> Royle ex Benth.	2, 4
79	โกฐเขมา	<i>Atractylodes lancea</i> (Thunb.) DC.	2, 4
80	โกฐจุฬาลัมพา	<i>Artemisia annua</i> L.	2, 4
81	โกฐขุขาวมั่งสี	<i>Nardostachys jatamansi</i> (D.Don) DC.	2, 4
82	โกฐเชียง	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch	2, 4
83	โกฐน้ำเต้า	<i>Rheum palmatum</i> L.	2, 4
84	โกฐพุงปลา (Terminalia Gall)	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	2, 4
85	โกฐสอ	<i>Angelica dahurica</i> (Hoffm.) Benth. & Hook.f. ex Franch. & Sav.	2, 4
86	โกฐหัวบัว	<i>Oreocome striata</i> (DC.) Pimenov & Kljuykov	2, 4
87	ขนุน กรัก (แก่นขนุน)	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	1, 2, 4
88	ขมิ้นเครือ แห่ม	<i>Arcangelisia flava</i> (L.) Merr.	1, 2, 4
89	ขมิ้นชัน ขมิ้น	<i>Curcuma longa</i> L.	1, 2, 3, 4
90	ขมิ้นอ้อย	<i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	2, 4
91	ขยันทัน	<i>Lysiphyllum strychnifolium</i> (Craib) A.Schmitz	1
92	ขลุ้	<i>Pluchea indica</i> (L.) Less.	2, 3
93	ขอบชะนางขาว	<i>Gonostegia pentandra</i> (Roxb.) Miq.	4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
	ขอบชะนางแดง		
94	ช่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	1
95	ชันทองพญาบาท	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	1, 2
96	ข่า ข่าใหญ่	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	1, 2, 3, 4
97	ขางปอยหนู	<i>Acalypha</i> sp.	1
98	ข่าต้น	<i>Cinnamomum ilicioides</i> A.Chev.	1, 2, 4
99	ข่าตาแดง	<i>Alpinia siamensis</i> K.Schum.	2
100	ขานาง	<i>Homalium tomentosum</i> (Vent.) Benth.	1
101	ข่าลิง	<i>Alpinia conchigera</i> Griff.	2
102	ข้าวกล้อง	<i>Oryza sativa</i> L.	3
103	ข้าวโพด	<i>Zea mays</i> L.	2
104	ข้าวเย็นใต้	<i>Premna herbacea</i> Roxb.	2
105	ข้าวเย็นใต้	<i>Smilax glabra</i> Roxb.	2
106	ข้าวเย็นเหนือ	<i>Smilax corbularia</i> Kunth	2
107	ข้าวสาร	<i>Cynanchum pulchellum</i> (Wall.) Liede & Khanum	2, 4
108	ข้าหลวงหลังลาย	<i>Asplenium nidus</i> L.	1
109	ขิง	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe	2, 3, 4
110	ขิงแห้ง	<i>Zingiber ligulatum</i> Roxb.	2, 4
111	ขี้กาขาว	<i>Trichosanthes pilosa</i> Lour.	2, 4
112	ขี้กาแดง	<i>Trichosanthes scabra</i> Lour.	2, 4
113	ขี้ครอก	<i>Urena lobata</i> L.	2
114	ขี้เหล็ก	<i>Senna siamea</i> (Lam.) H.S.Irwin & Barneby	1, 2, 3
115	ขี้ฮ้าย	<i>Terminalia triptera</i> Stapf	2, 4
116	เข็ม	<i>Ixora chinensis</i> Lam.	1
117	เข็มขาว	<i>Ixora lucida</i> R.Br. ex Hook. f.	1
118	เขยตาย	<i>Glycosmis pentaphylla</i> (Retz.) DC.	1, 2

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
119	ไข่ม่ม	<i>Vitex glabrata</i> R.Br.	1, 2
120	คองคาเดียด	<i>Arfeuillea arborescens</i> Pierre ex Radlk.	1, 2
121	คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	2, 4
122	คนทีเขมา	<i>Vitex negundo</i> L.	2
123	คนทีสอ	<i>Vitex trifolia</i> L.	1, 2
124	คล้า	<i>Ctenanthe lubbersiana</i> (É.Morren) Eichler ex Petersen	1
125	คัตเค้าเครือ	<i>Oxyceros horridus</i> Lour.	1
126	คันทรง	<i>Colubrina asiatica</i> (L.) Brongn.	1
127	คำไทย คำแสด	<i>Bixa orellana</i> L.	2, 3, 4
128	คำมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.	1
129	คำฝอย	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	3, 4
130	คูน ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L.	1, 2, 3, 4
131	เครือเขามวก สร้อยสุมาลี	<i>Urceola laevigata</i> (Juss.) D.J.Middleton & Livsh.	1
132	แค	<i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	2, 4
133	แคขาว	<i>Dolichandrone serrulata</i> (Wall. ex DC.) Seem.	1
134	แคฝรั่ง	<i>Gliricidia sepium</i> (Jacq.) Kunth	1
135	โคกกระสุน	<i>Tribulus terrestris</i> L.	2
136	โคกกระออม	<i>Cardiospermum halicacabum</i> L.	2
137	โคกลาน	<i>Mallotus repandus</i> (Rottler) Müll.Arg.	1, 2, 4
138	งา	<i>Sesamum indicum</i> L.	2
139	जू	<i>Bombax ceiba</i> L.	2
140	จักรนารายณ์	<i>Gynura divaricata</i> (L.) DC.	2
141	จันทง	<i>Diospyros dasyphylla</i> Kurz	1
142	จันทน์ขาว	<i>Santalum album</i> L.	2, 4
143	จันทน์ขาว จันทนา	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.	1, 2, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
144	จันทน์ชะมด จันทน์หอม	<i>Mansonia gagei</i> J.R.Drumm.	1, 2, 4
145	จันทน์แดง	<i>Dracaena cambodiana</i> Pierre ex Gagnep.	1, 2, 4
146	จันทน์แดง จันทน์ผา	<i>Dracaena cochinchinensis</i> (Lour.) S.C.Chen	1, 2, 4
147	จันทน์เทศ ดอกจันทน์ ลูกจันทน์	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.	2, 4
148	จันทน์แปดกลีบ	<i>Illicium verum</i> Hook.f.	2
149	จำปา	<i>Magnolia champaca</i> (L.) Baill. ex Pierre	1, 2, 4
150	จำปี	<i>Magnolia × alba</i> (DC.) Figlar	2
151	จามจุรี	<i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.	1, 2
152	จิกเล จิกทะเล	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz	1, 2
153	จิกสวน	<i>Barringtonia racemosa</i> (L.) Spreng.	1
154	เจตพังคี เปล้าน้ำเงิน	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	1, 2, 4
155	เจตมูลเพลิงแดง	<i>Plumbago indica</i> L.	2, 4
156	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax	2, 4
157	เฉียงพร้านางแอ	<i>Carallia brachiata</i> (Lour.) Merr.	1, 2
158	ชบา	<i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.	1, 2
159	ชบาหนู	<i>Malvaviscus arboreus</i> Dill. ex Cav.	1
160	ชมนาด	<i>Vallaris glabra</i> (L.) Kuntze	1
161	ชมพูพันธุ์ทิพย์	<i>Tabebuia rosea</i> (Bertol.) Bertero ex A.DC.	1
162	ช้องแมว	<i>Gmelina philippensis</i> Cham.	1
163	ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb. ex Choisy	1
164	ชะลูด	<i>Alyxia reinwardtii</i> Blume	2, 4
165	ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	2, 4
166	ชะเอมไทย	<i>Albizia myriophylla</i> Benth.	1, 4
167	ชา	<i>Camellia sinensis</i> (L.) Kuntze	2
168	ชาข่อย	<i>Acalypha kerrii</i> Craib	1
169	ชาดัด	<i>Ehretia microphylla</i> Lam.	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
170	ข้าพดู	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	1, 2, 4
171	ขำมะเลียง	<i>Lepisanthes fruticosa</i> (Roxb.) Leenh.	1
172	ชิงช้าชาลี	<i>Tinospora baenzigeri</i> Forman	2
173	ชิงชี่	<i>Capparis micracantha</i> DC.	2, 4
174	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	1, 2, 3, 4
175	ชุมเห็ดไทย	<i>Senna tora</i> (L.) Roxb.	3
176	เซอร์ีบราซิล	<i>Eugenia brasiliensis</i> Lam.	1
177	เขียด	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	1
178	ชิก (มะรุมป่า)	<i>Dalbergia parviflora</i> Roxb.	2, 4
179	ดองดึง	<i>Gloriosa superba</i> L.	2, 4
180	ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl	2, 3, 4
181	ดูกลไ้ (ขันทองพญาบาท)	<i>Suregada multiflora</i> (A.Juss.) Baill.	4
182	ดูกลหิน (มะดูกล)	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.	4
183	เดือย	<i>Coix lacryma-jobi</i> L.	2
184	โตไม่รู้ล้ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	2, 4
185	ตรีชวา	<i>Nicotaba betonica</i> (L.) Lindau	1
186	ดองแตก	<i>Baliospermum solanifolium</i> (Burm.) Suresh	1, 2, 4
187	ต้อยดึง	<i>Ruellia tuberosa</i> L.	2
188	ต้อยดึงญี่ปุ่น ต้อยดึงฝรั่ง	<i>Ruellia simplex</i> C.Wright	1
189	ตะโกนา	<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz	1
190	ตะโกสวน	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel.	1
191	ตะขบควาย	<i>Flacourtia jangomas</i> (Lour.) Raeusch	1
192	ตะขบฝรั่ง	<i>Muntingia calabura</i> L.	1
193	ตะเคียน ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.	1
194	ตะไคร้	<i>Cymbopogon citratus</i> (DC.) Stapf	2, 3, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
195	ตะแบกเลือด	<i>Terminalia corticosa</i> Pierre ex Craib & Hutch.	1
196	ตะลิงปลิง	<i>Averrhoa bilimbi</i> L.	1
197	ต้นหยง	<i>Libidibia coriaria</i> (Jacq.) Schltdl.	1
198	ตบแต่น้อย	<i>Polyalthia debilis</i> (Pierre) Finet & Gagnep.	2
199	ตบแต่ว่าใหญ่	<i>Diospyros ehretioides</i> Wall. ex G.Don	2
200	ตานขโมย ตาลทั้งห้า	<i>Apostasia nuda</i> R.Br.	2
201	ตานหม่อน ตาลทั้งห้า	<i>Tarlmounia elliptica</i> (DC.) H.Rob., S.C.Keeley, Skvarla & R.Chan	2, 4
202	ตาลดำ ตานทั้งห้า	<i>Diospyros montana</i> Roxb.	2
203	ตาลโตนด ตานทั้งห้า ตาล	<i>Borassus flabellifer</i> L.	2
204	ตาลเสี้ยน ตานทั้งห้า	<i>Dendrobium indivisum</i> (Blume) Miq.	2
205	ตำลึง	<i>Coccinia grandis</i> (L.) Voigt	2, 3
206	ตาเสือ	<i>Aphanamixis polystachya</i> (Wall.) R.Parker	1
207	ตีนเป็ดน้ำ	<i>Cerbera odollam</i> Gaertn.	1, 2
208	เตยต่าง	<i>Pandanus tectorius</i> Parkinson ex Du Roi	1
209	เตยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb. ex Lindl.	2, 3
210	เต่าร้าง	<i>Caryota urens</i> L.	1
211	ถอบแถบเครือ	<i>Connarus semidecandrus</i> Jack	2
212	ถั่วเขียว	<i>Vigna radiata</i> (L.) R.Wilczek	2
213	ถั่วพู	<i>Psophocarpus tetragonolobus</i> (L.) DC.	2, 3
214	ถั่วเหลือง	<i>Glycine max</i> (L.) Merr.	3
215	เถาไฟ	<i>Phanera integrifolia</i> (Roxb.) Benth.	1
216	เถาหมกขาว	<i>Urceola minutiflora</i> (Pierre) D.J.Middleton	2, 4
217	เถาหมกแดง	<i>Hunteria zeylanica</i> (Retz.) Gardner ex Thwaites	2, 4
218	เถาเมื่อย	<i>Gnetum montanum</i> Markgr.	2

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
219	เถาวัลย์เปรียง	<i>Brachypterum scandens</i> (Roxb.) Miq.	1, 2, 4
220	เถาเอ็นอ่อน	<i>Cryptolepis buchananii</i> R.Br. ex Roem. & Schult.	1, 2, 4
221	ทองกวาว	<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Kuntze	1
222	ทองพันชั่ง	<i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	1, 2, 3, 4
223	ทองหลางใบมน ทองหลาง	<i>Erythrina fusca</i> Lour.	2, 4
224	ทับทิม	<i>Punica granatum</i> L.	1, 2, 3, 4
225	ทึงถ่อน	<i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.	1
226	ทิวา	<i>Cestrum auriculatum</i> L'Hér.	1
227	หุ้มฟ้า	<i>Alstonia macrophylla</i> Wall. ex G.Don	1
228	เทพทาร์	<i>Cinnamomum parthenoxylon</i> (Jack) Meisn.	2
229	เท้าชายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore	1, 2
230	เทียน เทียนบ้าน	<i>Impatiens balsamina</i> L.	2, 3, 4
231	เทียนกิ่ง	<i>Lawsonia inermis</i> L.	1, 2
232	เทียนเกล็ดหอย	<i>Plantago ovata</i> Forssk.	2, 4
233	เทียนขาว ยี่หระ	<i>Cuminum cyminum</i> L.	2, 4
234	เทียนข้าวเปลือก	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	1, 2, 4
235	เทียนดำ	<i>Nigella sativa</i> L.	2, 4
236	เทียนแดง	<i>Lepidium sativum</i> L.	2, 4
237	เทียนตากบ	<i>Carum carvi</i> L.	2, 4
238	เทียนตาดักแตน ผักชีลา ผักชีลาว	<i>Anethum graveolens</i> L.	2, 4
239	เทียนยาวพาลี	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague	2, 4
240	เทียนสัตตบุษย์	<i>Pimpinella aromatica</i> M.Bieb.	1, 2, 4
241	เทียนหยด	<i>Duranta erecta</i> L.	1
242	ไทรย้อย ไทร ไฮ ไทรย้อยใบแหลม	<i>Ficus benjamina</i> L.	1, 2
243	นนทรี	<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex K.Heyne	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
244	นมแมว	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders	1
245	น้อยหน่า	<i>Annona squamosa</i> L.	1, 2, 3, 4
246	น้อยโหน่ง	<i>Annona mucosa</i> Jacq.	1
247	นางแลว	<i>Aspidistra</i> sp.	1
248	นาวน้ำ	<i>Artabotrys spinosus</i> Craib	1
249	น้ำดอกไม้เทศ	<i>Rosa x damascena</i> Herrm.	4
250	น้ำเต้า	<i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl.	2
251	น้ำเต้าต้น	<i>Crescentia cujete</i> L.	1
252	นิโครธ	<i>Ficus benghalensis</i> L.	1, 2
253	นระพูสี	<i>Tacca chantrieri</i> André	2, 4
254	โนรา	<i>Hiptage benghalensis</i> (L.) Kurz	1
255	บวบเหลี่ยม	<i>Luffa acutangula</i> (L.) Roxb.	2
256	บ๊วย	<i>Prunus mume</i> (Siebold) Siebold & Zucc.	4
257	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thomson	2, 3, 4
258	บันไดลิง กระเดื่อง	<i>Phanera scandens</i> (L.) Lour. ex Raf.	1
259	บัวขม	<i>Nymphaea lotus</i> L. var. <i>pubescens</i> Hook.f. & Th.	2, 4
260	บัวจกกลนี	<i>Nymphaea siamensis</i> Puripany.	2, 4
261	บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urb.	2, 3, 4
262	บัวเผื่อน	<i>Nymphaea nouchali</i> Burm.f.	2, 4
263	บัวสวรรค์	<i>Gustavia gracillima</i> Miers	1
264	บัวสาย	<i>Nymphaea lotus</i> L.	1
265	บัวหลวง	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.	1, 2, 4
266	บานไม่รู้โรยดอกขาว	<i>Gomphrena globosa</i> L.	2
267	บุก (บุกคางคก)	<i>Amorphophallus paeoniifolius</i> (Dennst.) Nicolson	2, 4
268	บุกรอ	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
269	บุนนาค	<i>Mesua ferrea</i> L.	1, 2, 4
270	บุหงาส่าหรี	<i>Citharexylum spinosum</i> L.	1
271	เบญจกานี	<i>Quercus infectoria</i> G.Olivier	2, 4
272	โบทัน (ใบแบน)	<i>Epiphyllum hookeri</i> Haw.	1
273	ใบเงิน ใบทอง ใบนาค	<i>Graptophyllum pictum</i> (L.) Griff.	1
274	ปรงทะเล	<i>Acrostichum aureum</i> L.	1
275	ประดู่ ประดู่บ้าน ประดู่กิ่งอ่อน	<i>Pterocarpus indicus</i> Willd.	1
276	ประดู่แดง	<i>Barnebydendron riedelii</i> (Tul.) J.H.Kirkbr.	1
277	ประทัดใหญ่	<i>Quassia amara</i> L.	1
278	ประยงค์	<i>Aglaia odorata</i> Lour.	1
279	ปรง ปรงู	<i>Alangium indochinense</i> W.J.de Wilde & Duyfjes	1
280	ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	2, 3, 4
281	ปอกระสา	<i>Broussonetia papyrifera</i> (L.) L'Hér. ex Vent.	1
282	ปอบิด	<i>Helicteres isora</i> L.	2
283	ปีกไก่ดำ	<i>Justicia gendarussa</i> Burm.f.	1
284	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f.	1,
285	ปีบทอง (กาสะลองคำ)	<i>Mayodendron igneum</i> (Kurz) Kurz	1
286	เปราะป่า	<i>Kaempferia roscoeana</i> Wall.	2
287	เปราะหอม	<i>Kaempferia galanga</i> L.	2, 4
288	เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> H.Ohba	1, 2
289	เปล้าใหญ่	<i>Croton persimilis</i> Müll.Arg.	1, 2
290	ผักกระฉอม	<i>Limnophila rugosa</i> (Roth) Merr.	2, 4
291	ผักกาดน้ำ (หญ้าเอ็นยัด)	<i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>	2
292	ผักโขมหัด	<i>Amaranthus viridis</i> L.	2
293	ผักโขมหิน	<i>Boerhavia diffusa</i> L.	2

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
294	ผักชี	<i>Coriandrum sativum</i> L.	2, 4
295	ผักชีล้อม	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	2, 4
296	ผักชีลา	<i>Anethum graveolens</i> L.	4
297	ผักไชยยา	<i>Cnidocolus aconitifolius</i> subsp. <i>aconitifolius</i>	1
298	ผักบุ้งทะเล	<i>Ipomoea pes-caprae</i> (L.) R.Br.	3
299	ผักแพวแดง	<i>Persicaria odorata</i> (Lour.) Soják	2, 4
300	ผักเสี้ยนผี	<i>Cleome viscosa</i> L.	2, 4
301	ผักหวานบ้าน	<i>Breynia androgyna</i> (L.) Chakrab. & N.P.Balakr.	1, 2
302	ไผ่คั้นร่วม	<i>Bambusa</i> sp.	1
303	ไผ่ป่า	<i>Bambusa bambos</i> (L.) Voss	2, 4
304	ไผ่ฟิลิปปินส์	<i>Dracaena surculosa</i> Lindl.	1
305	ไผ่ไร่	<i>Gigantochloa albociliata</i> (Munro) Kurz	1
306	ฝรั่ง	<i>Psidium guajava</i> L.	1, 2, 3
307	ฝาง	<i>Biancaea sappan</i> (L.) Tod.	1, 2, 3, 4
308	ฝ้ายแดง	<i>Gossypium arboreum</i> L.	2
309	ผื่นต้น	<i>Jatropha multifida</i> L.	2, 4
310	แฝกหอม หญ้าแฝก	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	1, 2, 4
311	พญากาสัก	<i>Leea macrophylla</i> Roxb. ex Hornem.	1
312	พญาอ เสลดพังพอนตัวเมีย	<i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	1, 2, 3
313	พญากระเจาะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson	1, 2
314	พญารากขาว	<i>Desmoscelis villosa</i> (Aubl.) Naudin	2, 4
315	พญาไร้ใบ	<i>Euphorbia tirucalli</i> L.	1
316	พระจันทร์ครึ่งซีก	<i>Lobelia chinensis</i> Lour.	2
317	พริก	<i>Capsicum annum</i> L., <i>Capsicum frutescens</i> L.	4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
318	พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	1, 2, 4
319	พริกหาง	<i>Piper cubeba</i> L.f.	2
320	พลองกินลูก	<i>Memecylon ovatum</i> Sm.	1
321	พลองเหมือด	<i>Memecylon edule</i> Roxb.	1
322	พลับจิ้น	<i>Diospyros kaki</i> L.f.	2
323	พลับพลึง	<i>Crinum asiaticum</i> L.	1
324	พลับพลึงตีนเป็ด	<i>Hymenocallis littoralis</i> (Jacq.) Salisb.	1
325	พลู	<i>Piper betle</i> L.	2, 3, 4
326	พลูแก่	<i>Piper wallichii</i> (Miq.) Hand.-Mazz.	2
327	พวงคราม	<i>Petrea volubilis</i> L.	1
328	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G.Don	1
329	พันจ๋า	<i>Vatica odorata</i> (Griff.) Symington	1
330	พิกุล	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	1, 2, 4
331	พิมเสนต้น	<i>Pogostemon cablin</i> (Blanco) Benth.	2, 4
332	พิลังกาสง	<i>Ardisia elliptica</i> Thunb. <i>Ardisia polycephala</i> Wall. ex A.DC.	1, 2, 4
333	พิษนาศน์	<i>Sophora exigua</i> Craib	2, 4
334	พุงทะเลลาย (สำรอง)	<i>Scaphium macropodum</i> (Miq.) Beumée ex K.Heyne	2
335	พุดจีบ	<i>Tabernaemontana divaricata</i> (L.) R.Br. ex Roem. & Schult.	1
336	พุดชมพู	<i>Kopsia fruticosa</i> (Roxb.) A.DC.	1
337	พุดซ้อน	<i>Gardenia jasminoides</i> J.Ellis	1
338	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	1, 2, 3, 4
339	เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	2, 4
340	แพงพวยน้ำ	<i>Ludwigia adscendens</i> (L.) H.Hara	2
341	โพ โปศรัมหาโพ	<i>Ficus religiosa</i> L.	1,

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
342	โพลทะเล	<i>Thespesia populnea</i> (L.) Sol. ex Corrêa	1,
343	ไพล	<i>Zingiber purpureum</i> Roscoe	2, 3, 4
344	ฟักข้าว	<i>Momordica cochinchinensis</i> (Lour.) Spreng.	2
345	ฟักทอง	<i>Cucurbita moschata</i> Duchesne	3
346	ฟ้าทะลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	2, 3, 4
347	เฟื่องฟ้า	<i>Bougainvillea</i> spp.	1
348	มดยอบ	<i>Commiphora myrrha</i> (T.Nees) Engl.	4
349	มหาสดำ	<i>Gymnosphaera podophylla</i> (Hook.) Copel.	2, 4
350	มหาหิงคุ์	<i>Ferula assa-foetida</i> L.	2, 4
351	มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	2, 4
352	มะกล่ำเครือ มะกล่ำตาหนู	<i>Abrus precatorius</i> L.	2,
353	มะกล่ำต้น มะกล่ำช้าง	<i>Adenantha pavonina</i> L.	1, 2
354	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	1, 2, 4
355	มะกา	<i>Bridelia ovata</i> Decne.	1, 2, 4
356	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	1, 3
357	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.	1, 2, 3, 4
358	มะขามแขก	<i>Senna alexandrina</i> Mill.	2, 3, 4
359	มะขามเทศ	<i>Pithecellobium dulce</i> (Roxb.) Benth.	1
360	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	2, 4
361	มะเขือขื่น	<i>Solanum aculeatissimum</i> Jacq.	2
362	มะคำไก่	<i>Putranjiva roxburghii</i> Wall.	1, 2
363	มะคำดีควาย	<i>Sapindus rarak</i> DC.	1, 2, 3, 4
364	มะคำโมง	<i>Azelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	1
365	มะงั่ว	<i>Citrus medica</i> L.	2, 4
366	มะดัน	<i>Garcinia schomburgkiana</i> Pierre	1, 2
367	มะดูก	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff.	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
368	มะเดื่อ มะเดื่อลิง	<i>Ficus botryocarpa</i> Miq.	1, 4
369	มะเดื่อชุมพร มะเดื่ออุทุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	1, 2
370	มะเดื่อป่อง มะเดื่อปล้อง	<i>Ficus hispida</i> L.f.	1
371	มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Corrêa	1, 2, 4
372	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i> (Christm.) Swingle	1, 2, 3, 4
373	มะนาวเทศ	<i>Triphasia trifolia</i> (Burm.f.) P.Wilson	1
374	มะนาวโห่ (หนามแดง)	<i>Carissa carandas</i> L.	1
375	มะปราง มะปรางหวาน	<i>Bouea macrophylla</i> Griff.	1, 2, 4
376	มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> L.	2, 3
377	มะพลับ	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel.	1,
378	มะเฟือง	<i>Averrhoa carambola</i> L.	1, 2
379	มะแฟน	<i>Protium serratum</i> (Wall. ex Colebr.) Engl.	1
380	มะม่วง	<i>Mangifera indica</i> L.	1,
381	มะเเม่า มะเเม่าช้าง	<i>Antidesma puncticulatum</i> Miq.	1, 2
382	มะยม	<i>Phyllanthus acidus</i> (L.) Skeels	1, 2
383	มะระขี้นก	<i>Momordica charantia</i> L.	2, 4
384	มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	2, 4
385	มะรุมป่า พฤกษ์	<i>Albizia lebbeck</i> (L.) Benth.	1
386	มะละกอ	<i>Carica papaya</i> L.	2, 3
387	มะลิ มะลิลา	<i>Jasminum sambac</i> (L.) Aiton	1, 2, 4
388	มะแว้งเครือ	<i>Solanum trilobatum</i> L.	2, 3, 4
389	มะแว้งต้น	<i>Solanum procumbens</i> Lour.	2, 3, 4
390	มะสัง	<i>Feroniella lucida</i> (Scheff.) Swingle	1
391	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb.) Leenh.	1, 3
392	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Buch.-Ham. <i>Artocarpus thailandicus</i> C.C.Berg	1, 2

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
393	มะฮอกกานี	<i>Swietenia mahagoni</i> (L.) Jacq.	1
394	มะฮอกกานีใหญ่	<i>Swietenia macrophylla</i> King	1
395	มังคุด	<i>Garcinia mangostana</i> L.	2, 3, 4
396	ไม้กระถินโรง	<i>Ficus sarmentosa</i> Buch.-Ham. ex Sm.	1, 4
397	มิกกี้เมาส์	<i>Ochna kirkii</i> Oliv.	1
398	เม่าไขปลา	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	1
399	โมกบ้าน	<i>Wrightia religiosa</i> (Teijsm. & Binn.) Benth. ex Kurz	1
400	โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.	1, 2, 4
401	โมกหลวง	<i>Holarrhena pubescens</i> Wall. ex G.Don	2
402	ไมยราบ	<i>Mimosa pudica</i> L.	2
403	ไม้เท้ายายม่อม	<i>Clerodendrum petasites</i> (Lour.) S.Moore	4
404	ไม้สัก สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.	1, 2
405	ยมหิน	<i>Chukrasia tabularis</i> A.Juss.	1
406	ยอบ้าน	<i>Morinda citrifolia</i> L.	1, 3
407	ยอป่า	<i>Morinda elliptica</i> (Hook.f.) Ridl.	1
408	ยางนา	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb. ex G.Don	1
409	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	1, 2, 3, 4
410	ยี่โถ	<i>Nerium oleander</i> L.	1
411	ยูคาลิปตัส	<i>Eucalyptus globulus</i> Labill.	2
412	แย้มปิ่น บานทน	<i>Strophanthus gratus</i> (Wall. & Hook.) Baill.	1
413	รงทอง	<i>Garcinia hanburyi</i> Hook.f.	2, 4
414	รวงผึ้ง	<i>Schoutenia glomerata</i> King	1
415	รสสุคนธ์	<i>Tetracera indica</i> (Christm. & Panz.) Merr.	1
416	ระกำ	<i>Salacca wallichiana</i> Mart.	2
417	ระย่อม ระย่อมน้อย	<i>Rauvolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz	2, 4
418	รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	1, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
419	รางแดง	<i>Ventilago denticulata</i> Willd.	1, 2
420	ราชดัด	<i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	1, 2, 4
421	รำเพย	<i>Cascabela thevetia</i> (L.) Lippold	1
422	เร่ว	<i>Wurfbainia villosa</i> (Lour.) Škorničk. & A.D.Poulsen	2, 3, 4
423	ลดาวัลย์	<i>Porana volubilis</i> Burm.f.	1
424	ละมุด	<i>Manilkara zapota</i> (L.) P.Royen	1
425	ละมุดสีดา	<i>Manilkara kauki</i> (L.) Dubard	1
426	ลั่นทม ลั่นทมขาว	<i>Plumeria alba</i> L.	1
427	ลั่นทมแดง	<i>Plumeria rubra</i> L.	1
428	ลำเจียก	<i>Pandanus odorifer</i> (Forssk.) Kuntze	2
429	ลำดวน	<i>Uvaria siamensis</i> (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saunders	1, 2
430	ลำพันขาว ลำพันแดง ลำพันหางหมู	<i>Enhalus acoroides</i> (L.f.) Royle	2, 4
431	ลิ้นมังกรเขียว ว่านหางเสื่อ	<i>Dracaena trifasciata</i> (Prain) Mabb.	1
432	ลูกชืด	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	2
433	ลูกใต้ใบ	<i>Phyllanthus amarus</i> Schumach. & Thonn.	2
434	เล็บมือนาง	<i>Combretum indicum</i> (L.) DeFilipps	1, 2, 3
435	เล็บเหยี่ยว	<i>Ziziphus oenopolia</i> (L.) Mill.	2
436	เลี่ยน	<i>Melia azedarach</i> L.	1
437	ว่านกีบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (G.Forst.) Hoffm.	2, 4
438	ว่านงาช้าง	<i>Dracaena stuckyi</i> (God.-Leb.) Byng & Christenh.	1
439	ว่านชั้กมดลูก	<i>Curcuma zanthorrhiza</i> Roxb.	4
440	ว่านธรณีสาร ธรณีสาร	<i>Phyllanthus pulcher</i> Wall. ex Müll.Arg.	1
441	ว่านนางคำ	<i>Curcuma aromatica</i> Salisb.	2
442	ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	2, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
443	ว่านเพชรหึง	<i>Grammatophyllum speciosum</i> Blume	1
444	ว่านมหากาฬ	<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC.	2
445	ว่านมหาเมฆ	<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC.	1
446	ว่านร้อนทอง	<i>Ludisia discolor</i> (Ker Gawl.) A.Rich.	2, 4
447	ว่านสีทิว	<i>Hippeastrum puniceum</i> (Lam.) Voss	1
448	ว่านหางจระเข้ ยาดำ	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	1, 2, 3, 4
449	ว่านงาช้าง	<i>Dracaena stuckyi</i> (God.-Leb.) Byng & Christenh.	1
450	ว่านหางเสือ	<i>Dracaena trifasciata</i> (Prain) Mabb.	1
451	ว่านเอ็นเหลือง	<i>Curcuma</i> sp.	2
452	วาสนา	<i>Dracaena fragrans</i> (L.) Ker Gawl.	1
453	ศรีตรัง	<i>Jacaranda obtusifolia</i> subsp. <i>obtusifolia</i>	1
454	สน ยางสน	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	2, 4
455	สนเทศ	<i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco	2, 4
456	ส้ม	<i>Citrus</i> spp.	1, 4
457	ส้มกุ่ม	<i>Embelia ribes</i> Burm.f.	2
458	ส้มเขียวหวาน ส้ม ตะรุ้งกะนู	<i>Citrus × aurantium</i> f. <i>deliciosa</i> (Ten.) M.Hiroe	2, 4
459	ส้มจี๊ด	<i>Citrus japonica</i> Thunb.	1, 2
460	ส้มจีน	<i>Citrus × sinensis</i> (L.) Osbeck	2, 4
461	ส้มจุก	<i>Citrus × tangerina</i> Yu.Tanaka	2
462	ส้มซ่า	<i>Citrus × aurantium</i> L.	2, 4
463	ส้มป่อย	<i>Senegalia rugata</i> (Lam.) Britton & Rose	1, 2, 4
464	ส้มมือ	<i>Citrus medica</i> L.	2
465	สมอติงู	<i>Terminalia citrina</i> (Gaertn.) Roxb.	1, 2, 4
466	สมอทะเล	<i>Shirakiopsis indica</i> (Willd.) Esser	2, 4
467	สมอเทศ	<i>Terminalia arjuna</i> (Roxb. ex DC.) Wight & Arn.	2, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
468	สมอไทย สมอ	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	1, 2, 4
469	สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	1, 2, 4
470	ส้มโอ	<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merr.	1, 2, 4
471	สมุลแว้ง	<i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.) Sweet	1, 2, 4
472	สร้อยสุมาลี	<i>Urceola laevigata</i> (Juss.) D.J.Middleton & Livsh.	1
473	สวาด	<i>Guilandina bonduc</i> L.	2, 4
474	ส่องฟ้า	<i>Bergera koenigii</i> L.	1
475	สะแก	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz	2, 3
476	สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	2, 4
477	สะเดา สะเดาไทย	<i>Azadirachta indica</i> A.Juss.	1, 2, 4
478	สะเดาเย็น	<i>Salacia macrophylla</i> Blume	1
479	สะบ้ามอญ	<i>Entada rheedei</i> Spreng.	2, 4
480	สระระแห่น	<i>Melissa officinalis</i> L.	2, 4
481	สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.	4
482	สักขี	<i>Dalbergia candenatensis</i> (Dennst.) Prain	2, 4
483	สันพร้าวมอญ	<i>Eranthemum pulchellum</i> Andrews	2
484	สันพร้าวหอม	<i>Eupatorium fortunei</i> Turcz.	2, 4
485	สับปะรด	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	2, 3
486	สามสิบ	<i>Asparagus racemosus</i> Willd.	1
487	สำมะงา	<i>Volkameria inermis</i> L.	1, 2
488	สายน้ำผึ้ง	<i>Lonicera japonica</i> Thunb.	2
489	สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> L.	2, 4
490	สารภี	<i>Mammea siamensis</i> (Miq.) T.Anderson	1, 2, 4
491	สาละลังกา	<i>Couroupita guianensis</i> Aubl.	1
492	สำโรง	<i>Sterculia foetida</i> L.	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
493	สิงห์โมรา	<i>Cyrtosperma johnstonii</i> (W.Bull ex T.Moore & Mast.) N.E.Br.	1
494	สิรินธรวัลดี	<i>Phanera sirindhorniae</i> (K.Larsen & S.S.Larsen) Mackinder & R.Clark	1
495	สีเสียดเทศ	<i>Uncaria gambir</i> (W.Hunter) Roxb.	2, 4
496	สีเสียดไทย สีเสียดต้น	<i>Senegalia catechu</i> (L.f.) P.J.H.Hurter & Mabb.	1, 2, 3, 4
497	สีเสียดเปลือก	<i>Pentace burmanica</i> Kurz	2
498	สุรามฤต	<i>Cocculus laurifolius</i> DC.	2, 4
499	เสนียด	<i>Justicia adhatoda</i> L.	1, 2, 4
501	เสลดพังพอนตัวผู้	<i>Barleria lupulina</i> Lindl.	1, 2, 3
502	เสลา	<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.	1,
503	แสงจันทร์	<i>Ceodes grandis</i> (R.Br.) D.Q.Lu	1,
504	เส้มี้าทะลาย	<i>Erycibe paniculata</i> Roxb.	2
505	แสมทะเล	<i>Avicennia marina</i> (Forssk.) Vierh.	4
506	แสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) H.S.Irwin & Barneby	4
507	แสมลงใจ	<i>Strychnos nux-vomica</i> L.	1
508	แสมลงพันเถา	<i>Phanera involucellata</i> (Kurz) de Wit	1
509	โสมน้ำ (เข็มพิกุล)	<i>Saraca indica</i> L.	1
510	หญ้าขัดมอน	<i>Sida acuta</i> Burm.f.	2
511	หญ้าคา	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) P.Beauv.	2, 3
512	หญ้าชันกาด	<i>Panicum repens</i> L.	2
513	หญ้าไซ หญ้าไทร	<i>Leersia hexandra</i> Sw.	2, 4
514	หญ้าดอกขาว	<i>Cyanthillium cinereum</i> (L.) H.Rob.	4
515	หญ้าตีนนก	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koeler	2, 4
516	หญ้าไต้ใบ	<i>Phyllanthus urinaria</i> L.	2

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
517	หญ้าถอดปล้อง	<i>Equisetum ramosissimum</i> var. <i>huegelii</i> (Milde) Christenh. & Husby	2
518	หญ้าปล้อง	<i>Hymenachne amplexicaulis</i> (Rudge) Nees	2
519	หญ้าปักกิ่ง	<i>Murdannia loriformis</i> (Hassk.) R.S.Rao & Kammathy	4
520	หญ้าฝรั่ง	<i>Crocus sativus</i> L.	2
521	หญ้าแฝก	<i>Chrysopogon zizanioides</i> (L.) Roberty	1
522	หญ้าพันงู	<i>Achyranthes aspera</i> L.	2
523	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon aristatus</i> (Blume) Miq.	2, 3, 4
524	หนวดปลาหมึกยักษ์	<i>Heptapleurum actinophyllum</i> (Endl.) Lowry & G.M.Plunkett	1
525	หนอนตายหยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.	2
526	หนามแดง	<i>Gymnosporia marcanii</i> Craib	1
527	หม่อน	<i>Morus alba</i> L.	2
528	หมอน้อย	<i>Cyanthillium cinereum</i> (L.) H.Rob.	1
529	หมากผู้ หมากเมีย	<i>Cordyline fruticosa</i> (L.) A.Chev.	2, 4
530	หมากสง หมาก	<i>Areca catechu</i> L.	1, 2
531	หม้าย	<i>Diospyros undulata</i> Wall. ex G.Don	1
532	หมุย หัสคุณ	<i>Micromelum minutum</i> (G.Forst.) Wight & Arn.	1
533	หล่อฮั้งก้วย	<i>Siraitia grosvenorii</i> (Swingle) C.Jeffrey ex A.M.Lu & Zhi Y.Zhang	4
534	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	1, 2, 4
535	หวาย	<i>Calamus caesius</i> Blume	1, 4
536	หวายตะค้า	<i>Calamus longisetus</i> Griff.	2
537	หอม	<i>Allium cepa</i> L.	2, 4
539	หอมแดง	<i>Eleutherine bulbosa</i> (Mill.) Urb.	2
539	หัสคุณเทศ	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	2, 4

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญของสมุนไพร
540	หางนกยูงฝรั่ง	<i>Delonix regia</i> (Bojer ex Hook.) Raf.	1
541	หางไหลขาว	<i>Derris montana</i> Benth.	1
542	หูกวาง	<i>Terminalia catappa</i> L.	1
543	เหงือกปลาหมอ	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl	2, 4
544	เหมือดคน	<i>Heliciopsis terminalis</i> (Kurz) Sleumer	2, 4
545	เหรีียง	<i>Parkia timoriana</i> (DC.) Merr.	1
546	เหลืองปรีดียาธร	<i>Tabebuia aurea</i> (Silva Manso) Benth. & Hook.f. ex S.Moore	1
547	เหลืองอินเดีย	<i>Handroanthus chrysanthus</i> (Jacq.) S.O.Grose	1
548	แหenna	<i>Terminalia glaucifolia</i> Craib	1
549	แห้วไทย	<i>Cyperus esculentus</i> L.	2, 4
550	แห้วหมู	<i>Cyperus rotundus</i> L.	2, 3, 4
551	โหระพา	<i>Ocimum basilicum</i> L.	2, 4
552	อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> (Reinw. ex Nees & T.Nees) Blume	1, 2, 4
553	อบเชยญวน	<i>Cinnamomum loureiroi</i> Nees	1, 2, 4
554	อบเชยเทศ	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl	4
555	แอมะซอน	<i>Aquarius cordifolius</i> (L.) Christenh. & Byng	1
556	อวบน้ำ	<i>Chionanthus ramiflorus</i> Roxb.	1
557	อ้อยช้าง	<i>Lannea coromandelica</i> (Houtt.) Merr.	1
558	อ้อยแดง	<i>Saccharum officinarum</i> L.	2, 3, 4
559	อ้อยแสนสวน	<i>Myriopteron extensum</i> (Wight) K.Schum.	1
560	อัคคีทวาร	<i>Rothea serrata</i> (L.) Steane & Mabb.	2, 4
561	อังกาบญี่ปุ่น (อังกาบสีปูน)	<i>Barleria repens</i> Nees	1
562	อังกาบหนู	<i>Barleria prionitis</i> L.	1
563	อัญชัน	<i>Clitoria ternatea</i> L.	3
564	อิน-จัน จัน	<i>Diospyros decandra</i> Lour.	1

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ความสำคัญ ของสมุนไพร
565	อินทนิลน้ำ	<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.	1, 2
566	อีเหนียวเล็ก	<i>Pleurolobus gangeticus</i> (L.) J.St.-Hil. ex H.Ohashi & K.Ohashi	2
567	อุโลก ส้มกบ	<i>Hymenodictyon orixense</i> (Roxb.) Mabb.	1
568	ฮ้อสะพายควาย	<i>Sphenodesme pentandra</i> Jack	1

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง “สวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์” เพื่อการศึกษาและเรียนรู้

จากข้อมูลการสำรวจสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ และการทบทวนสวนสมุนไพรที่มีคุณค่า จึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง 4 ประเด็น ดังนี้

1. การปรับปรุงชื่อวิทยาศาสตร์สมุนไพรให้เป็นปัจจุบัน

ปัจจุบันชื่อวิทยาศาสตร์ของพืชสมุนไพรบางชนิดในได้มีการเปลี่ยนแปลง จึงต้องมีการปรับปรุงชื่อวิทยาศาสตร์สมุนไพรให้เป็นปัจจุบัน

2. การปรับปรุงป้ายชื่อสมุนไพร

2.1 ป้ายชื่อสมุนไพรหลายป้ายที่แสดงไม่ตรงกับชนิดพันธุ์ที่ปลูก เช่น ว่านงาช้าง ที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า

Dracaena stuckyi (God.-Leb.) Byng & Christenh. แต่ติดป้ายเป็นสกุล *Iris* และ ต้นโสกอินเดีย แสดงป้ายว่าเป็นเข็มพิกุล (*Ixora* sp.) เป็นต้น

2.2 ควรจัดทำป้ายแสดงสมุนไพรให้ครบทุกชนิดที่ทำการปลูก โดยเฉพาะสมุนไพรที่ไม่เป็นที่คุ้นเคย

2.3 ป้ายควรมีรูปแบบและลักษณะเดียวกันทั้งสวน

3. การปรับปรุงวิธีการปลูกสมุนไพร

3.1 สมุนไพรที่เป็นไม้ล้มลุก ควรปลูกในกระถาง เพื่อจะได้จัดการดูแลได้ง่ายกว่าการปลูกลงดิน

3.2 ปลูกสมุนไพรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อจะทำให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้มีการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น เช่น การปลูกบัวให้ครบทุกชนิดที่ปรากฏในเครื่องยาไทย

3.3 ควรมีการปลูกสมุนไพรเสริม โดยพิจารณาจากสมุนไพรที่อยู่ในแนวทางการคุ้มครองและส่งเสริมตาม พ 2542 .ศ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.บ.ได้แก่ สมุนไพรหายาก สมุนไพรที่มีค่าทางเศรษฐกิจ และสมุนไพรที่ควรค่าแก่การวิจัย

4. การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการสวนสมุนไพร

4.1 ควรมีนักพฤกษศาสตร์ประจำที่รับผิดชอบดูแลสวนสมุนไพร เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนงานทางวิชาการ และเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่าย

4.2 ควรมีการจัดทำ **นโยบายและแผนสวนสมุนไพรเพื่อการศึกษา** มีการจัดตั้ง คณะกรรมการสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ มีสำนักงาน และงบประมาณที่เพียงพอ เพื่อบริหารจัดการสวนสมุนไพรเทวะเวสม์รมณีย์ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักศึกษา นักวิชาการ บุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย และสาธารณสุข และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานในระดับสากล เช่น มาตรฐานการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ (Botanic Gardens Conservation International)

เป็นต้น

- 4.3 ควรมีการสร้างระบบเครือข่ายสวนสมุนไพรร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ วัตถุประสงค์และเอกชน เนื่องจากพื้นที่ของสวนสมุนไพรที่กรมฯมีพื้นที่ไม่มาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเครือข่าย เพื่อเก็บรักษาพันธุกรรมของสมุนไพรที่มีอยู่ประจำถิ่นของแต่ละพื้นที่ ตัวอย่างเช่น เชื่อมเครือข่ายจากการดำเนินงานของสมาคมเครือข่ายการแพทย์พื้นบ้านและสุขภาพวิถีไทที่ดำเนินการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรตาม พ.ร.บ. คุ้มครองภูมิปัญญา ฯ พ.ศ. 2542 มาตรา 64 และ 65 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนภูมิปัญญา ฯ

ภาคผนวก

ลักษณะทั่วไปภายในสวนทေးเวสมีรมย์

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ให้เหมาะสมกับสภาวะทางการแพทย์และการสาธารณสุขในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๖ (๕) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการยา จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๒

ข้อ ๒ ให้ยาแผนโบราณตามตำรับยาที่มีตัวยาสสำคัญตัวใดตัวหนึ่งหรือหลายตัว ดังต่อไปนี้ เป็นยาสามัญประจำบ้าน

(๑) ยาขับลม (แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ บำรุงธาตุ)

ตัวยาดตรง ได้แก่ กระเทียม (หัว) กระวาน (ผล) กะทือ (เหง้า) กะเพราแดง (ใบ) กานพลู (ดอก) กุ่มน้ำ (เปลือกต้น) กุ่มบก (เปลือกต้น) ขมิ้นชัน (เหง้า) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ข่า (เหง้า) ชิง (เหง้า) จันทน์เทศ (รกหรือเมล็ด) เจตพังคี (ราก) ข้าวพลู (ราก) ดีปลี (ผล) ตะไคร้ (ต้นหรือเหง้า) เบลูจกุล ผักแพวแดง (ต้น) พริกไทย (เมล็ดหรือผล) มหาหิงคุ์ (ยาง หรือ gum - oleoresin) เร่ว (เมล็ดหรือผล) สมุลแว้ง (เปลือกต้น) สะค้าน (เถา) หัสคุณเทศ (ต้น) หัวหมู (หัว) อบเชย (เปลือกต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระจ่างโหม (ต้น) กะเพราขาว (ใบ) การบูร กำจัด (เปลือกผล) ขาดัน (เนื้อไม้) ข่าลิง (เหง้า) จันทน์แปดกลีบ (ผล) เทพทาโร (เปลือกต้นหรือเนื้อไม้) เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนดำ เทียนแดง เทียนตาดักแตน เทียนยาวพาดณี เทียนสัตตบุษย์ เปราะป่า (หัว) เปราะหอม (หัว) เปล้าน้อย (ใบ) เปล้าใหญ่ (ใบ) ผักชีลา (ผล) ผักชีล้อม (ผล) ผักหอม (ราก) พริกหอม (ผล) พริกหาง (ผล) มะกรูด (ผิวผลหรือใบ) มะนาว (ผิวผลหรือใบ) มะรุม (เปลือกต้น) ลำพันขาว (เหง้า) ลำพันแดง (เหง้า) ลำพันหางหมู (เหง้า) สวาด (ใบ) สะค้าน (ผล) สะระแหน่ (ใบ) หอม (หัว) หอมแดง (หัว)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบ จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๒) ยาถ่าย หรือยาระบาย

ตัวยาทรง ได้แก่ โกฐน้ำเต้า (เหง้า) คุณ (เนื้อในฝักแก่) ชุมเห็ดเทศ (ใบหรือดอก) ดีเกลือ
ทองแตก (ราก) มะกา (ใบ) มะขามแขก (ใบหรือฝัก) มะขามเปียก (เนื้อในฝัก) ยาค้า สมอติงู (ผล)
สมอเทศ (เนื้อผล) สมอไทย (เนื้อผล)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กรรมนิการ์ (ราก) กระเทียม (หัว) กระพังโหม (ต้น) กระจวาน (ผล)
กะทือ (เหง้า) กะเพราขาว (ใบ) กะเพราแดง (ใบ) กานพลู (ดอก) กำจัด (เปลือกผล) กุ่มน้ำ
(เปลือกต้น) กุ่มบก (เปลือกต้น) เกลือสมุทฺร เกลือสินเธาว์ ขมิ้นชัน (เหง้า) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ข่า (เหง้า)
ข่าต้น (เนื้อไม้) ข่าลิง (เหง้า) ขิง (เหง้า) ขี้เหล็ก (ดอกหรือแก่น) จันทน์เทศ (รกหรือเมล็ด) จันทน์แปดกลีบ
(ผล) เจตพังคี (ราก) ข่าพลู (ราก) ดิบลิ (ผล) ตะไคร้ (ต้นหรือเหง้า) เทพทาโร (เปลือกต้นหรือเนื้อไม้)
เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก เทียนดำ เทียนแดง เทียนตาตักแต่น เทียนเขาวพามี เทียนสัตตบุษย์
เปราะป่า (หัว) เปราะหอม (หัว) เปล้าน้อย (ใบ) เปล้าใหญ่ (ใบ) ฝักชิลลา (ผล) ฝักซีล่อม (ผล) ฝักแหวแดง
(ต้น) แฝกหอม (ราก) พริกไทย (เมล็ดหรือผล) พริกหอม (ผล) พริกหาง (ผล) มะกรูด (ผิวผลหรือใบ)
มะดัน (ใบหรือรกมะดัน) มะนาว (ผิวผลหรือใบ) มะรุม (เปลือกต้น) เร่ว (เมล็ดหรือผล) ลำพันขาว (เหง้า)
ลำพันแดง (เหง้า) ลำพันหางหมู (เหง้า) สัมปอัย (ฝักหรือใบ) สมุลแว้ง (เปลือกต้น) สวาด (ใบ)
สะค้าน (เถาหรือผล) สะระแหน่ (ใบ) หอม (หัว) หอมแดง (หัว) หัสคุณเทศ (ต้น) หัวหมู (หัว)
อบเชย (เปลือกต้น)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๓) ยาแก้ท้องเสีย

ตัวยาทรง ได้แก่ กระท้อน (ราก) โกฐพุงปลา (Gall) ขี้ถ่าย (เปลือกต้น) ไซเน่า
(เปลือกต้น) ครั้ง แคน (เปลือกต้น) ชา (ใบ) ชิก (เปลือกต้น) ทับทิม (เปลือกผล) เนระพูสี (ต้น)
เบญจानी (Gall) บอบิด (ผล) ฝรั่งเศส (ใบหรือผลดิบ) ผินตัน (เปลือกต้น) เพกา (เปลือกต้น) พ้าทะลายโจร
(ใบหรือต้นก่อนมีผล) มหาสดำ (เหง้า) มะเดื่อชุมพร (เปลือกต้น) มะตูม (ผลดิบ) มังคุด (เปลือกผล)
สีเสียดเทศ (สิ่งสกัดจากกิ่งและใบโดยการต้มด้วยน้ำ) สีเสียดไทย (สิ่งสกัดจากเนื้อไม้โดยการต้มด้วยน้ำ)
สีเสียดเปลือก (เปลือกต้น) หัว (เปลือกต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กรัก (แก่นขนุน) กล้วยน้ำวัว (ผลดิบ) ก้างปลาขาว (ราก) ก้างปลาแดง
(ราก) ขมิ้นเครือ (เถา) ขมิ้นชัน (เหง้า) ตาล (ราก) พิลังกาสา (ผล) มะพร้าว (ราก) โสมทลง (เปลือกต้น)
หมากสง (เมล็ด)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๔) ยาแก้ไข้

ตัวยาทรง ได้แก่ กระจดอม (ผลอ่อน) กรุงเขมา (ราก) กอมขม (เนื้อไม้) กันเกรา (แก่น) คนทา (ราก) จันทน์ขาว (แก่น) จันทน์แดง (แก่น) จันทน์เทศ (แก่น) ชิงช้าชาลี (เถา) ชิงชี (ราก) ทำยายม่อม (ราก) บอระเพ็ด (เถา) ปลาไหลเผือก (ราก) ฟ้าทะลายโจร (ใบหรือต้นก่อนมีผล) มะเดื่อชุมพร (ราก) ย่านาง (ราก) ลูกใต้ใบ (ทั้งต้น) สะเดาไทย (เปลือกต้นหรือก้านใบ) เหมือดคน (ราก)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระจดอม (ดอก) กระจับแดง (กลีบเลี้ยงและริ้วประดับ) เก็กฮวย (ดอก) แก้วแกลบ โกรฐก้านพร้าว โกรฐพาลัมพา โกรฐสอ ขลุ่ (ต้นหรือใบ) ข้าวโพด (เกสรตัวเมีย) ชีครอก (ต้น) โศภนระสุน (ต้น) โศภนระอม (เถา) จันทน์ขมต (แก่น) เฝียงพ้านางแอ (เปลือกต้น) ชะลูด (เปลือกต้น) เตื่อย (เนื้อในเมล็ด) โตไม่รู้ลัม (ทั้งต้น) ตะไคร้ (ทั้งต้น) ไทรย้อย (รากอากาศ) เนระพูสี (ต้น) บานไม่รู้โรยดอกขาว (ราก) ผักกาดน้ำ (ต้น) ผักหวานบ้าน (ราก) ผ้ายแดง (ใบ) ผักหอม (ราก) พญาชา (เนื้อไม้) พิมเสนต้น (ใบ) พักข้าว (ราก) มหาสดำ (ต้น) มะกรูด (ราก) มะนาว (ราก) มะปราง (ราก) มะเฒ่า (ราก) มะระขี้นก (เนื้อผลดิบ) มะละกอ (ราก) ลำเจียก (ราก) ว่านกีบแรด (เหง้า) สน (แก่น) สัก (แก่นหรือใบ) สับปะรด (เหง้า) สายน้ำผึ้ง (ดอก) สารพัดพิษ (ผล) สารส้ม เสนียด (ใบหรือดอก) ไล่หญ้าปล้อง หญ้าขดมอน (ราก) หญ้าคา (เหง้าและราก) หญ้าชันกาด (เหง้าและราก) หญ้าไซ (ทั้งต้น) หญ้าใต้ใบ (ทั้งต้น) หญ้าถอดปล้อง (ทั้งต้น) หญ้าพินู (ราก) หญ้าหนวดแมว (ใบอ่อน) หมากผู้หมากเมีย (ใบ) หวายตะค้า (เถา) หัวหมู (หัว) อ้อยแดง (ลำต้น) อินทนิลน้ำ (ใบ) อีเหนียวเล็ก (ราก)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๕) ยาแก้ร้อนใน

ตัวยาทรง ได้แก่ ก้างปลาขาว (ราก) ก้างปลาแดง (ราก) เก็กฮวย (ดอก) จี๊ว (ดอก) จันทน์แดง (แก่น) จันทน์เทศ (แก่น) คำลิ่ง (ใบ) เตยหอม (ใบ) ผักกระฉอม (ใบหรือต้น) ผักหอม (ราก) พิมเสนต้น (ใบ) พุงทะลาย (เปลือกหุ้มเมล็ดที่พองตัวเต็มที่แล้ว) เพกา (เมล็ด) ฟ้าทะลายโจร (ใบหรือต้นก่อนมีผล) มะระขี้นก (เนื้อผลดิบ) สันพร้าวอม (ต้นหรือใบ) สันพร้าวหอม (ต้นหรือใบ) สายน้ำผึ้ง (ดอก) หญ้าใต้ใบ (ต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระจับแดง (กลีบเลี้ยงและริ้วประดับ) กระจับเขาคาย (เนื้อไม้) แก้วแกลบ ขลุ่ (ต้นหรือใบ) ข้าวโพด (เกสรตัวเมีย) ชีครอก (ต้น) คงคาเดือด (เนื้อไม้) โศภนระสุน (ต้น) เฝียงพ้านางแอ (เปลือกต้น) เตื่อย (เนื้อในเมล็ด) โตไม่รู้ลัม (ทั้งต้น) ตะไคร้ (ทั้งต้น) ตับเต้าน้อย (ราก) ตับเต่าใหญ่ (ราก) ถั่วเขียว (เมล็ด) ไทรย้อย (รากอากาศ) น้ำเต้า (ผลหรือใบ) บัวบก (ต้น) บานไม่รู้โรยดอกขาว (ราก) ผักกาดน้ำ (ต้น) ผักโขมหัด (ราก) ผักโขมหิน (ราก) มะเฒ่า (ราก) มะละกอ (ราก) ลำเจียก (ราก) สัก (แก่นหรือใบ) สับปะรด (เหง้า) สารส้ม ไล่หญ้าปล้อง หญ้าคา (เหง้าและราก) หญ้าชันกาด (เหง้าและราก) หญ้าไซ (ทั้งต้น) หญ้าตีนนก (ต้น) หญ้าถอดปล้อง (ทั้งต้น) หญ้าพินู (ราก) หญ้าหนวดแมว (ใบอ่อน) หมอน (ใบ) หัวถั่วพู หัวหมู (หัว) อ้อยแดง (ลำต้น) อินทนิลน้ำ (ใบ) อีเหนียวเล็ก (ราก)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๖) ยาบรรเทาหัด อีสุกอีใส

ตัวยาทรง ได้แก่ คนทา (ราก) จันทน์แดง (แก่น) จันทน์เทศ (แก่น) ชิงชี (ราก) เท้ายายม่อม (ราก) เนระพูสี (ต้น) ผักกระเฉด (ใบหรือต้น) พญาขอ (ใบ) พิมเสนต้น (ใบ) มหาศดำ (ต้น) มะคำดีควาย (ผลแก่สุ่มไฟ) มะเดื่อชุมพร (ราก) มะระขี้นก (ใบ) ย่านาง (รากหรือใบ) ว่านกิบเรด (เหง้า) สันพร้าวอมฤ (ต้น) สันพร้าวหอม (ต้นหรือใบ)

ตัวยาช่วย ได้แก่ ชิงช้าชาลี (เถา) บอระเพ็ด (เถา)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๗) ยาแก้ลมวิงเวียน

ตัวยาทรง ได้แก่ กระลำพัก (จากแก่นสลัดไค) กฤษณา (เนื้อไม้) เกล็ดสระแห่ ขอนดอก (จากแก่นพิกุล) จันทน์ขมด (แก่น) จันทน์เทศ (แก่น) จันทน์หอม (เนื้อไม้) ขมดเช็ด (เมือกหรือไซจากต่อมกลิน) ชะลูด (เปลือก) เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนดำ เทียนแดง เทียนตาตักแตน บัวหลวง (เกสร) บุนนาค (ดอก) เปราะหอม (หัว) แผลกหอม (ราก) พิกุล (ดอก) พิมเสน พิมเสนต้น (ใบ) มะกรูด (ผิวผล) มะงั่ว (ผิวผล) มะนาว (ผิวผล) มะลิ (ดอก) ส้มเขียวหวาน (ผิวผล) ส้มจีน (ผิวผล) ส้มซ่า (ผิวผล) ส้มตะรังกะนู (ผิวผล) ส้มมือ (ผิวผล) ส้มโอ (ผิวผล) สมุลแว้ง (เปลือกต้น) สารภี (ดอก) หน้้าฝรั่ง (เกสรตัวเมีย) อบเชย (เปลือกต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระดังงาไทย (ดอก) กระทิง (ดอก) การบูร โกรฐเขมา โกรฐจุฬาลัมพา โกรฐเชียง โกรฐสอ โกรฐหัวบัว จำปา (ดอก) จำปี (ดอก) ลำเจียก (ดอก) ลำดวน (ดอก)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๘) ยาแก้ไอ ขับเสมหะ

ตัวยาทรง ได้แก่ ขะเอมเทศ (ราก) พระจันทร์ครึ่งซีก (ทั้งต้น) มะกล่ำต้น (ราก) มะขามป้อม (เนื้อผล) มะขามเปียก (เนื้อในฝัก) มะเขือขื่น (ผล) มะนาว (ผลหรือน้ำในผล) มะแว้งเครือ (ผล) มะแว้งต้น (ผล) ส้มกุ่ม (ราก) ส้มป่อย (ใบ) สวาด (ใบ) เสนียด (ใบ)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระเจี๊ยบแดง (กลีบเลี้ยงและริ้วประดับ) ชิง (เหง้า) พลับจีน (ผล) เพกา (เมล็ดแก่) มะกรูด (น้ำในผล) มะกล่ำเครือ (เถาหรือราก) มะงั่ว (ผล) มะเฟือง (ผล) มะยม (ผล) ไมยราบ (ราก) เล็บเหยี่ยว (ผล) ส้มจืด (ผล) ส้มซ่า (น้ำในผล) สมอไทย (ผล) สับปะรด (ผล) หม่อน (ใบ)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๙) ยาแก้ไข้เส้นหรือยาบรรเทาอาการปวดเมื่อย (ยาสำหรับใช้รับประทาน)

ตัวยาทรง ได้แก่ ขี้เหล็ก (แก่น) โคลกลาน (เถา) แฉง (ราก) เถาเมื่อย (เถา) เถาว์ลย์เปรียง (เถา) เถาเอ็นอ่อน (เถา) มะค่าไก่ (ราก) รวงแดง (เถาและราก) แล้มีทะลาย (เถา)

ตัวยาช่วย ได้แก่ วรรณิการ์ (ราก) กระจีต (หัว) กระจีตโหม (ต้น) กะทือ (เหง้า) กะเพราขาว (ใบ) กะเพราแดง (ใบ) กานพลู (ดอก) กำจัด (เปลือกผล) กำลิ่งข้างสาร (เนื้อไม้) กำลิ่งวัวเลิง (เนื้อไม้) กำลิ่งเสือโคร่ง (เปลือกต้น) กำลิ่งหนุมาน (เนื้อไม้) กุ่มน้ำ (เปลือกต้น) กุ่มบก (เปลือกต้น) เกลือสมุทร เกลือสินเธาว์ โกฐน้ำเต้า (เหง้า) ขมิ้นชัน (เหง้า) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ข่า (เหง้า) ข่าต้น (เนื้อไม้) ข่าลิง (เหง้า) ขิง (เหง้า) ขี้เหล็ก (ดอก) คุณ (เนื้อในฝักแก่) จันทน์เทศ (รกหรือเมล็ด) เจตพังคี (ราก) ช้าพลู (ราก) ชุมเห็ดเทศ (ใบหรือดอก) ดีเกลือ ดีปลี (ผล) ทองแตก (ราก) เทพทาโร (เปลือกต้นหรือเนื้อไม้) เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนดำ เทียนแดง เทียนตาตุ๊กแตน เทียนยาวพาลี เทียนสัตตบุษย์ เปราะป่า (หัว) เปราะหอม (หัว) เปล้าน้อย (ใบ) เปล้าใหญ่ (ใบ) ฝักขี้ลา (ผล) ฝักขี้ล้อม (ผล) ฝักแพวแดง (ต้น) ฝักหอม (ราก) พริกไทย (เมล็ดหรือผล) พริกหอม (ผล) พริกหาง (ผล) มะกา (ใบ) มะขามแขก (ใบหรือฝัก) มะขามเปียก (เนื้อในฝัก) ยาดำ เร่ว (เมล็ดหรือผล) สมอติ่ง (ผล) สมอเทศ (เนื้อผล) สมอไทย (เนื้อผล) สมุลแว้ง (เปลือกต้น) สะค้าน (เถาหรือผล) สายน้ำผึ้ง (เถา) หม่อน (กิ่ง) หัสศุณเทศ (ต้น) หัวหมู (หัว) อบเชย (เปลือกต้น)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๐) ยาทาบรรเทาอาการปวดเมื่อย (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ โคลกลาน (เถา) เถาว์ลย์เปรียง (เถา) เถาเอ็นอ่อน (เถา) น้ำมันระกำ ไพล (เหง้าหรือน้ำมันจากเหง้า) ว่านเอ็นเหลือง (เหง้า)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กานพลู (ดอกหรือน้ำมันจากดอก) การบูร เกล็ดสะระแหน่ น้ำมันเขียว พิมเสน

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๑) ยาบรรเทาโรคผิวหนัง

ตัวยาทรง ได้แก่ โกฐกั๊กกรา ขลุ่ (ต้น) ฝักแพวแดง (ต้น) พลุแก (เถา) เพชรสังฆาต (เถา) แพงพวยน้ำ (ต้น) อัครีทวาร (ต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ วรรณิการ์ (ราก) กระจีต (หัว) กระจีตโหม (ต้น) กะทือ (เหง้า) กะเพราขาว (ใบ) กะเพราแดง (ใบ) กานพลู (ดอก) กำจัด (เปลือกผล) กุ่มน้ำ (เปลือกต้น) กุ่มบก (เปลือกต้น) เกลือสมุทร เกลือสินเธาว์ โกฐน้ำเต้า (เหง้า) ขมิ้นชัน (เหง้า) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ข่า (เหง้า) ข่าต้น (เนื้อไม้) ข่าลิง (เหง้า) ขิง (เหง้า) ขี้เหล็ก (ดอก) คุณ (เนื้อในฝักแก่) จันทน์เทศ (รกหรือเมล็ด) เจตพังคี (ราก) ช้าพลู (ราก) ชุมเห็ดเทศ (ใบหรือดอก) ดีเกลือ ดีปลี (ผล) ทองแตก

(ราก) เทพทาโร (เปลือกต้นหรือเนื้อไม้) เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนดำ เทียนแดง เทียนตาตักแตน เทียนเขาวงกต เทียนสัตตบุษย์ เปราะป่า (หัว) เปราะหอม (หัว) เปล้าน้อย (ใบ) เปล้าใหญ่ (ใบ) ผักชีล้อม (ผล) ผักชีลา (ผล) ผักหอม (ราก) พริกไทย (เมล็ดหรือผล) พริกหอม (ผล) พริกหาง (ผล) มะก่า (ใบ) มะขามแขก (ใบหรือฝัก) มะขามเปียก (เนื้อในฝัก) ยาดำ เร่ว (เมล็ดหรือผล) สมอติงู (ผล) สมอเทศ (เนื้อผล) สมอไทย (เนื้อผล) สมุลแว้ง (เปลือกต้น) สะค้าน (เถาหรือผล) ทัสคุณเทศ (ต้น) หัวหมู (หัว) อบเชย (เปลือกต้น)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๒) ยาถ่ายพยาธิตัวกลม

ตัวยาทรง ได้แก่ ไซเน่า (เปลือกต้น) ตานทั้งห้า ถอบแถบเครือ (ต้นยกเว้นผล) ทองหลางใบมน (ใบ) มะก่าต้น (เมล็ดใน) มะขาม (เนื้อในเมล็ด) มะหาด (เนื้อไม้) เلبีมีอนาง (ผลหรือราก) สะแก (เมล็ดคั่ว)

ตัวยาช่วย ได้แก่ โกงน้ำเต้า (เหง้า) ชิง (เหง้า) คุณ (เนื้อในฝักแก่) ตีเกลื้อ ตองแตก (ราก) น้ำเต้า (เมล็ด) บวบเหลี่ยม (เนื้อในเมล็ด) ผักเสี้ยนผี (ทั้งต้น) มะก่า (ใบ) มะขามแขก (ใบหรือฝัก) มะขามเปียก (เนื้อในฝัก) ยาดำ สมอติงู (ผล) สมอเทศ (เนื้อผล) สมอไทย (เนื้อผล)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๓) ยาบรรเทาอาการผื่นคันตามผิวหนัง (ยาสำหรับใช้รับประทาน)

ตัวยาทรง ได้แก่ ขันทองพยาบาท (เนื้อไม้) ข้าวเย็นใต้ (หัว) ข้าวเย็นเหนือ (หัว) คางคาคือด (เปลือกต้น) ทองพันชั่ง (ใบหรือราก) เหงือกปลาหมอ (ทั้งต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ ขมิ้นอ้อย (เหง้า) มะยม (ราก) สารส้ม

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๔) ยาบรรเทาอาการผื่นคันตามผิวหนัง (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ ขมิ้นชัน (เหง้า) คางคาคือด (เปลือกต้น) ทองพันชั่ง (ใบ) พลู (ใบหรือน้ำมันจากใบ) สำมะงา (ใบ) เหงือกปลาหมอ (ทั้งต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กำมะถันเหลือง ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ข้า (เหง้า) ชุมเห็ดเทศ (ใบ) ดินสอพอง พิมเสน ว่านนางคำ (เหง้า) สารส้ม

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๕) ยาแก้กลากเกลื้อน (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ กระเทียม (หัว) กำมะถันเหลือง ชันทองพยาบาท (เปลือกต้น) ข่า (เหง้า) ข่าแดง (เหง้า) ข่าลิง (เหง้า) ข่าใหญ่ (เหง้า) คนทีเขมา (ใบ) คนทีสอ (ใบ) ชุมเห็ดเทศ (ใบ) ทองพันชั่ง (ใบ) พลู (ใบหรือน้ำมันจากใบ) สะบ้ามอญ (เนื้อในเมล็ด) เหงือกปลาหมอ (ทั้งต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ คุณ (ราก) จามจุรี (เมล็ด) ชะมดต้น (ใบ) ดินเบ็ดน้ำ (กระพี้หรือใบ) เทียนกิ่ง (ใบ) น้อยหน่า (ใบ) โมกหลวง (เปลือกต้น)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๖) ยาแก้หิด (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ กระเบา (เมล็ด) กระเบียน (เมล็ด) กำมะถันเหลือง น้อยหน่า (เมล็ด) สะบ้ามอญ (เนื้อในเมล็ด) หนอนตายหยาก (ราก)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๗) ยาบรรเทาฝีแผล (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ แก้ว (ราก) ชี้กาแดง (ใบหรือราก) เขยตาย (เปลือกต้น, รากหรือใบ) จักรนารายณ์ (ใบ) ต้อยตั้ง (เมล็ด) ทับทิม (เปลือกผล) เทียนกิ่ง (ใบ) เทียนบ้าน (ใบหรือดอก) ฟ้ายะลวยโจร (ใบหรือต้นก่อนมีผล) มังคุด (เปลือกผล) ว่านมหากาฬ (ใบ) ว่านหางจระเข้ (วุ้นจากใบ) สีเสียดเทศ (สิ่งสกัดจากกิ่งและใบโดยการต้มคั้นกับน้ำ) สีเสียดไทย (สิ่งสกัดจากเนื้อไม้โดยการต้มคั้นกับน้ำ) สีเสียดเปลือก (เปลือกต้น) หมากสง (เมล็ด) เหงือกปลาหมอ (ทั้งต้น)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กระโดน (ผล) โกลฐน้ำเต้า (ที่ยังไม่ทำให้สุก) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) ขบา (ราก) ซา (ใบ) ทองหลางโบน (ใบ) เบญจกานี (Gall) ยางสน

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๘) ยาทาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ โกลฐน้ำเต้า (ที่ยังไม่ทำให้สุก) ขมิ้นชัน (เหง้า) ขมิ้นอ้อย (เหง้า) น้ำมันงา น้ำมันมะพร้าว ว่านมหากาฬ (ใบ) ว่านหางจระเข้ (วุ้นจากใบ)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๑๙) ยาทาบรรเทาอาการแมลงกัดต่อย (ยาสำหรับใช้ภายนอก)

ตัวยาทรง ได้แก่ เกล็ดสระแหม่น พญาฮอ (ใบ) เสลดพังพอนตัวผู้ (ใบ)

ตัวยาช่วย ได้แก่ กานพลู (ดอกหรือน้ำมันจากดอก) การบูร ขมิ้นชัน (เหง้า) น้ำมันเซียวิมเสน

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๒๐) ยาบรรเทาอาการเจ็บคอ

ตัวยาทรง ได้แก่ ฟ้ายละลายโจร (ใบหรือต้นก่อนมีผล)

ตัวยาช่วย ได้แก่ เกล็ดสระแห่น ชะเอมเทศ (ราก) พิมเสน มะขามป้อม (ผล) สายน้ำผึ้ง (ดอก)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๒๑) ยาทาแก้คันเป็นผ้า

ตัวยาทรง ได้แก่ เบญจกานี (Gall) เบี้ยผู้ ลิ่นทะเล

ตัวยาช่วย ได้แก่ เกล็ดสระแห่น พิมเสน สีเสียดเทศ (สิ่งสกัดจากกิ่งและใบโดยการต้มเคี่ยวกับน้ำ) หมากสง (เมล็ด)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๒๒) ยาทา หรือตมบรรเทาอาการคันจุกเนื่องจากหวัด

ตัวยาทรง ได้แก่ การบูร เกล็ดสระแห่น น้ำมันยูคาลิปตัส พิมเสน ส้มมือ (ผล)

ตัวยาช่วย ได้แก่ มะกรูด (ผิวผล) มะงั่ว (ผิวผล) มะนาว (ผิวผล) ส้มเขียวหวาน (ผิวผล) ส้มจิน (ผิวผล) ส้มจุก (ผิวผล) ส้มซ่า (ผิวผล) ส้มตระกูลมู (ผิวผล) ส้มโอ (ผิวผล)

โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดการใช้ และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ข้อ ๓ ตำรับยาสามัญประจำบ้านตามข้อ ๒ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๓.๑ ตำรับยาจะต้องมีตัวยาทรงตามที่ระบุไว้ในประกาศไม่น้อยกว่า ๓ ชนิด ยกเว้นตำรับยากลุ่มยาทาบรรเทาอาการแฉลงกัดตอย ยาบรรเทาอาการเจ็บคอ ยาทาแก้คันเป็นผ้า ที่อาจมีตัวยาทรงได้ไม่น้อยกว่า ๑ ชนิด และอาจมีตัวยาช่วยได้ แต่ต้องเป็นตัวยาช่วยที่อยู่ในกลุ่มยาเดียวกับตัวยาทรงที่ระบุไว้ในประกาศนี้ และชนิดของตัวยาทรงรวมกับตัวยาช่วยในตำรับ จะต้องไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของตำรับที่ระบุไว้ในประกาศ ยกเว้นตำรับยาเดี่ยวที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเท่านั้น

๓.๒ สูตรตำรับอาจมีส่วนประกอบอื่นที่ไม่ใช่ตัวยาทรงหรือตัวยาช่วยได้ เช่น วัตถุกันเสีย วัตถุแต่งสี กลิ่น รส เป็นต้น ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักวิชาการเภสัชกรรมที่เหมาะสม

ข้อ ๔ ให้ตำรับยาแผนโบราณซึ่งมี ชื่อ ส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน คำเตือน และขนาดบรรจุ ต่อไปนี้เป็นยาสามัญประจำบ้าน

(๑) ยาประสะกะเพรา

วัตถุดิบประกอบ พริกไทย ชิง ดีปลี กระเทียม หนักสิ่งละ ๒ ส่วน ชะเอมเทศ มหาหิงค์ หนักสิ่งละ ๘ ส่วน เกลือลินเธอร์ หนัก ๑ ส่วน ผิวมะกรูด หนัก ๒๐ ส่วน ใบกะเพรา หนัก ๔๕ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๑ กรัม

สรรพคุณ แก้ก้องขึ้น ท้องเฟ้อ ระบายน้ำสุก หรือน้ำใบกะเพราต้ม แก้ก้องแน่นจุกเสียด ใช้โพลีเอทาไฟพอสูก ผ่นแทรก

ขนาดรับประทาน รับประทานเช้า เย็น

เด็กอายุ ๑ - ๓ เดือน ครั้งละ ๑ - ๒ เม็ด

เด็กอายุ ๔ - ๖ เดือน ครั้งละ ๒ - ๓ เม็ด

เด็กอายุ ๗ - ๑๒ เดือน ครั้งละ ๔ - ๖ เม็ด

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๒) ยาวิสัมพยาใหญ่

วัตถุดิบประกอบ ลูกผักชีลา ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ หนักสิ่งละ ๘ ส่วน กระวาน กานพลู โขรสอ โขรสขมา โขรสหัวบัว โขรสเชียง โขรสจุฬาลัมพา อบเชย สมุลแว้ง สมอเทศ สมอไทย ว่านน้ำ บอระเพ็ด ชิงแห้ง พญารากขาว หนักสิ่งละ ๒ ส่วน ดีปลี หนัก ๕๔ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๒๕ กรัม

สรรพคุณ แก้ก้องขึ้น อืดเฟ้อ จุกเสียด

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก ๔ ชั่วโมง

ชนิดผง ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๑ ช้อนชา ใช้น้ำสุกเป็นกระสายหรือผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน

ชนิดเม็ด ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๔ แคปซูล

ขนาดบรรจุ ชนิดผงไม่เกิน ๓๐ กรัม

ชนิดเม็ดไม่เกิน ๑๒๐ เม็ด

ชนิดแคปซูลไม่เกิน ๑๒๐ แคปซูล

(๓) ยาประสะกานพลู

วัตถุดิบประกอบ เทียนดำ เทียนขาว โขรสอ โขรสกระตุก กำมะถันเหลือง การบูร เปลือกเพกา เปลือกขี้ไต้ ใบกระวาน ลูกกระวาน ลูกผักชีลา แฝกหอม ว่านน้ำ หัวกระชาย ปลายะหอม รากแฉง กรุงขมา หนักสิ่งละ ๔ ส่วน รากข้าวสาร เนื้อไม้ ลูกจันทน์ ขมิ้นชัน หนักสิ่งละ ๘ ส่วน ชิงแห้ง ดีปลี หนักสิ่งละ ๓ ส่วน ไซล เจตมูลเพลิงแดง สะค้าน ข้าพลู หนักสิ่งละ ๒ ส่วน เปลือกขิก หนัก ๑๐ ส่วน พริกไทย หนัก ๑ ส่วน กานพลู หนัก ๑๒๕ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๒๕ กรัม

สรรพคุณ แก้ปวดท้อง เนื่องจากธาตุไม่ปกติ ใช้ไฟลเผาไฟผนึกกับน้ำปูนใส ถ้าหาน้ำ
กระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก ๓ ชั่วโมง

ชนิดผง ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๑ ช้อนชา

ชนิดเม็ด ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ แคปซูล

ขนาดบรรจุ ชนิดผงไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ดไม่เกิน ๖๐ เม็ด

ชนิดแคปซูลไม่เกิน ๖๐ แคปซูล

(๔) ยาแสงหมึก

วัตถุประสงค์ประกอบ หมึกหอม จันทน์ขมต ลูกกระวาน จันทน์เทศ ใบพิมเสน ลูกจันทน์
ดอกจันทน์ กานพลู ใบสันพร้าวหอม หัวหอม ใบกะเพรา หนักสิ่งละ ๔ ส่วน พิมเสน หนัก ๑ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้ตัวร้อน ละลายน้ำดอกไม้เทศ

แก้ท้องขึ้น ปวดท้อง ละลายน้ำใบกะเพราต้ม

แก้ไอ ขับเสมหะ ละลายน้ำลูกมะแว้งเครือ หรือลูกมะแว้งต้นกวาดคอ

แก้แผลในปาก แก้ระออง ละลายน้ำลูกเบญจกานีฝนทาในปาก

ขนาดการใช้

ใช้กวาดคอ วันละ ๑ ครั้ง หลังจากนั้นรับประทานทุก ๓ ชั่วโมง

เด็กอายุ ๑ - ๖ เดือน ครั้งละ ๒ เม็ด

เด็กอายุ ๗ - ๑๒ เดือน ครั้งละ ๓ เม็ด

ใช้ทาในปาก วันละ ๑ ครั้ง

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๕) ยามันทธาตุ

วัตถุประสงค์ประกอบ โกรฐสอ โกรฐเขมา โกรฐหัวบัว โกรฐเขียง โกรฐจุฬาลัมพา เทียนดำ เทียนแดง
เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนดาตักแตน ลูกผักชีล้อม ลูกผักชีลา การบูร กระเทียม เปลือกสมุลแห้ง
เปลือกโมกมัน จันทน์แดง จันทน์เทศ กานพลู ดีปลี รากข้าวพลู เถาสะค่าน รากเจตมูลเพลิงแดง
พริกไทยล่อน ลูกจันทน์ หนักสิ่งละ ๑ ส่วน ชิง ลูกเบญจกานี หนักสิ่งละ ๓ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๒๕ กรัม

สรรพคุณ แก้อาตุไมปกติ แก้อ่อนเพลียขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

ชนิดผง เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ ช้อนชา ละลายน้ำสุก

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๑ ช้อนชา ละลายน้ำสุก

ชนิดเม็ด เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ - ๒ เม็ด

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ - ๒ แคปซูล

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ แคปซูล

ขนาดบรรจุ ชนิดผงไม่เกิน ๓๐ กรัม

ชนิดเม็ดไม่เกิน ๑๒๐ เม็ด

ชนิดแคปซูลไม่เกิน ๑๒๐ แคปซูล

(๖) ยาประสะเจตพังคีวัตถุประสงค์ประกอบ ดอกจันทร์ ลูกจันทร์ ลูกกระวาน ใบกระวาน กานพลู ฝรั่ง
การบูร ลูกสมอทะเล พญารากขาว เปลือกหว่าน เกลือสินเธาว์ หนักสิ่งละ ๑ ส่วน ฝรั่งไทยลอน
บอระเพ็ด หนักสิ่งละ ๒ ส่วน ข่า หนัก ๑๖ ส่วน ระยอมน หนัก ๒ ส่วน เจตพังคี หนัก ๓๓ ส่วนวิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๒๕ กรัม

สรรพคุณ แก้กษัยจุกเสียดขนาดรับประทาน รับประทานเช้าและเย็น ก่อนอาหาร

ชนิดผง ครั้งละ ๑ ช้อนชา ละลายน้ำสุก

ชนิดเม็ด ครั้งละ ๒ - ๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล ครั้งละ ๒ - ๔ แคปซูล

ขนาดบรรจุ ชนิดผงไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ดไม่เกิน ๖๐ เม็ด

ชนิดแคปซูลไม่เกิน ๖๐ แคปซูล

(๗) ยามหาจักรใหญ่วัตถุประสงค์ประกอบ โกรฐสอ โกรฐขมา โกรฐพุงปลา โกรฐก้านพร้าว โกรฐกระดูก เทียนดำ
เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก เทียนยาวพาลี สมอไทย (เอาแต่เนื้อ) สมอพิเภก (เอาแต่เนื้อ)

มะขามป้อม (เอาแต่เนื้อ) ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู ชะเอมเทศ เมล็ดโหระพา ลูกผักชีลา สารส้ม ขมิ้นอ้อย หัวกระเทียม หนักสิ่งละ ๑ ส่วน ยาค้าสะตุ หนัก ๔ ส่วน ใบกระพังโหม หนัก ๓๐ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๕ กรัม

สรรพคุณ แก้ลมทราง แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

ขนาดรับประทาน รับประทานกับน้ำสุกก่อนอาหาร เข้า - เย็น

เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี รับประทานครั้งละ ๑-๓ เม็ด เพิ่มและลดได้ตามส่วน

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๒๐ เม็ด

(๘) ยาตรีหอม

วัสดุส่วนประกอบ เนื้อลูกสมอเทศ เนื้อลูกสมอพิเภก เนื้อลูกมะขามป้อม ลูกผักชีลา หนักสิ่งละ ๔ ส่วน โกงสุล ชะเอมเทศ ลูกชืดคั่ว หนักสิ่งละ ๑ ส่วน เนื้อลูกสมอไทย โกงสุ่น้ำเต้าใหญ่หนึ่งลูก หนักสิ่งละ ๒๒ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้เด็กท้องผูก ระบายพิษไข้

ขนาดรับประทาน รับประทานก่อนอาหารเช้า

เด็กอายุ ๑-๒ เดือน ครั้งละ ๒-๓ เม็ด

เด็กอายุ ๓-๕ เดือน ครั้งละ ๔-๕ เม็ด

เด็กอายุ ๖-๑๒ เดือน ครั้งละ ๖-๘ เม็ด

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๙) ยาธรรณีสันตะฆาต

วัสดุส่วนประกอบ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู เทียนดำ เทียนขาว หัวดองดึง หัวบุก หัวกลอย หัวกระดาดขาว หัวกระดาดแดง ลูกเร่ว ชิง ชะเอมเทศ รากเจตมูลเพลิงแดง โกงสุระดุก โกงสุรขมา โกงสุ่น้ำเต้า หนักสิ่งละ ๑ ส่วน ผักแพวแดง เนื้อลูกมะขามป้อม หนักสิ่งละ ๒ ส่วน เนื้อลูกสมอไทย มหาหิงค์ การบูร หนักสิ่งละ ๖ ส่วน รงทอง (ประสะแล้ว) หนัก ๔ ส่วน ยาค้า หนัก ๒๐ ส่วน พริกไทยล่อน หนัก ๙๖ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๒๕ กรัม

สรรพคุณ แก้กษัยเส้น เถาตาน ท้องผูก

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ ๑ ครั้ง ก่อนอาหารเช้าหรือก่อนนอน

ชนิดผง ผู้ใหญ่ ครั้งละ ครั้ง - ๑ ซ้อนชา ละลายน้ำสุก หรือผสม

น้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน

ชนิดเม็ด ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒-๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒-๔ แคปซูล

คำเตือน ๑ คนเป็นไข้ เด็กหรือสตรีมีครรภ์ห้ามรับประทาน

๒ ผู้สูงอายุควรใช้ด้วยความระมัดระวัง

ขนาดบรรจุ ชนิดผง ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๖๐ เม็ด

ชนิดแคปซูล ไม่เกิน ๖๐ แคปซูล

(๑๐) ยาถ่าย

วัตถุประสงค์ประกอบ โบรมะกา โบรมะขาม โใบส้มป่อย หญ้าไทร ใบไผ่ป่า ผักกูด รากข้ากแดง รากข้ากขาว รากทองแตก เถาวัลย์เปรียง หัวหอม ผักส้มป่อย สมอไทย สมอติ่ง หนังกิ่งละ ๑ ส่วน ขี้เหล็กทั้ง ๕ หนักร ๑ ส่วน ยาดำ หนักร ๔ ส่วน ดีเกลือฝรั่ง หนักร ๒๐ ส่วน

วิธีทำ ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักรเม็ดละ ๐.๕ กรัม

ชนิดแคปซูล บดเป็นผง บรรจุผงยาแคปซูลละ ๐.๕ กรัม

สรรพคุณ แก้กท้องผูก

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน

ชนิดเม็ด ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๕ เม็ด ตามธาตุหนักธาตุเบา

ชนิดแคปซูล ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๕ แคปซูล ตามธาตุหนักธาตุเบา

ขนาดบรรจุ ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๑๐ เม็ด

ชนิดแคปซูล ไม่เกิน ๑๐ แคปซูล

(๑๑) ยาเหลืองปิดสมุทร

วัตถุประสงค์ประกอบ หัวหมู ขมิ้นอ้อย เปลือกเพกา รากกล้วยดิบ กระจับปี่ คั่ว ดีปลี ชันย้อย ครั้ง สีเสียดเทศ สีเสียดไทย ใบเทียน ใบทับทิม หนังกิ่งละ ๑ ส่วน ขมิ้นชัน หนักร ๖ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักรเม็ดละ ๐.๑ กรัม

สรรพคุณ แก้กท้องเสีย ใช้น้ำเปลือกลูกทับทิมหรือเปลือกแคต้มกับน้ำปูนใสเป็นกระสาย ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ให้ใช้น้ำสุกแทน และให้รับประทานร่วมกับน้ำละลายเกลือแกงด้วย

ขนาดรับประทาน รับประทานวันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร

เด็กอายุ ๓ - ๕ เดือน ครั้งละ ๒ เม็ด

เด็กอายุ ๖ - ๑๒ เดือน ครั้งละ ๓ - ๔ เม็ด

เด็กอายุ ๑ - ๕ ปี ครั้งละ ๔ - ๗ เม็ด

เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๘ - ๑๐ เม็ด

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๑๒) ยาธาตุบรรจบ

วัตถุประสงค์ประกอบ ขิง โกฎเขมา โกฎพุงปลา โกฎเชียง โกฎสอ เทียนดำ เทียนขาว เทียนสัตตบุษย์ เทียนยาวพาวณี เทียนแดง ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กานพลู การบูร เปลือกสมุลแห้ง ลูกกระวาน ลูกผักชีลา ใบพิมเสน ดีปลี เปราะหอม หนังกิ่งละ ๔ ส่วน โกฎก้านพร้าว หนักร ๘ ส่วน เนื้อลูกสมอไทย หนักร ๑๖ ส่วน

สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน กระจายน้ำ

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก ๓ ชั่วโมง

ชนิดผง เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ครึ่ง ช้อนชา ละลายน้ำสุกหรือน้ำดอกมะลิ
ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๑ ช้อนชา ละลายน้ำสุกหรือน้ำดอกมะลิ

ชนิดเม็ด เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ - ๒ เม็ด

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ เม็ด

ชนิดแคปซูล เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ - ๒ แคปซูล

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๒ - ๔ แคปซูล

ขนาดบรรจุ ชนิดผง ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๖๐ เม็ด

ชนิดแคปซูล ไม่เกิน ๖๐ แคปซูล

(๑๕) ยาเขียวหอม

วัตถุประสงค์ประกอบ ใบพิมเสน ใบผักกระฉอม ใบหมากผู้ ใบหมากเมีย ใบสันพร้าวหอม รากแฝกหอม เปราะหอม จันทน์เทศ จันทน์แดง ว่านทึบแรด ว่านร้อนทอง เนระพูสี พิษนาศน์ มหาศดำ ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกสารภี เกสรบัวหลวง หนักสิ่งละ ๑ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้ตัวร้อน ร้อนใน กระจายน้ำ ละลายน้ำสุก หรือน้ำดอกมะลิ

แก้พิษหัด พิษสุกใส ละลายน้ำรากผักชีต้ม ทั้งรับประทานและชะโลม

ขนาดการใช้ รับประทาน วันละ ๔ - ๖ ครั้ง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๑ ช้อนชา

เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ครึ่ง ช้อนชา

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ กรัม

(๑๖) ยามหานิลแห่งทอง

วัตถุประสงค์ประกอบ เนื้อในเม็ดสะบ้ามอญสุ่ม หวายตะค้าสุ่ม เม็ดมะกอกสุ่ม ลูกมะคำตีควายสุ่ม ถ่านไม้สัก จันทน์แดง จันทน์เทศ ใบพิมเสน ใบย่านาง หมึกหอม หนักสิ่งละ ๑ ส่วน เบี้ยจันควัวให้เหลือ ๓ เบี้ย

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด ปิดทองคำเปลว หนักเม็ดละ ๐.๕ กรัม

สรรพคุณ แก้ไข้ แก้กระจายน้ำ

แก้หัด อีสุกอีใส รับประทานร่วมกับน้ำรากผักชีต้ม

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ ๒ ครั้ง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ ๓ - ๔ เม็ด

เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ครั้งละ ๑ - ๒ เม็ด

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๑๗) ยาหอมเทพจิตร

วัตถุดิบประกอบ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู จันทน์แดง จันทน์ขาว กลุขณา กระลำพัก ขอนดอก ชะลูด อบเชย เปราะหอม แผลงหอม หนักสิ่งละ ๒ ส่วน ผิวมะกรูด ผิวมะขาม ผิวมะนาว ผิวส้มตระกูลขนู ผิวส้มจีน ผิวส้มโอ ผิวส้มเขียวหวาน หนักสิ่งละ ๔ ส่วน ผิวส้มซ่า หนัก ๒๘ ส่วน ดอกพิทูล ดอกบุนนาค ดอกสารภี เกสรบัวหลวง ดอกบัวขม ดอกบัวเดือน หนักสิ่งละ ๔ ส่วน การบูร หนัก ๑ ส่วน โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา โกฐกระดูก โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา โกฐขมิ้นสี หนักสิ่งละ ๔ ส่วน เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน เทียนยาวพาลี เทียนสัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ หนักสิ่งละ ๔ ส่วน พิมเสน หนัก ๔ ส่วน ดอกมะลิ หนัก ๑๘๓ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ผสมน้ำดอกไม้เทศ ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน หน้าที่ดตาลาย บำรุงดวงจิตให้ชุ่มชื้น

ขนาดรับประทาน ครั้งละ ๕-๗ เม็ด เมื่อมีอาการ ไม่ควรรับประทานเกินวันละ ๓ ครั้ง

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๓๐ เม็ด

(๑๘) ยาหอมทิพโอสถ

วัตถุดิบประกอบ ดอกพิทูล ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกมะลิ เกสรบัวหลวง ดอกกระดังงา ดอกจำปา ดอกบัวจงกลนี หัวแห้วไทย กระจับ ผาง จันทน์แดง จันทน์ขาว จันทน์เทศ กลุขณา ชะลูด อบเชย สมุลแว้ง สนเทศ ว่านน้ำ กระชาย เปราะหอม ดอกคำไทย ชะเอมเทศ สุรามฤต ขาดัน ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ หนักสิ่งละ ๔ ส่วน โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา โกฐกระดูก โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา โกฐขมิ้นสี หนักสิ่งละ ๒ ส่วน เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน เทียนยาวพาลี เทียนสัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ การบูร หนักสิ่งละ ๑ ส่วน พิมเสน หนัก ๒ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน ละลายน้ำดอกไม้หรือน้ำสุก

ขนาดรับประทาน รับประทานเมื่อมีอาการ ไม่ควรรับประทานเกินวันละ ๓ ครั้ง

ชนิดผง ครั้งละ ครั้ง - ๑ ซ่อนซา

ชนิดเม็ด ครั้งละ ๓-๕ เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิดผง ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๗๕ เม็ด

(๑๙) ยาหอมอินทจักร์

วัตถุดิบประกอบ สะค้าน รากข้าวปลู ชิง ดิบลิ รากเจตมูลเพลิงแดง ลูกผักชีลา โกฐสอ โกฐเขมา โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา โกฐจุฬาลัมพา โกฐเชียง โกฐกั๊กกรา โกฐน้ำเต้า โกฐกระดูก

เทียนดำ เทียนขาว เทียนแดง เทียนข้าวเปลือก เทียนยาวพาลี จันทน์แดง จันทน์เทศ เถามวกแดง เถามวกขาว รากย่านาง เปลือกชะลูด อบเชย เปลือกสมุลแว้ง กลุขณา กระลำพัก บอระเพ็ด ลูกกระตอม กายาน ขอนดอก ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู ลำพันแดง ดอกสารภี ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกจำปา ดอกกระดังงา ดอกมะลิ ดอกคำไทย ผางเสน ดีวัว พิมเสน หนักสิ่งละ ๑ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้ลมบาดทะจิต ใช้น้ำดอกมะลิ

แก้คลื่นเหียนอาเจียน ใช้น้ำลูกผักชี เทียนดำต้ม ถ้าไม่มีใช้น้ำสุก

แก้ลมจุกเสียด ใช้น้ำขิงต้ม

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก ๓ ชั่วโมง

ชนิดผง ครั้งละ ครั้ง - ๑ ช้อนชา

ชนิดเม็ด ครั้งละ ๓ - ๕ เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิดผง ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๗๕ เม็ด

(๒๐) ยาหอมนวโกฐ

วัตถุดิบประกอบ ขิงแห้ง ดีปลี เจตมูลเพลิงแดง สะค้าน ข้าวปลู หนักสิ่งละ ๓ ส่วน หัวหมู โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา โกฐกระดุก โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา โกฐขุมนังสี เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก เทียนตาตักแตน เทียนยาวพาลี เทียนสัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ สักชี ลูกราชดัด ลูกสารพัดพิษ ลูกกระวาน กานพลู ดอกจันทน์ ลูกจันทน์ จันทน์เทศ จันทน์แดง อบเชยญวน เปลือกสมุลแว้ง หญ้าตีนนก ผักหอม เปลือกชะลูด เปราะหอม เนื้อไม้ ขอนดอก กระลำพัก เนื้อลูกมะขามป้อม เนื้อลูกสมอพิเภก ชะเอมเทศ ลูกผักชีลา ลูกกระตอม บอระเพ็ด เกสรบัวหลวง ดอกบุนนาค ดอกพิกุล ดอกสารภี ดอกมะลิ แก่นสน หนักสิ่งละ ๔ ส่วน พิมเสน หนัก ๑ ส่วน

วิธีทำ ชนิดผง บดเป็นผง

ชนิดเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ ๐.๒ กรัม

สรรพคุณ แก้ลมคลื่นเหียนอาเจียน ใช้น้ำลูกผักชี เทียนดำต้ม

แก้ลมปลายไข้ ใช้ก้านสะเดา ลูกกระตอม และบอระเพ็ด ต้มเอาน้ำ ถ้าหาน้ำกระสายไม้ได้ใช้น้ำสุกแทน

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก ๓ ชั่วโมง

ชนิดผง ครั้งละ ครั้ง - ๑ ช้อนชา

ชนิดเม็ด ครั้งละ ๓ - ๕ เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิดผง ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ชนิดเม็ด ไม่เกิน ๗๕ เม็ด

(๒๔) ยาประสะเปราะใหญ่

วัตถุดิบประกอบ โกรฐสอ โกรฐเขมา โกรฐหัวบัว โกรฐเขียง โกรฐจุฬาลัมพา เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู จันทน์ขาว จันทน์แดง ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกพิทูล เกสรบัวหลวง หนักสี่ละ ๑ ส่วน เปราะหอม หนัก ๒๐ ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ ถอนพิษไข้ตานทรางสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ละลายน้ำดอกไม้เทศ หรือน้ำสุกรับประทาน หรือผสมน้ำสุราสุกกระหม่อม

ขนาดการใช้ รับประทานทุก ๓ ชั่วโมง ครั้งละ ครึ่ง - ๑ ช้อนชา

ขนาดบรรจุ ไม่เกิน ๑๕ กรัม

ข้อ ๕ ตำรับยาสามัญประจำบ้านตามข้อ ๒ มีสรรพคุณได้เพียงกลุ่มเดียว ยกเว้น ยากลุ่มที่ ๔ ยาแก้ไข้ อาจรวมกับยากลุ่มที่ ๕ ยาแก้ร้อนใน โดยมีสูตรส่วนประกอบเป็นไปตามข้อ ๓

ข้อ ๖ ผลักยาสามัญประจำบ้านตามประกาศนี้ ต้องแสดงข้อความดังต่อไปนี้

๖.๑ ชื่อยาตามที่ระบุในประกาศ ในกรณีเป็นตำรับยาที่มีการกำหนดชื่อยาไว้ในประกาศฉบับนี้

กรณีมีชื่อทางการค้า ให้แสดงชื่อยาตามประกาศควบคู่กับชื่อทางการค้าโดยใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเท่ากัน

๖.๒ คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” ในกรอบสี่เหลี่ยม มีขนาดตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ชัดเจน

๖.๓ คำว่า “ยาลิ้นอายุ” และแสดงวันเดือนปีที่ยาลิ้นอายุ

ให้ยาสามัญประจำบ้านตามประกาศฉบับนี้มีอายุการใช้ของยานับจากวันที่ผลิตได้ไม่เกิน ๒ ปี สำหรับยาน้ำ และไม่เกิน ๓ ปี สำหรับยารูปแบบอื่น

๖.๔ ข้อความอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ ให้ยาสามัญประจำบ้านตามประกาศฉบับลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของประกาศฉบับนี้ยังคงเป็นยาสามัญประจำบ้านต่อไป

ข้อ ๘ ให้ยาสามัญประจำบ้านตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ถูกยกเลิกตามข้อ ๑ ที่ผลิตขึ้นก่อนประกาศนี้มีผลบังคับและไม่ได้เป็นยาสามัญประจำบ้านตามประกาศนี้ เป็นยาสามัญประจำบ้านต่อไปอีกสามร้อยหกสิบห้าวันนับถัดจากวันประกาศนี้มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วให้นั้นเป็นยาแผนโบราณ

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ

เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๔

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมภูมิปัญญาให้ได้รับการต่อยอดโดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านกลไกการวิจัยและพัฒนาจากสมุนไพรอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเอง และเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางยาให้กับประเทศ ซึ่งเป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเพื่อให้บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อ สถานการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ (๔) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ พัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๒) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อ ๒ ให้ใช้รายการยาจากสมุนไพรในบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ เป็นยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ ด้านสมุนไพร

ข้อ ๓ รายละเอียดของรายการยาจากสมุนไพรให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ พัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร เรื่อง คู่มือการใช้ยาในบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

อนุนทิน ชาญวีรกุล

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ

รายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2564
ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564

รายการยาจากสมุนไพรที่เป็นรายการบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพรตามประกาศฉบับนี้ หมายถึง รายการยาจากสมุนไพรสำหรับใช้ในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุข โดยมีสรรพคุณ/ข้อบ่งใช้ เป็นไปตามที่หน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายได้อนุมัติไว้ หรือเป็นรายการยาจากสมุนไพรที่เป็นเภสัชตำรับ โรงพยาบาล (รพ.) ที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย หรือเป็นไปตามโครงการที่ได้รับอนุมัติโดยคณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร ซึ่งประกอบด้วย บัญชีย่อย 3 บัญชี ได้แก่ บัญชี 1 บัญชี 2 และบัญชี 3

บัญชี 1 หมายความว่า รายการยาที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ มีหลักฐานที่สนับสนุนการใช้ตามสรรพคุณ (health benefits) หรือข้อบ่งใช้ (clinical indication) มีประสิทธิผลการใช้ในประเทศไทยอย่างเพียงพอ สามารถใช้ในสถานพยาบาล โดยแบ่งเป็น

- 1.1 ไม่มีเงื่อนไขการใช้
- 1.2 มีเงื่อนไขการใช้ เช่น คุณสมบัติของแพทย์ผู้สั่งใช้ ระดับสถานพยาบาล

บัญชี 2 หมายความว่า รายการยาที่ต้องใช้โดยแพทย์แผนไทยหรือแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการของสถานพยาบาลนั้นๆ โดยใช้องค์ความรู้การแพทย์แผนไทย

บัญชี 3 หมายความว่า รายการยาสำหรับโครงการพิเศษของหน่วยงานของรัฐ มีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีหน่วยงานรับผิดชอบทั้งโครงการและงบประมาณ
2. นำเสนอโครงการเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 บทสรุปผู้บริหาร
 - 2.2 หลักการและเหตุผลของโครงการ รวมทั้งที่มาของการพัฒนาสูตรตำรับ (ถ้ามี)
 - 2.3 มีวัตถุประสงค์
 - 2.4 วิธีการดำเนินโครงการ
 - 2.5 กำหนดระยะเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุดโครงการชัดเจน
 - 2.6 ต้องมีการระบุ สรรพคุณเฉพาะ (specific health benefits) หรือข้อบ่งใช้ (clinical indication) และกำหนดวิธีใช้ยา ให้ชัดเจน
 - 2.7 แนวทางการติดตามประเมินผลการใช้ยาทั้งด้านประสิทธิผลและความปลอดภัย โดยมีการรายงาน ความปลอดภัยไปยังศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (HPVC) ในทุกรายที่พบ
 - 2.8 มีแนวทางการติดตามความร่วมมือในการใช้ยาของผู้ป่วย
 - 2.9 มีหนังสือแสดงความจำนงในการรับผิดชอบและสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ

3. ให้รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพรทุก 1 ปี และเมื่อสิ้นสุดโครงการ

โดยรายการยาจากสมุนไพรประกอบด้วย ชื่อยา รูปแบบยา และบัญชีย่อย นอกจากนั้นอาจระบุเงื่อนไข และ/หรือหมายเหตุ และ/หรือความแรง ไว้ด้วย

รายการยาจากสมุนไพร

(1) ยาเขียวหอม	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด (รพ.) ยาผง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(2) ยาเถาวัลย์เปรียง	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(3) ยาเบญจกูล	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.) ยาขง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(4) ยาเปลือกมังคุด	รูปแบบยา ยาน้ำใส (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(5) ยาเมล็ดน้อยยหนา	รูปแบบยา ยาครีม	บัญชี 1(1.1)
(6) ยาเหลืองปิดสมุทร	รูปแบบยา ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(7) ยาแก้ไอผสมกานพลู	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(8) ยาแก้ไอผสมมะขามป้อมสูตรตำรับที่ 1	รูปแบบยา ยาน้ำ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(9) ยาแก้ไอผสมมะขามป้อมสูตรตำรับที่ 2	รูปแบบยา ยาน้ำ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(10) ยาแก้ไอผสมมะนาวดอง	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(11) ยาแก้ไอพ่นบ้านอีสาน	รูปแบบยา ยาน้ำ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(12) ยาไหล	รูปแบบยา ยาครีม	บัญชี 1(1.1)
(13) ยากระเจียวแดง	รูปแบบยา ยาชง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(14) ยากล้วย	รูปแบบยา ยามง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(15) ยาขมิ้นชัน	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(16) ยาขี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ 1	รูปแบบยา ยาขี้ผึ้ง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(17) ยาขี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ 2	รูปแบบยา ยาขี้ผึ้ง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(18) ยาจันทลีลา	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(19) ยาชุมเห็ดเทศ	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาชง ยาแคปซูล (รพ.) ยาชง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(20) ยาตรีผลา	รูปแบบยา ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.) ยาซอง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(21) ยาถ่ายดีเกลือฝรั่ง	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด	บัญชี 1(1.1)
(22) ยาทิงเจอร์ทองพันชั่ง	รูปแบบยา ยาทิงเจอร์ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(23) ยาทิงเจอร์พญานาค	รูปแบบยา ยาทิงเจอร์ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(24) ยาธาตุนคร	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(25) ยาธาตุนคร	รูปแบบยา ยาน้ำ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(26) ยาน้ำมันไพล	รูปแบบยา ยาน้ำมัน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(27) ยาบัวบก	รูปแบบยา ยาครีม ยาครีม (รพ.) ยาแคปซูล (รพ.) ยาซอง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(28) ยาบำรุงโลหิต	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(29) ยาประคบ	รูปแบบยา ยาประคบสมุนไพร (สด/แห้ง) (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(30) ยาประสะเจตพังคี	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง ยาแคปซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(31) ยาประสะกะเพรา	รูปแบบยา ยามง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(32) ยาประสะกานพลู	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง ยาเม็ด ยามง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(33) ยาประสะจันทน์แดง	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(34) ยาประสะมะแว้ง	รูปแบบยา ยาเม็ด ยามง (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(35) ยาปราบชมพูทวีป	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(36) ยาพญาหอ	รูปแบบยา ยาครีม ยาโลชั่น สารละลาย (สำหรับป้ายปาก) ยาโลชั่น (รพ.) สารละลาย (สำหรับ ป้ายปาก) (รพ.) ยาขี้ผึ้ง (รพ.) ยาทิงเจอร์ (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(37) ยาพริก	รูปแบบยา ยาเจล ยาครีม (รพ.) ยาเจล (รพ.) ยาขี้ผึ้ง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(38) ยาฟ้าทะลายโจร	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(39) ยามะขามแขก	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด ยาขง ยาแคปซูล (รพ.) ยาขง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(40) ยามะระขึ้นก	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาขง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาขง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(41) ยามันทรธาตุ	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(42) ยารางจืด	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.) ยาขง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(43) ยาริดสีดวงมหากาฬ	รูปแบบยา ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(44) ยาว่านทางจระเข้	รูปแบบยา ยาเจล ยาโลชั่นเตรียมสด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(45)	ยาริซึมยาใหญ่	รูปแบบยา ยาผง	บัญชี 1(1.1)
(46)	ยาสเปรย์กระดูกไก่ดำ	รูปแบบยา ยาน้ำสำหรับพ่นผิวหนัง	บัญชี 1(1.1)
(47)	ยาสารสกัดขมิ้นชัน	รูปแบบยา ยาแคปซูล	บัญชี 1(1.1)
(48)	ยาสารสกัดผงฟ้าทะลายโจร	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด	บัญชี 1(1.1)
(49)	ยามสมเพชรสังฆาตสูตรที่ 1	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาแคปซูล (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(50)	ยามสมเพชรสังฆาตสูตรที่ 2	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(51)	ยามสมโคคลานสูตรตำรับที่ 1	รูปแบบยา ยาชง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(52)	ยามสมโคคลานสูตรตำรับที่ 2	รูปแบบยา ยาต้ม (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(53)	ยามสมโคคลานสูตรตำรับที่ 3	รูปแบบยา ยาต้ม (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(54)	ยาหญ้าดอกขาว	รูปแบบยา ยาชง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(55)	ยาหญ้าหนวดแมว	รูปแบบยา ยาชง ยาชง (รพ.)	บัญชี 1(1.1)

(56) ยาหอมเทพจิตร	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(57) ยาหอมแก้ลมวิงเวียน	รูปแบบยา ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(58) ยาหอมทิพโอสถ	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(59) ยาหอมนวโกฐ	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(60) ยาหอมอินทจักร์	รูปแบบยา ยาผง ยาเม็ด ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(61) ยาห้าราก	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด	บัญชี 1(1.1)
(62) ยาอำมฤควาที	รูปแบบยา ยาผง ยาลูกกลอน ยาผง (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.1)
(63) ยาเลือดงาม	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(64) ยาไฟประลัยกัลป์	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.2)

(65) ยาไฟ้าก้อง	รูปแบบยา ยามง ยาแคบซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)
(66) ยาชัยเส้น	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)
(67) ยาชิง	รูปแบบยา ยาแคบซูล ยาซง ยาแคบซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาซง (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)
(68) ยารณีสันชะฆาต	รูปแบบยา ยาแคบซูล ยามง ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคบซูล (รพ.) ยามง (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)
(69) ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9- tetrahydrocannabinol (THC) และ cannabidiol (CBD) ในอัตราส่วน 1:1	รูปแบบยา ยาหยดในช่องปาก หรือ เชื้อบูใน ช่องปาก (Oromucosal drops)	บัญชียี 1 (1.2)
(70) ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9- tetrahydrocannabinol (THC) ไม่เกิน 0.5 mg/drop	รูปแบบยา ยาหยดในช่องปาก หรือ เชื้อบูใน ช่องปาก (Oromucosal drops)	บัญชียี 1 (1.2)
(71) ยาประสะเปราะใหญ่	รูปแบบยา ยามง ยาเม็ด ยาแคบซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)
(72) ยาประสะไหล	รูปแบบยา ยาแคบซูล ยามง ยาเม็ด ยา ลูกกลอน ยาแคบซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชียี 1(1.2)

(73) ยาปลูกโพธาดู	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(74) ยามหาจักรใหญ่	รูปแบบยา ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(75) ยามหานิลแห่งทอง	รูปแบบยา ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยาผง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(76) ยาสตรีหลังคลอด	รูปแบบยา ยาต้ม (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(77) ยาหัตถธารา	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด ยาลูกกลอน ยาแคปซูล (รพ.) ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(78) ยาสารสกัดจากเถาวัลย์เปรียง	รูปแบบยา ยาแคปซูล	บัญชี 1(1.2)
(79) ยาผสมเถาวัลย์เปรียงสูตรตำรับที่ 1	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(80) ยาผสมเถาวัลย์เปรียงสูตรตำรับที่ 2	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(81) ยาหญ้าปักกิ่ง	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.) ยาขง (รพ.)	บัญชี 1(1.2)
(82) ยาแก้ลมแก้เส้น	รูปแบบยา ยาผง	บัญชี 2

(83)	ยาแก้ลมอัมพฤกษ์	รูปแบบยา ยามง (รพ.)	บัญชี 2
(84)	ยาตรีเษรมาศ	รูปแบบยา ยาขง (รพ.)	บัญชี 2
(85)	ยาตรีพิกัด	รูปแบบยา ยาแคปซูล (รพ.)	บัญชี 2
(86)	ยาทำลายพระสุเมรุ	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง	บัญชี 2
(87)	ยาบรรเทาโรคสีดวงทวารหนัก	รูปแบบยา ยาลูกกลอน (รพ.)	บัญชี 2
(88)	ยาสุขไสยาสน์	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยามง	บัญชี 2
(89)	ยาอภัยสาลี	รูปแบบยา ยาลูกกลอน ยาเม็ด	บัญชี 2
(90)	ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากช่อดอก ซึ่งยามี delta-9- tetrahydrocannabinol (THC) 2.0 mg/ml	รูปแบบยา ยาหยดในช่องปาก หรือ เยื่อบุใน ช่องปาก (Oromucosal drops)	บัญชี 3
(91)	ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากราก ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ดอก และเมล็ด	รูปแบบยา ยาหยดในช่องปาก หรือ เยื่อบุใน ช่องปาก (Oromucosal drops)	บัญชี 3

(92) ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี cannabidiol (CBD) 100 mg/ml และมี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) ในอัตราส่วนที่ CBD:THC มากกว่าหรือเท่ากับ 20:1	รูปแบบยา ยาหยอดในช่องปาก หรือ เยื่อบุใน ช่องปาก (Oromucosal drops)	บัญชี 3
(93) ยาสารสกัดจากฟ้าทะลายโจร	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด	ไม่ระบุบัญชี
(94) ยาจากผงฟ้าทะลายโจร	รูปแบบยา ยาแคปซูล ยาเม็ด	ไม่ระบุบัญชี